

G. T. Kirileanu

P. 11
27

Nu se împru-
mută acasă.

ȘEZĂTOAREA

DIRECTOR : ARTUR GOROVEI

VOL. IV.

BIBLIOTECA
DOCUMENTARA
ORAȘUL PIATRA NEAMI

FALTICENI

— TIPOGRAFIA M. SAIDMAN —

1897

14093
12.955

Prima preputa. Al. dala dupa vedoin obici al pe in stula. fice n
saa care dupa traditja rusleny, ca sub domeni Anaraulu - n -
dupa piect jopulchil ca - se facune de Balsug u. acutic

(Cuvantur Cur. d. Joss. N. 55 din 1877)

Cămășo ciama: In unele bintar de Ardeal unu. suparabile e f. latib. int
faj. vana: Cămășo ciama e salt de rășină de faina, ca vana e agroy, atunc fana
de aul sal de aduna vana de rășină. Si agroy - bantabul de foz, dupa se vana
si agroy de drapina, agroy coc turbid, il gale - il vana n. l. pum de rășină, de
ciuga, o fac n. a ul de vana fac de ca o cămășo ciama. Pentru cămășo ciama
lumina de gina, fana de aci. Cămășo ciama se face de lale de o vana de rășină pobi.
Cămășo ciama de salt, gale de vana, de rășină de dno. si de drapina, fana de
de fana de salt vana de rășină. E de observat a Romina de agroy de aci. fana
pobi, vana pobi. (Cuvantur Cur. d. Joss. N. 55 din 1877)

TIPOGRAFIA M. SAIDMAN, FĂLTICENI

P. 11
27

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ
NEAMȚ
Fond „G.T.K.”

TABLA VOL. IV

Carteji. Noua
Povești : Popa și Dracul (M. Lupescu) 1 ; Doi frați (Gr. Coatu) 3 ; Dumnezeu și Sf. Petru (S. Popescu) 6 ; Poveste [M. Lupescu] 159 ; Povestea Impăratului Chiriviū [N. Matiescu] 169 ; Impăratul și Popa (Gr. Coatu) 185 ; Mania Cimpului (Al Vasiliū) 193 ; Baba și nepoata (V. Salla) 225.

Glume și păcălituri : Țiganul staroste (M. Lupescu) 230.

Obiceiuri : Siva [S. Popescu] 6.

Tradiții : România în cîntecele populare bulgărești (Gh. Mărculescu) 11, 142, 209 ; Credinți relative la prevederea timpului [T. C. Ionescu] 119 ; Din țara Arminilor [P. Papahagi] 161 ; Din ce-i făcută femeea (M. Lupescu) 177 ; Dracul (S. Mihăilescu) 179 ; Tradiții din Bucovina [I. Vesloschi] VI. Tăria în credință a Voivodului Sas, 206 ; VII. Movila cu gloanțe, 207 ; VIII. Crucea de piatră, 228 ; Frământări de limbă (Gh. Mărculescu și M. Lupescu) 227 ; Medicina populară : Salcea (M. Lupescu) 182 ; Medicina populară veterinară (M. Lupescu) 121 ; Vinderea copiilor (M. Lupescu) 228.

Cimilituri (Artur Gorovei) 33-112.

Cîntece, culese de : I. Moisilu, 7 ; Mih. T. Adameșteanu, 130 ; I. Teodorescu, 134 ; D. Drăghicescu și Tom Dragu, 139, 218 ; S. Teodorescu-Kirileanu, 221 ; Al. Vasiliu, 136, 223 ; Dobre Ștefănescu, 138 ; I. T. Popovici, 224.

Strigăte in joc culese de : M. Lupescu 231; T. Luchian 235; I. Bordanu 237; T. C. Ionescu 238.

Descintece : De bolfă, de potcă (V. Filipovici) 18; Descriul la stea [Remus N. Begnescu) 20; De mătrice, De mîncătură, De inimă, Leacuri de diare, Leacuri de fărîmătură și stricăciuni, Leacuri de rînză, Moleți, Tusă, Deochetură, (T. Bălășel) 21-32; De plamădeală [T. Bălășel] 151; De mușcătură de șerpe [V. Sala] 158; De dcochiu [T. Bălășel] 190.

Meșteșuguri : Meșteșugul și măiestriile de prins pește in jud. Suceava [S. Mihăilescu] 113. *f. interesant*

Studii : Dolhești-marî (S. Mihăilescu) 16. *Gene*

Bibliografie : 32, 160, 239.

SEZĂTORAREA

Popa și Dracul

Era o dată un popă. Cu toate că era plin de păcate, cum sintem și noi toți, se alesese însă de la D-zeu cu darul de a cunoaște pe *dracu* ori unde ar fi și sub ori-ce formă s'ar arăta. Acest hatir i-l făcuse D-zeu, pentru că popa nostru era om bun la inimă. Odată popa se dusese cu căruța la tirg. Tirguese el tot ce-i trebuie, se unge pe git bine cu singele Domnului, și cam clătindu-se, se sue în căruța și pornește spre casă.

La un podeț se întâlnește c'o nuntă. Dracul scosese cuiul de la un capăt de osie, roata eșise o bucată hăt bine din osie, cind popa îl zărește și-i strigă :

—Ce faci acolo necuratule ? Pe pustiu ți-i locul, nu la capătul podului să faci pricaz oamenilor cind îl trec.

Dracul își puse coada între picioare și se făcu nevăzut; iar nuntașii, dezmeticiți de strigătul popei, se uitară în jurul carului și văzură pozna ce era să li se intimple, dacă n'ar fi cunoscut popa pe dracu. Toți nuntașii tăbăriră pe popă și-l cinstiră după cum se cuvine pentru binele ce le-a făcut, iar popa, amestecînd singele Domnului cu *lu-relca*, se făcu și mai cuc de cum era, așa că mai mult iapa l-a dus acasă. Mare năcaz mai avu presvitera părintelui pină să-l dea jos din căruța și să-l culce.

Pe la miezul nopței, cind părintele nostru dormea mai bine, aude pe cineva batînd în fereastră.

— Cine-i acolo ? întrebă părintele.

— Eu

— Cine eū ?

— Eu finul sfinției voastre ; am venit să vă vestesc un lucru din care aveți să vă folosiți mult.

Popa, cunoscînd glasul finu-su, îi dă drumu în casă.

—Cinstite părinte, zice finul popei, în groapa Huhurezului am dat peste o comoară. Cînd am vrut s'o ieū, a eșit din pămînt un călugăr și mi-a zis că nu mă lasă plîă ce nu voiū duce acolo un preot care să cetească, pe comoară, molifta lui sf. Vasile cel Mare. Hai mă rog și-i ceti sf-ta, și jumătate din comoară ț-o dau dumitale.

Popa, auzind că dă o așa plească peste el, se îmbracă frumos, își ia cărțile și niște desagi în care să pue banii, și pornește cu finu-seū spre comoară. Merg ei cît merg, și de-o dată dau de comoară. Un călugăr, ce sămăna cu moartea, spune celor veniți că nu-i lasă să iee banii plîă ce nu va ceti pe comoară moliftele lui Vasile cel Mare.

Popa își puse patrahiru în git și începu a se ruga, iar finul se pregătea cu desagi să iee banii.

Cînd popa se ruga mai cu foc, numai iaca niște soldați cu armele, sosesc, și prînd pe popă, finul făcîndu-se nevăzut.

Dezmeticîndu-se părintele, află că el, cu un fin al seū ce s-a făcut nevăzut, s-aū încercat să fure bani din haznaūa statului, și că după legile țarei trebuia să fie spînzurat.-Scîrba lui nu era proastă; stînd el la gînd își dădu cu socoteală că incurcătură asta nu i-aū făcut-o alții de cit dracul, căruia nu i-a dat pace să facă pozna nuntașilor, cînd treceaū podul.

A doua zi popa fu dus la spînzurătoare. Mulțime de lume se strînsese în jurul lui. Cînd să-i pue calăul ștreangul în git, numai iacă și un boer, mîndru și frumos, într'o căruță trasă de doi cai ca niște zmei, se oprește acolo cu o poroncă de la Maī-marele țarei că popa e ertat de greșala lui.

Luîndu-și cărțile la subțioară, popa pleacă, mulțumînd boerului care l-a scăpat de la moarte. Boerul luă pe popă

în trăsură cu el, și cînd fu departe de sat, poșă cunoscu în boer pe dracul.

— Vezi părinte, eu ls dracu cel care mă chinuîam să scot roata de la carul nuntașilor, cînd treceaŭ podul, și care din pricina dumitale n'am putut face nimic. Am vrut să-ți dau o învățătură ca să nu te mai legi de mine cînd mă vezi. Du-te cu bine și nu te mai lega de mine.

Popa de atunci făcu un chip de asupra ușei, căruia el îi zicea că-i dracu; și cînd dimineața și sara aducea rugă lui D-zeu, zicea :

— Ție Doamne mă închin; iar ție, drace, îți dau pace, să-mi dai pace ¹⁾.

M. Lupescu,

DOI FRAȚI

În vremea de demult, se zice că au fost doi frați; unul bogat, că nu știa ce să mai facă cu averea, și n'avea nici copii; iar celalalt, care era și mai mic, avea o casă de copii și era așa de sărac, că n'avea nici hrana de toate zilele pentru ei. Fratelui bogat, în loc să ajute pe fratele cel sărac, îi veni în gînd să facă un rînd de strae Domnitorului de pe acea vreme, cusute numai în mătase și garnisite cu fir, și a trimes răspuns Domnitorului dacă le primește sau nu.—Domnitorul îi răspunse că primește stratele, cu condițiune ca el să vie la Domnie, și să spue o minciună pe negîndite, ori de nu, i se va tăia capul.—Cînd a primit știrea aceasta de la Domnitor, a început a plînge și a se văita.

Fratele cel sărac, auzindu-l plînsetele și tînguirile, i-a zis: Da prost mai ești, dacă nu poți face atit lucru. Să-mi dai mic un colțun de galbeni, și hainele tale cele mai bune, să mă duc eu la Domnic să te scap de moarte.

1. Culeasă de la baba Erhănoaea din Broșteni, în etate de 90 ani.

Frații s-au învoit, și cel sărac a plecat la Domnie.

Acolo erau toți boerii cei mari adunați în divan, împreună cu Domnitorul. Cum ajunsese, zise către Domnitor: Măria Ta, eu sint acela ce voește să-ți facă un rînd de strae; am venit să îndeplinesc condițiunea ce mi-ai pus.—Bine, răspunse Domnitorul, spune-ne o minciună pe negîndite.—Fară a se mai gîndi, el începe a spune:—Tatăl meu a avut o bostănărie, și la acea bostănărie prinsese tovărășie și tatăl Măriei Tale; într'una din zile, i-a perit o eapă, și căutînd-o, s-a luat pe un curpăn de bostan și a mers pînă ce a trecut Prutul. Tocmai la o poștă peste Prut, a găsit, la capătul curpănuului, un bostan așa de mare, încît se adăpostea o cireadă de o sută de boi la umbra lui. Mergînd împrejurul bostanului, a dat de o tăetură de topor. Intrînd pe acea tăetură în bostan, a mers trei zile și abea a ajuns la mijlocul lui. Acolo a găsit eapa, care fătase un minz frumos.

Suindu-se călare pe dînsa, vesel că a găsit-o, s-a întors la bostănărie“.

Adresîndu-se către boeri zise: Ați mai auzit boeri D-v. una ca aceasta ?

Boerii, cari rămăsese încremențiți, au răspuns cu toții că n'au mai auzit și nici n'au mai văzut.

— Poți să pleci, îi zise Domnitorul.

Intorcîndu-se el acasă, plin de bucurie, își cumpără cele trebuitoare pentru copii și pentru femei. căci acuma avea un colțun de galbeni.

Nu trecu nici o lună de zile după aceasta, și iarăși auzi plînsete și vaete la fratele său. Ducîndu-se la dînsul află că iar l-a chemat Domnitorul la palat.

— Tot eu te voi scapa și de data asta, zise el, dar să-mi dai un colțun de galbeni și un rînd de strae bune. — Îți dau, dragă frate, numai să mă scapi din boclucul în care am intrat; se vede treaba c'am plecat numai pe dat. Dîndu-i-se ceea ce a cerut, s-a dus în șir la palatul domnesc unde Domnitorul îi spuse:—Te am chemat pentru a ni mai spune încă o minciună pe negîndite.

Fără a se mai gândi, începu a spune:

— „Tatăl meu și tatăl Măriei Tale au fost tovarăși la o varzărie. Ei s-au luat la ceartă de la o varză ce crescuse în mijlocul varzării lor, că adecă a cui să fie. Era așa de mare acea varză, că tăeau împrejurul ei 50 de oameni cu topoarele, și nu se auziau unul cu altul.“

Adresându-se către boeri, zise: Ați mai auzit, boeri D-v. una ca aceasta ?

Boerii incremeniți și de astă dată, răspunseră cu toții într-un glas că n-au mai auzit și nici n-au mai văzut.

—Poți se mergi, îi zise iarăș Domnitorul.

Plecând el acasă, boerii în urma lui s-au sfătuit să-l mai cheme și de a treia oară; însă la minciuna care va mai spune-o, să zică cu toții că au văzut și au și auzit.

Peste citeva zile fratele cel bogat primește iar ordin de la Domnitor să se prezinte la palat. Iar a început a plinge și a se vaita, și fratele cel mic iar s-a învoit să se ducă în locul lui, și a cerut să-i facă o căldare de aramă ca de trei cofe, și să-i mai dea un rînd de strae bune.

Imbrăcîndu-se cu straele cele bune și luînd căldarea în spinare, pleacă spre palatul domnesc. Acolo găsi iarăș adunați toți boerii cei mari și Domnitorul. Intrînd înăuntru cu căldarea în cap, dădu buna ziua, și adresîndu-se către Domnitor zise :

— «Tatăl meu mi-a spus, că tatăl Măriei Tale, de la tovarășia ce au avut între ei, i-a rămas dator cu o căldare de galbeni, și iată eu am venit cu această căldare să mi-o umpleți.»—Adresîndu-se către boeri, zise.—Ați mai auzit, boeri D-v., una ca aceasta ?

Boerii divanului, gîndindu-se la sfatul lor de mai nainte, au strigat cu toții într'un glas:—Am văzut și am și auzit.

Domnitorul, sculîndu-se de pe scaun, a plecat zicînd boerilor:

—Umpleți-o voi cu galbeni, dacă ați văzut și ați auzit.

Și așa săracul, luîndu-și căldarea plină cu galbeni de la boeri, a plecat acasă. El a ajuns mai bogat de cît fratele său care n'a mai fost chemat de Domnitor.

Dumnezeu și sfântul Petru.

În vacul de demult, pe cînd era lumea bună, nu cum e acuma, umblau sfinții pe pămînt.

Odăta, Dumnezeu a luat pe sft. Petru și s-a dus cu el prin lume, ca să-I arate tot ce este în ea.

Mergînd amîndoi pe drum, iată că întîlnesc un grec. Dumnezeu a zis atunci lui sft. Petru :

—Petre, scoate mațele ăstui om, să le speli bine, și apoi să i le puî la loc.

Sft. Petru s-a apucat de a tăiat pe Grec și i-a scos mațele, le-a spălat bine și pe dos și pe față, cum i-a zis Dumnezeu, și cînd să le puie la loc, i-a trimis Dumnezeu un somn greu că a adormit și a venit cîni de aû mîncat mațele omenești. Cînd s-a pomenit Sft. Petru și a văzut că nu sînt mațele, s-a dus și a găsit o capră, i-a scos mațele, le a spalat și le a pus în grec, apoi l-a cusut la loc.

Dumnezeu, care vedea toate astea, îndată s-a arătat și a întrebat pe Sft. Petru, ce a făcut; și el i-a răspuns că a spălat mațele precum i-a spus.—Dumnezeu i-a zis atunci ca să I zică omului să se scoale de jos, și Sft. Petru a zis: «Scoală-te», și omul s-a sculat.

Atunci Dumnezeu i-a spus să-I zică să vorbească, și Sft. Petru i-a zis: «Vorbește omule», și Grecul a început să sbere ca și capra: behee, behee.

Atunci Dumnezeu l-a întrebat: „Ce ai făcut Petre?» și el i-a zis „Iartă-mă, Doamne!»

D'aia așașămană Romîniî pe Greci cu caprele.

Tonea (Ialomița).

S. POPESCU.

S I V A

Prin sărbătorile Crăciunului, pe unele părți, țiganii umblă cu Siva, care este făcută din o căpăîină de porc, imbrobo-

dită și împodobită cu mărgele și cu salbă de bani, așezată într'o tavă.

Intrind în casă, așează Siva pe masă, iar țiganii, 3-4 ciți sînt, stau în picioare și cîntă ast-fel.

Ce-mî în cer și pe pămînt ?

Mi-este o d'albă mănăstire,

Doamnele, Domn din cer;

Dar în ea cine-mî șade !

Șade bunul Dumnezeu,

Doamnele, Domn din cer.

Lingă bunul Dumnezeu,

Șade Sfintele Ion

Doamnele, Domn din cer.

Lingă Sfintele Ion,

Șade bătrînul Crăciun

Doamnele, Domn din cer.

Lingă bătrînul Crăciun,

Șade Maica Precista.

Doamnele, Domn din cer,

Și judecă pe Siva.

Doamnele, Domn din cer.

Siva-i leo, Vasileo-i leo

Ce-mî ești grasă și frumoasă

Doamnele, Domn din cer,

Stătuși Doamne, mă întrebași.

Cu tot dreptul spuneti-aș

Doamnele, Domn din cer.

Sus la munte m-am suit

Ios că și m-am coborît

Apă rece am băut

Doamnele, Domn din cer.

În noroiu m-am tăvălit

În grădină c'am sărit

Doamnele, Domn din cer.

Usturoiū că mi-am păseut,

Rominiū că m-au văzut

Doamnele Domn din cer.

Sări Rominiū cu topoare

Și noi mesteriū cu baroane

Doamnele, Domn din cer.

M-au ajuns, m-au tăbărit,

Frumușel că m-au pirlit

Cu nedreptul m-au împărțit

Doamnele, Domn din cer.

Luat-au Rominiū slăniua

Și noi mesteriū căpășina.

Doamnele, Domn din cer.

Am adus-o, am împodobit-o

S'o vedeți și s-o priviți

Doamnele, Domn din cer.

Cu dar mic s'o dăruți

Cu dot, trei galbeni înfloriți

Doamnele, Domn din cer.

C'ăsa-i legea din bătrîni

Din bătrîniū din oameni buni,

Doamnele, Domn din cer.

La mulți ani cu sănătate.

Tonca. — Ialomița

culoasă de S. POPESCU

Gruia lui Novac ¹⁾.

Sus la munte

D'albă curte,

Da 'n curte cine ședeă ?

Da novac cu Gruia lui.

Novac bea, să veselea.

Gruia supărat ședeă.

—Ce șezi Grulo supărat ?

Tată-so l-o întrebat :

1) În Șezătoarea s-au mai publicat și ale variante ale acestui cîntec; așa în vol. I. la pag. 44 s-a publicat o variantă din comuna Broșteni (Suceava); la pag. 107 una din Brăila, iar în vol. II. p. 32 una din Avrig (Transilvania).

Orî şi dor de Târigrad?

Orî şi vremea de 'nsurat ?

—Ba nu mi vremea-de 'nsurat

că şi fetele mă bat ,

ei mi dor de Târigrad.

Tată-so cel svat t-o dat :

—La Târigrad tu de-î pleca.

Nu 'ntra'n crişmă nechemat.

Nu bea păhar ne'nehinat .

El pe murgu 'ncălecă

Şi la Târigrad plecă.

Cînd fu locul la un loc.

La mijlocul locului,

La sintina corbului.

La crişma împăratului,

El din gură cuvîntă :

—«Hei! Aniţă, crişmăriţă!

Adă-mî o cupă de vin.

Să o beu de osteneală

Că mă due in ceea țeară».

Ocupă de vin t-o dus.

El de pe murg descălecă

Şi in crişmă se cără

Şi din gură cuvîntă :

—«Adă-mî vin de noauă at

Care beu feciori de crab».

In trei zile şi in trei nopţi

Noauă buţi de vin o stors.

Şi nice un ban n'a scos.

El mai cere să mai bea :

Crişmariu nu vrea să-î dea.

Da crişmariţa

Poale d'albe-o sufuleat

La împăratu e'o plecat.

—«Inalţate împărate!

Eă de cîndu-ţi crişmăresc.

Eu ea asta nu păţesc,

Că la mine şt-o venit,

Da un tinăr de voinic,

In trii zile şi 'n trii nopţi

Noauă buţi de vin o stors

Şi nice un ban n'o scos.

El mai cere să mai bea

Crişmariu nu vrea să-î dea».

—«Hei Aniţă crişmăriţă!

Spune-mî tu făptura lui!»

—Inalţate împărate,

Eă făptura lui şt-oî spunc.

C'atita-i de lat in frunte

Pe cit o tablă de munte.

Ş'atita-i de lat in spate

Niel cu țeara nu li bate».

—«Hei Aniţă crişmăriţă,

Eu te rog cu Dumnezei

Nu-î spune unde şed eu,

Dă-î tu vin cit a poşti

De bani nu-î mai pomeni».

Crişmăriţa

Poate d'albe-o sufuleat

Inapot că o plecat

Vin de noauă anî t-o dat.

In trii zile şi 'n trii nopţi

Noauă buţi de vin o stors

Şi nice un ban n'o scos.

El puţin s-o aineţit

Din crişmă că o eşit

Şi s-o pus cu faţa 'n jos

Pe un rit t verde frumos

Cum e omul cel mai prost.

Care Ture cum il vedea

Tot in Dunăre sârea.

Da un cine de Ture bătrin

Nu să treacă

Şi să tacă,

El din gură cuvînta :

—«Da voi mie ce mi-î da

Că pe Gruia t-oî legă?»

Turei de acea parte-o strigat :

—«Târigradu-î oraş mare

Multă bunatate are,

Toată-a si a Dumnitale».

Mina stingă cînd t-o lega

Gruia capu-şî rădica

Şi cu dreapta îl ciuntea

De-î merea borborosînd

De trii mile de pămînt.

El de-acoalea s-o sculat

Şi 'n crişmă ear s-o băgat

Și cu pumn'n measă-o dat,
 Measa 'n daouă s-o crepat.
 Și din gură-o cuvintat :
 — «Hei ! Aniță crișmăriță,
 Adă-mi vin de noauă ai.
 Care beu ficiori de crai» .
 In trii zile și trii nopți
 Noauă buți de vin o stors.
 Și nice un ban n'o scos.
 El puțin s-o amețit.
 Capu pe measă-o lăsat
 Și Tureii că l-o legat.
 Cu o șfară de mătasă
 Pe cii mina lui de groasă,
 Ș'acea 'mpletită 'n șease.
 El odată c'o smîncit
 Șfara 'n daouă c'o plesnit.
 El cu pumn'n measă-o dat,
 Measa'n trii că s-o crepat.
 Și din gură-o cuvintat :
 — Adă-mi vin de nouă ai
 Care beu ficiori de crai»
 In trii zile și 'n trii nopți
 Naouă buți de vin o stors
 Și nice un ban n'o scos.
 El puțin s-o amețit,
 Capu pe measă-o lăsat
 Tureii iar că l-o legat
 Cu o vină de boi

Tată-so acasă grăia
 Cătră-un puiuț de corbea :
 — «Tu puiuț de coarbă neagră,
 Eū de mică te-am ținut
 Și folos nu ți-am avut :
 Da du-te și caută pe Gruia
 Ori inecat,
 Ori spinzurat,
 Ori in temniță băgat.
 Ori in ostroful Dunării
 Unde-și țin Tureii robii» .
 Coarba s-o dus . . .

De noauă ai.
 El ori cii o mai smîncit.
 Vina n'o pocnit.
 Ei de acoalea legat
 L-o luat
 La împăratu o plecat.
 Impăratu din graiū grăia:
 — «Alelei voinic ca tinc,
 Cum te-aduc legat la mine !
 Hei ! tu Gruia, fatul meū.
 Tu de cind ești pe pămînt
 Cii Turei oare-ai omorit ?
 — Nu știu cii turei ți-am prădat,
 Că zau, nu mi-am însămnat
 Că carte n'am învățat» .
 — «Dragii mei, Tureii mei !
 Voi pe Gruia mi-l duceți
 In ostroful Dunării
 Unde ținem noi robii» .
 Ei de-acoalea l-a luat,
 La temniță o plecat.
 In ostroful Dunării,
 Unde-și țin Tureii robii.
 Numa dinșit că i-o pus
 De-asupra pe coperiș.
 O piatră
 De naouă măji măsurată.
 Și cii Turei pe piatră încăpea
 Toți il străjuia.

Da ea o prins a crăncăni
 La ostroful Dunării,
 Unde-și țin Tureii robii.
 Da Gruia o auzi
 Cătră dinsa îi vorbi :
 — «Tu puiuț de coarbă neagră,
 Tata de mică te-o ținut
 Și folos nu ți-o avut.
 Nu ești bună de mincat,
 Dară bună de zburat.
 Da du-te la o boldărie †)
 Adă-mi călămar și hirtie

†). Boltă (ital. volta) prăvălie, dugheana.

Și o pană cu ce-oști serie».
 Vorba nu se săvârșia
 Coarba la el iar sosea.
 Gruia din gură grăia:
 — «Turcilor, vitejilor
 Lăsați-mi voi stinga
 Că dreapta nu-ți cuteza
 Că vi-ți teme de dinsa».
 El din gură cuvinta:
 — «Ba noi nu te-om deslega».
 Ear Gruia din grațu grăia:
 — «Turcilor, vitejilor.
 Lăsați-mi voi stinga
 Că dreapta nu-ți cuteza
 Că vi-ți teme de dinsa».
 — «Ba noi nu te-om deslega».
 Da prinde Gruia-a se 'nturna
 Prinde piatra-a se crepa.
 Prind Turcii a leșina.
 El de-acolea se scula
 Și s-o pus lingă'o measă
 Și-o'nceput a serie:
 Pe mijloc
 Cu pară de foc,
 Pe margini
 Cu argint viu.
 — «Na! astă hirtie albă
 Și te du la tata'n grabă».
 Cînd coarba-acasă sosea
 Novac atunci prinzia.
 — «Lasă prinzul, nu prinzi».
 Prinde coarba-a crîncăni,
 «Că ficiorul și-a muri.
 Da ia-ți haine călugărești
 Și la dînsul să pornești».
 El o luat haina negre călugărești
 Și s-o'nceins cu daouă săbii de
 miseău 2)

Pe lingă briul său.
 El de-acolea s-o luat
 Cătră Gruia o plecat.
 Cînd fu locul la un loc,
 La mijlocul locului.

La fîntina corbului.
 El de acolea c-o văzut
 Un elne de Turc bătrîn
 Eșea dintr'o boldărie
 Cu o curvă de săbie.
 El Turcului cuvinta:
 — «Ian adă sabia 'ncoa
 Să văd ce feru-i în ea:
 Că asta-i de museău,
 Zeu, asta-i pe gindu meiu.»
 Atunci capu i-o sărit
 De o milă de pămînt
 De-i merca borborosind.
 El de acolea s-o luat
 La împăratu c'o plecat.
 — «Înălțate d'împărate!
 Lasă robii din robie,
 Să-i învăț la carte a serie.
 Că eu pe unde am umblat
 Toți robii i-am învățat».
 — «Calugăr, măcucă neagră.
 Numa cica ta mi-i dragă:
 Eu robii nu i-oști slobozi.
 Că în temniță-i băgat
 Viță de a lui Novac,
 De-a lui Novac cel găzdac».³⁾
 El iară o cuvintat:
 — «Înălțate d'împărate,
 Lasă robii din robie.
 Să-i învăț la carte a serie,
 Că eu pe unde-am umblat
 Toți robii i-am învățat».
 — «Călugăr, măcucă neagră.
 Numa cica ta mi-i dragă,
 Eu robii nu i-oști slobozi
 Că în temniță-i băgat
 Viță de a lui Novac,
 De-a lui Novac cel găzdac».
 Da Novac
 Cu picioru'n ușă-o dat,
 Ușa n daouă s-o crepat:
 Tăia în pente
 Ca'n burete,

2). Spijă. bronz.

3). Găzdac—avut, bogat.

Și'n lăcăți
 Ca'n bureți.
 Și de acoloa 'neurajat.
 La temniță o plecat,
 Cu picioru'n ușa-o dat
 Ușa'n patru s-o crepat :
 Care rob cum eșea.
 Toate tierele-l rupea
 Și la codru că pornea ;
 Mai napoi Gruia-o eșit
 Cătră care o vorbit :
 — «Hei, tu Gruia fătul meu.
 De mine rău ai ascultat,
 Și zău rău ai și umblat :
 Da luat tu mijlocu ?

Or luat marginea ?
 — «Ba ia Dumneata mijlocu
 Că ești dedat cu dinsu,
 Io oiū lua marginea
 Că is dedat cu dinsa».
 Apucară paloșele'n dreapta
 Cădeau Turcii ca și iarba,
 Apucară paloșele'n stinga
 Cădeau Turcii
 Ca butugii
 De-ți era groază de dinșil.
 Numa un Turc o lăsat
 Și acela rupt de nas
 Să ducă veste'n Târigrad
 Că o scăpat de viteaz.

Culeasă de la Sidor Pavolea, păstor la oi în «Nasaud (districtul Bistrița-Năsăud în Transilvania») în anul 1875.

I MOISILU

Romii în cîntecele populare bulgărești

II.

DAN VOIVODUL.

(Colindă ce se cîntă la om bogat

—O ! Dunăre, albă Dunăre,	a gonit-o dar n'a prins'o.
de ce curgi așa tulbure, noroioasă ?	Vine un voinic nebun,
Orî malurile ți se nărue,	voinic nebun pe-un cal fugaciu ;
orî fetele spală pinză,	in mină poartă o mreajă de mătasă
orî nevestele îndrugă ?	să mrejească alba Dunăre,
Iar Duuărea a răspuns :	să prindă pește-mreană
—Nici malurile nu mi se nărue,	ca să-î dea lui Dan Voivodul.
nici fetele nu spală pinză	Dan se miră, ban se gindește.
nici nevestele nu'ndrugă ;	cu ce dar să-l răsplătească :
ci Dan voivodul, ban voivodul.	li dărui o fată tinără
pescuește pește-mreană :	cu fața albă și cu sprincele negre.

Acest colind, în colecția din care-l traduc, e însoțit de următoarele note :

„Cîntecele colindărești, fiind legate cu vechiul obicei de

a colinda, se deosebesc prin vechimea lor. Afară de tradițiile mitice și legendare ce s-au pastrat prin ele, se mai poate socoti și tradiții asupra personajilor istorice mai ales din vremea căderii imperiului bulgar*.

Apoi colecționarul citează un colind de 14 versuri asupra morței lui Ion Șișman VII, dintr'o colecție de la 1868 a lui I. Ivanoff Bolgrad; tot în astă colecție zice că se găsesc cintece asupra lui Dan și Mircea; iată ce spune el în asta privință:

«Intr'o alta din ele (XI pag. 80) se pomenește de contemporanul împăratului bulgar Șișman, de kniazul valah *Ioan Dan*, care a fost omorit în luptă cu țarul bulgar Șișman, cîși-va ani înainte de nenorocirea din 1393, cînd a căzut Tîrnova sub Turci.

Auzit-am de Dan Voivodul
Dane, hane, Dan Voivod,
Mulle stăpîniri mai are:
Pe malul mării, palate
Pe malul Dănărei, orașe
Pe munți, mănăstiri.

Acelaș Dan Voivod, e cîntat și prin cintecele de prin Radilov.

Iuan Mircio, energicul frate și moștenitor al lui Dan, asemenea este cîntat în cintecele colindărești. De pildă, într'o colecție de cintece bulgărești din Rozgrad, adunate de N. Bonceff (Colecție de cintece populare bulgărești, Varna 1884 pag. 151) într'unul se pomenește:

Zburat-aū Mirciule, doi hulubi
Coladi-le¹⁾, Mirciule, tînăr voivod
Și coboritu-s-aū Mirciule, tînăr voivod,
În ale lui Mircea, Mirciule, curți întinse²⁾.

1). Coladi-le, e o expresie care echivalează în întrebunțare cu rominoscul: loru-lu-Doamno, ce se repetă la fiecare vers în cîntarea colindelor.

2). Vezi Istoria lui D-r. Con. Iroceca, Bolgrad-Odessa, 1878 pag. 428-441.

Dan Voivodul și Zmeul

(se cântă la mai mari)

Abătutu-i-s'a lui Dan Voivodul
Dane, Dănicule, Dan Voivodul.

Abătutu-i-s'a să se ducă la vinătoare

A trimes în sat de vale

ca să-l vie cu armăsari ;

i-au poftit, și ei au venit.

Și plecat-a Dan Voivodul,

pe-o vreme nouroasă,

imblind în deal și 'n vale

să găsească micl vinaturî,

micl vinaturî : găini sălbatice.

Însă n'a găsit micl vinaturî,

micl vinaturî: găini sălbatice,

ci găsit-a un mic zmeu.

L-a găsit și l-a luat,

Iar micul zmeu a răspuns :

—Oprește-te, Dan voivod.

oprește-te în sat de vale,

că am acolo un tată,

am să-l chem, ca el s'audă.

el s'audă și să vie aici.

El are nouă moșii,

o să-ți dee trei, ca să

răscumpere pe micul zmeu.

Dan voivodul s-a oprit,

iar micul zmeu a chemat :

—Tatăl micu, te chem,

s'auzi, și să vii aici.

El a auzit și-a venit.

—Tatăl micu,

tu ai nouă moșii,

dă-i trei, ca să mă răscumpert.

Tatăl zmeului a răspuns :

—Eu fără feciori pot trăi,

fără moșii, însă, nu.

Atunci Dan voivodul

l-a luat iar.

Însă zmeul i-a spus :

—Eu te rog, Dan voivod,

oprește-te Dan voivod,

oprește-te în sat de vale,

ești am acolo o mamă ;

am s'o chem să vie-aici :

ca are șase moșii,

o să-ți dea trei,

ca să mă rescumpere pe mine.

Dan voivodul s-a oprit :

Micul zmeu a strigat :

—Mamă, te chem,

s'auzi și să vii aici.

Ea aude, mă sa ;

cum aude, vine-acolo :

iar micul zmeu i-a zis :

—Mamă, tu ai șase moșii,

dă-i trei, ca să răscumpert

pe micul zmeu.

Mă-sa a răspuns :

—Fără moșii pot să trăiesc,

dar fără fecior nici de fel.

Datu-i-a trei moșii

și a răscumpărat pe micul zmeu.

Te salut Dan voivod,

noi te cîntăm, Dumnezeu să te

slăbească.

Dan Voivodul botează pe copilul lui Șișman.

(se cântă lu mai mari)

Soarele spre apus se lasă,

—Dane Dănicule, Dan voivod,

Dan Voivodul se pregătește :

Porțile îi sînt deschise

și in curte trei sute de armăsari	plină cu vin roș;
trei sute de armăsari înșăuăți;	și a încălecat pe-un armăsar.
trei sute de ogari zgardați;	Calul se împedecă,
trei sute de flăcăi rinduiți.	el scapă ceașca
Toți se mirău	și vinul se varsă.
unde o să se ducă Dan voivod.	Apoi Dan voivodul a plecat:
Se va duce oare la bătălie să se bată,	Înainte-î mergeau trei sute de flăcăr.
ori la vinătoare să vineze?	in urmă-î trei sute de ogari;
Cînd Dan voivodul a plecat	cine-î videa se oprîa:
nu s-a dus nici la bătălie să se bată,	S'a'u oprit și apa și pădurea,
nici la vinătoare să vineze,	numai un pom nu s-a oprit:
ci s-a dus să boteze	Dan voivodul l-a blestemat:
pe copilul țarului Șisman.	—Să te usuci, să te pălești.
Dusu-s'a Dan și l-a botezat.	Precum a zis Dan Voivodul
I s-a dat o ceașcă de aur	pomul s-a uscat și s-a pălit. ¹⁾

Dan ban boerul se întilnește cu Dumnezeu

(se cîntă la bogat)

—Dane, bane, boerule,
și lu Petre eremenarule,
ți s-a căzut șă-ți vie Dumnezeu,
să-ți vie Dumnezeu în vizită.
Poți ca să-l întimpeni
să-l întimpeni și să-l petreci?
Dan, ban, răspunde:
—Mi-a dat Dumnezeu să am
trei stupuri cu albine,
trei oboare cu oi albe,
trei grajduri cu cai gitoși,

trei coșare cu vaci albe,
să poftescă tinăra mireasă.
Pot pe Dumnezeii să-l întimpen,
în picioare o să-l aștept,
pe mîni o să-l ridic,
să poftescă tinărul Domn.
În picioare l-a'u așteptat,
pe mîni l-a'u purtat,
și l-a'u pus la masă mare
cu mulțime de mesenți.

1). Acest caracteristic cîntec ne arată cit de raspîndită e cîntarea lui Dan Voivodul în colinde, prin toată Bulgaria. Dacă nu s-ar dovedi istoricește, că Ioan Dan a botezat pe copilul țarului bulgar Șisman VII, acest cîntec nea arată că Dan ar fi fost venit pentru ceva în Bulgaria unde a făcut bulgarilor atîta impresie, în cît îl cîntă în cîntecele colindărești.

Nota culegătorului bulgar.

Dan Voivod

Aseară trecu, pe malul Dunărei, unde are de gînd să plece Dan ?
 —Dane, Danule, Dan Voivodul, — Dan o să se ducă la vinătoare
 culade, să vineze miel vinaturi.
 porțile-i cran deschise, N'a vinat miel vinaturi.
 in curte ard faclii: ei a vinat o tinără fată ¹⁾.
 ogariți invăliți: pe care a dus-o și-a arătat-o mă-sei,
 caii înșăuați: mă-sei și lui tat-su.

Tînăr flăcău din Vlașca (Romînia)

(se cîntă la băetani)

Se revarsă zorî de ziuă,
 din iubita țară Vlașcă,
 țară Vlașcă și Bogdanească;
 dar nu fură zorî de ziuă
 ei fu un tînăr voinic,
 tînăr voinic pe un cal fugaciu:
 el se duce in alt sat
 să se logodească, să se'nsoare.
 După dînsul vine frate-su mai bătrîn,
 Și-l strigă, și-l cheamă:
 —Stai, așteaptă, tînăr frate,
 am o vorbă să-ți grăesc.
 Unde vrei acum să te duci
 să te logodești,
 acolo sînt trei fete:
 Intăia o să-ți oprească calul,
 a doua o să te trîntească de pe cal
 a treia o să-ți dăruiască un buchec;
 aceea să-ți fie iubită,
 și care să stea alături cu tine pe cal.

Tînăr Țar

pentru țara vlașcă și bogdănească și frontierele bulgare.

Auzit-am, auzit,
 —Bătrîne domnule,
 că ai un miel băct.
 Dă-ni-l, dă-ni-l, țar să fie.

1). In unele părți zice: mi-a vinat o frumoasă Elena.—Nota colecț. bulg.

țar să fie în pământul vlășesc,
pământul vlășesc și hogdănesc
și frontierele bulgărești.

—Am copil dar nu-l dau

că e prea tânăr,

și nu poate nici calul să incalcece,
nici țara s'o ție

nici războiul să poarte.

—Ursește-l țar să fie,

al țarei și al războiului.

căci noi sintem trei crai

trei crai, trei bani:

Întăiul craiul o să-ți ție țara.

al doilea o să-ți mine calul

și al treilea o să-ți poarte războiul :

numai s'avem un țar ursit

al țarei și al războiului !).

Traduse de G. MĂRCULESCU.

Dolhești-Mari

(Schiță etnografică)

Dolhești-Mari e un sat așezat pe valea Șomuzului, în județul Sucevei.

Portul și mai cu samă vorba, nu mai zic de alte apucături ale locuitorilor, îi deosebește puțin de satele vecine.

Bătrînii povestesc că strămoșii lor au venit din Ardeal, aducîndu-și de dinapoi turmușoarele de vite.

Unii spun că biserica din sat îi făcută de Ștefan-Vodă, iar alții spun că au găsit-o acoperită de rugi, și 'nainte fusese biserică sásască.

O semințenie de oameni din acest sat, numită Sandu, spun că se trag din satul Săndenii din Transilvania. Soiul li se ține înainte : fața gălbăgioasă, ochii tulburi și vorba adusă cam pe nas, — de alt-fel oameni cumiști și de cuvînt.

Țăranii de aici sint foarte harnici în timpul verei; după ce gătesc de prășit, barbații pleacă la ciștișig, în cîrduri ca rîndunelele : tot cite-o ceată ici cole pe lingă cite un car,

11. Acest cîntec e un variant: în Bulgaria sint multe de acest soi, formate după cãderea în robie, cînd colindãtorii cãutau un țar pentru ca sã libereze țara de sub turci.

Cînd și eu cu prilej și Valahia ar fi avut nevoie de un asemenea țar, nu știu, cu am găsit cîntecul și l'am tradus.--Nota traducãtorului.

de două, îi vezi cum să strecor spre cimpiele despre Prut, la coasă.

Atil la dus, și mai cu samă la întoarcere, ca să mai uite de aste valuri lumești, petrec din mină 'n mină cite-un ulcior de rachiu, inghiindu-se: «măi cumătre! ia mai trage un git» și tot așa pină-l zghicesc de lot, ca la cel întâiu popas să-l imple din noū. Pe tot drumul, ca să uite de aleanu de acasă,—că, dă, unii și-aū lăsat nevastă și copii, flăcăii poate ibovnice, — aū pe cite unul ce le *ferbe* din fluier cintece de jele, mai rar de joc.

Toți vorbesc în loc de *che, ce*, și 'n loc de *ghe, ge*, cum bunăoară: *George* în loc de *Giheorghe*; *ciorule*, în loc de *chiorule*. Pe unele locuri mai schimbă și pe *de* în *ge*; bunăoară: *ge haram!* în loc de *de haram!* (cînd strigă la cal să meargă). Mai pun pe *ce* în loc de *te*, cum în vorbele: *bată ce norocu, să ce bată*, în loc de: *bată-te norocu, să te bată*. *Mînca-ce-ar putredu să ce mînince!* *Zbrehuzule* și zălud ce ești, în loc de: *mînca-te-ar putredu, să te mînince.....*

Imbrăcămintea bărbătească și femească mai ia toți, este: *sumane* lucrate de casă, *cojocule* și *bondiși* din pîlcele și piei de oae, cusute frumos cu felurite *strămături* Babeli poartă *calrință* și *ștergar*, iar nevestele *fusle* de lînă boită în cite-va feluri și țesută de ele. — Pe cămeșă, mai cu samă cele de serbătoare, is cusuți *put de strămătură*. La cele femești sint făcute și *altițe* pe umere.

Vorba și portul Dolheștenilor se asemănă cu al țaranilor din satele *Bogdănești*, *Boroaza*, *Drăgănești* și *Drăgușeni*, așternute pe valea Moldovei și cu a celor din fundul munților din acest județ.

Dolheștenii de felul lor se țin cam dirji în apărarea drepturilor. Și astăzi povestesc cu mare foc, de o răsbunare din trecut, asupra boerului *Halturariu* din vremea aceea care, pe lingă că le turna boeresc greu, da-i puneă cu picioarele și miinile în butuc; țindu i așa încătușați, poroncea haïdailor de-i zvintau în bătae.

De la o vreme, răshiți de chin și de necaz, se scoală patru din ei: *Dumitru Postelnicu*, unul *Marian* și alți doi, se duc de jeluesc la Scaunul Domniei din Iași. Domnitorul de pe atunci le face dreptate; chiamă pe Hălturariu și-l *buzdugănește*, dindu-i două buzdugane 'n pept și unu 'n spate, iar acasă l'a trimes într'o trăsură cu roatele numa 'n pinteni (spite). După ce a ajuns, numa vre-o două săptămîni a mai trăit. — Pînă ce a murit, jeluitoarii au imblat fugari prin pădure, de frica că-i căuta să-i aducă la curte și să-i aștearnă la scară.

Spun ei că *Dumitru Postelnicu* era un țaran grozav de zdravăn; roșcovan la față, fruntea mare și bulbucată, cu ochi holbați și negricioși; nu prea vorbăreț, dar glumeț și cite o-dată mușcător din vorbă; de alt-fel om foarte de treabă, îi plăcea să se poarte bine pînă și cu copii cei mici, Tatăl lui *Postelnicu* fu ficior de preut din sat, și a-junsesese postelnic. Despre acesta se spune că era foarte bogat, avea stîină de oi locma la munte, de unde aducea lînă în harabale incarcate și legate cu drucu, cum ar aduce fin. Pe vremea aceea bogății purtau ciubote roși.

S. Mihăilescu

DESCÎNTECE

DE BOLFE (ANGHINĂ)

S-o luat *Holina* și cu *Magdalena*, s-o dus în codru ca să vineze, ș'o vinat boi bornaciū; acasă l-o dus, mare plejiță o făcut, în nouă oale l-o pus, la nouă focuri l-o fiert, nouă mese albe intinse o pus, la masă o pus pe Sf. Duminecă cu Sf.-Luni, Sf.-Luni cu Sf.-Marți Sf.-Marți, cu Sf.-Mercure, Sf.-Mercure cu Sf.-Joi, Sf.-Joi cu Sf.-Vinere și Sf.-Vinere cu

Sf.-Simbătă; bine le-o cinstit, bine le-o omenit, binc în samă le-o luat.

Numai pe buba cea ră de la G. din git n'o cinstit-o, n'o omenit-o, in samă n'o luat-o. Ea de scribă și de alean, d'n viri s-o uscat, din rădăcină o sacat: bubă albă, bubă neagră, bubă roșie, bubă galbenă, bubă *ghiorită*, bubă mohorită, bubă cu zoeae, bubă cu puroae, bubă cu junghiuri să peic, să să rupă ca spuma de mare, ca roua de soare, ca stupitul în carare, pliu! Cutare I. să rămie sănătos, voios, curat, luminat, ca aurul cel curat, ca argintul strecurat ca *hghicazu* de mare, ca Sf.-Soare, care răsare din senin Descîntecu de la mine, leacul de la D-zeu.

DE POTCĂ

Sus la dealul *Gararcului* este o masă într'aurită. La capu mesei șede Maica Domnului cu pahare pline, cu cuvinte bune. O văzut Maica Domnului strigoii cu strigoaicele, zmeii cu zmăoaicele, pocitorii cu pocitoarele, cu cuțite încornorate, cu limbele pe piept lăsate.

Intrebatu-i-au Maica Domnului:

—Unde vă duceți voi strigoii cu strigoae, zmeii cu zmăoaie, pocitorii cu pocitoare, zburătorii cu zburătoare, săgetătorii cu săgetătoare?

—Ne ducem la X. de departe să-l pușcăm, carnea să-i mîncăm; de aproape să-l injunghiem, sîngele să-i bem.

Maica Domnului o zis; De la X. să fugiți, de dinsul să nu vă atingeți, că cu mătura de busuioc vă voiți mătura, în Dunăre vă voiți arunca; să vă duceți la marea, că este pește galben, de departe-l pușcați, carnea-i mîncăți, de aproape junghieți, sîngele 'i beți. X. să rămie ca griul cel curat cu nimica amestecat.

Culese de la ANA G. FORMINTE din satul Crucea Com. Broșteni (Suceava),

V. Filipovici, Invățător.

Descrisul la stea.

Descîntecul acesta are de scop ca descîntătoarea să vadă în vis pe vitorul soț sau soție al aceluși în al cărui nume se face descîntecul.

Flăcăii tomatici și fetele cele bătrîne, speriați că nu o să poată a se mai însura sau mărita, aleargă pe la vrăjitoare să le facă *Descrisul la stea*, ca să-și încerce norocul, să vadă dacă trebuie să mai gîndească ori nu la însurătoare.

Descîntecul se face în modul următor :

Miercurea, sau, dacă nu sînt stele pe cer, Sîmbătă seara dupe ce aș eșit stele pe cer, vrăjitoarea se desbracă în pielea goală, apoi cu o batistă luată de la cel căruia-i descîntă, iese în pragul ușei, și rostește de trei ori următorul descîntec, fluturînd mereu batista în vînt, în direcțiunea stelei :

Tu stea logostea
toate stelele să stea.
numai tu să nu stai,
să umbli și în lung și în lat
și la noi în sat
pînă unde-ți găsi
serisa lui N.
La ea să te duci,
cu biciu s'o plesnești.
din somn s'o trezești,
la mine s'o trimiți.
în vis s'o visezi.

aieva s'o văz:
și unde oiți vedea -o, s'o cunosc ;
cu biciu s'o bați,
la mine s'o abați.
cu biciu de foc
să nu-i vie a sta la un loc,
cu biciu de curea
să nu-i vie a sta,
să nu-i vie a dormi
nici a odihni
pînă la mine n'o veni.

După terminarea descîntecului, vrăjitoarea se îmbracă, batista o pune sub pernă și se culcă pe acea pernă, pe partea dreaptă. Peste noapte visează pe acela sau aceea care va fi partea celui pentru care descîntă.

O altă variantă numită *Descrisul cu coș* este următoarea : vrăjitoarea, cu o batistă de la cel căruia-i face descriusul, se desbracă în pielea goală, și luînd batista în mîna

dreaptă, apoi făcînd semn coșului cu batista, rostește acest descîntec de trei ori :

Tu coș
să te faci cocoș,
să umbli în lung și 'n lat
și la noi în sat,
pînă -i găsi descrisa lui N.
cu cioeul s'o ciocnești,
din somn s'o trezești,
la mine s'o trimiți.
cu aripele s'o plesnești,
la mine s'o pornești,
să nu-i vie a dormi,

să nu-i vie a odihni,
pînă la mine n'o veni ;
în vis s'o visez
aieva s'o văz.
Așa să faci, cocoș paraur,
cu coada de aur,
ca să se bată cu unda de mare,
ca seul de crepare,
a muri, a plesni,
pîn' la mine n'o veni.

După aceasta, vrăjitoarea procedează ca și la descrisul la stea.

Auzit în comuna Tirnova de sus (Vlașca) de la femeia Stanca B. Pălău.

Remus N. Begnescu.

De Mătrice

Boala la care este spus mai mult un copil după naștere, este *mătricea*, sau durerile de stomac.

Băbăreasa descîntă de mătrice cu un *ac* în țîță mulsă de la mamă, într'un păhărel, iar pentru un copil înțărcat, descîntă în miere :

Stricurana
Picurana

capră neagră se făcea,
în munte negru se suia.
Vinători negri se luară,
cu puști negre o 'mpușară,
la casă neagră o duseră,
în oală neagră o băgară,
cu sare neagră o sărară,

cu apă neagră o umplură,
la foc negru o fierșeră,
în strachină neagră o puseră,
la masă neagră o aduseră,
oamenii negri chemară,
fără gură o mincară,
fără șezut o căcară,
mătricea de la (cutare) o curățară
iar (cutare) rămase curat, luminat

ca argintul strecurat și leacul de la Dumnezeu.
cum Maica Precista l-a lăsat. și de la sfînta zi de azi. 1)
Descintecul micu

Spre a se face bine, i se dă copilului laptele său mierea descintată.

Pentru mătrice se mai recomandă de cătră habe a se bea scrobeală albastră cu apă, și a se introduce pe șezutul copilului nițel săpun de casa 2).

Pentru mătrice este bună și sare arsă și rădăcină de cimbru, pisate și date în apă 3).

Semnele după care se cunoaște mătricea sint vărsături și dureri de burtă.

De Mîncătură

O altă boală a copiilor mici, este cînd li se face de mîncătură, o boală care să arată prin dureri la burtă, cu urdinare. Babele zic că copilul are mîncătură la inimă, îl mîncă strigoii la inimă; babele atunci plămădesc inima copilului, și iată cum:

Adună cîte trei muguri din prun roșior, măr dulce, alun, viță, gorun, cireș și inimă de varză. Acești muguri li amestecă cu tărițe din căpistere, cu aluat de la crăciun și miere de fagure, le pune în căpistere, pune căpisterea pe prag, ia un topor bătăreasa și s-așază lingă căpistere, iar mama copilului, său și alt cineva, ia copilul bolnav în brațe și ocolește cu el casa de trei ori, și cînd vine în dreptul ușei întrebă pe bătăreasă: „ce tot ciocănești, ce tot bocănești?“, bătăreasa ciocănind cu toporul în amestecătură, răspunde:

Nu ciocănesc,	ca fagurile de albină,
nu bocănesc.	ca varza 'n grădină.
Inima (culăruia) plămădesc	ca aluna 'u alun,
ca aluatul 'n căpistere,	ca ghinda 'u gorun.
ca fagurile de miere.	ca pruna 'n prun.
ca mierea în stupină,	ca marea 'n măr,

1). Se zice de trei ori.

2). Spus de matusa Tudora I. Lăzăroiu, din com. Bogdănești, Vileca.

3). Spus de Casandra M. Papa din Ștefănești, Vileca.

ca para 'n păr,
ca cireașa 'n cireș.
 Vor strigoaicelor,
 voi strigoilor
ișiț de la (cutare) din riază,
din osinză,
din pept, din spate,
din toate oasele 'nchiate,
inima să se plămădească,
deochetura să se domolească,
ca toate roadele,
în toți pomii,

ca toate semințele
ca toate florile,
ca toate turburile
în toate grădinele ;
iar (cutare) să rămie curat
luminat,
ca argintu stricorat
cum Măca-Precista l-a lăsat.

Descintecul mteu
și leacu de la Dumnezeu
și de la sfinta zi de azi.

Descintecul trebuie să fie isprăvit cînd sosește cu copii lu
în dreptul ușei, cînd întrebă iar : «Ce tot ciocănești, ce
tot bocănești ?» și ea trebuie să răspundă iar : «Nu cio-
cănesc.....».....

Această amestecătură (plămadă) o bea bolnavul cu apă,
și se unge la buric, până o isprăvește.

Am amintit aci de aluatul de la Crăciun ; să spunem
ce este acesta :

În sara ajunului Crăciunului, sătencele obișnuiesc a dos-
pi cocă pentru a face colindeși să dea la copii colindători
a două zi. Din această cocă dospită, pune de ia dintr'însa
un copil curat, cu gura de nouă ori, ținînd minile la spate.
Strînge aceste nouă mușcături, face un *dodonete* pe care
îl coace între sobă, și îl păstrează peste tot anul sub nu-
mele de «*aluat la Crăciun*».

Acest aluat e întrebuințat la toate boalele stomacului, la
oamenii și dobitoace.

Boala aceasta *de mîncătură*, se crede că este pricinuită
de un fluture mare, de culoare cărămizie afumată, ce tră-
ește prin locuri întunecoase, cu deosebire în podurile ca-
selor și care are de multe ori mărimea unei păsărici, flu-
ture care în graiul poporului se numește : strigă.

De aceea la boala aceasta *de mîncătură* se întruloare a-
ză și uu fel de materie mucoasă, numita : boriură de
strigă ce se asemănă cu scrobeala albă feartă, de culoare

După ce a descintat, băbăreasa se duce la foc cu oala cu apa lescintată, bagă trei cărbuni în apă (stimpără trei cărbuni) și la fie care cărbune își stringe buzele și scoate un fel de *flăit*, și repetă cite-va versuri de la începutul descîntecului.

Băbăresele pretind că dacă copilul ori omul e deochiat, cărbunii se lasă de loc la fund; dacă stau d'asupra, nu e deocheat. Dacă se lasă parte din ei, e început de deochiatură.

Imediat după descîntec, pune cuțitul cu care a descintat cu bățul de salcie, după ușa, infipt în pămînt ca să se la boalele și răutățile pe el.

Cu apa descintată se spală pe cap și pe corp, și bea pîn' de trei ori.

Copilul ne căutat, din *deochetură* dă în *mîncătură* (despre care s-a vorbit).

Spus de Tudora I. Lăzroiș, com. Bogdănești, Vilcea.

T. Bălășel.

(va urma)

Bibliografie

Iuliu A Zanne: *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia. — Proverbe, zicători, povățuiri, cuvinte adevărate, asemănări, idiisme și similituri, cu un glosar romîno-francez.* — Vol I. Buc. 1895. — Lucrare de mare însemnătate, asupra căreia vom reveni.

Grig. I. Alexandrescu, președinte Tribunal. Covurlui: *Studiu asupra obiceiurilor juridice ale poporului român, și teoria viitorului cod civil. Partea I, însemnătatea și scopul acestui studiu.* — Galați 1896.

Leacuri de fărîmături şi stricăciuni

Cînd omul ridică greutăţi mari, i se lasă măruntaele în jos, sau în *vintr*e, şi nu nu mai poate merge bine, n'are pofta de mîncare, urdină singe etc. şi atunci se zice că e bolnav de *stricăciune* sau *fărîmatură*.

În contra fărîmăturilor se recomandă *pietrile roşii*, un fel de piatră nisipoasă şi cărămie ce se găseşte pe la munte în pămînt. Aceste pietre se freacă într'o strachină cu rachiū, până ce rachiul se îngălbineşte de tot, şi bea bolnavul acest rachiū. — Se pune bolnavul pe aburi de oţet pînă să moae măruntaele de tot, apoi se aşază bolnavul în pat şi *se trage* (se freacă) pe pîntece, de o lemce meşteră, care îl împinge măruntaele în sus, şi după aceea îl încinge cu un brîu de jos în sus, şi îl lasă în pat.

Se mai dau rădăcină de *ferigă*, de *crin galben*, de *rodu pămîntului*, de *urzică*, *fiperig dupe lacuri* şi rădăcină de *ghimpe*, cum şi rădăcinile a o mulţime de burueni fără nume, doar le zice: *burueni de stricăciune*. Se mai recomandă nsemenea *unt de piatră* şi *balsam unguresc*, luat de la apîţării ori băcării. Acestea le bea bolnavul cu rachiū de drojdie; iar rădăcinile de burueni, le ferbe cu vin şi le bea ⁶⁾.

Leacuri de Rinză

Rinza sau *răsturnatul rinzei*, se cîştigă din ridicături peste măsură. Ea se arată prin dureri la burtă şi nepoftă de mîncare.

În contra acestei boale se recomandă a se da bolnavul peste cap şi se mai recomandă *platagina* şi *clocotişu*, fert.

Mai este un alt soiū de *Rinzu din Sfînte*, care se arată prin dureri la pîntece, visuri urite: *sfînte*, *care mari*, *şigancă*, *lăutari*, *surupături de muluri*, etc; în contra aces-

6.) Spas de Maria C. Şineu din com. Ştefăneşti, Vilcea.

Descintucul meu,
şi leacu de la Dumnezeu!

şi de la sfînta zi de azi.

Iar babăreasa, după isprăvirea descintecului ia cei trei moleşi, cari mor, îi pune deoparte amestecaţi cu untu; ia apoi alt unt, alţi trei moleşi şi îi pune pe buza de asupra, sub nasu copilului, şi repetă iar descintecu de mai sus întocmai, pune moleşii la cei morţi; ia alt unt şi ceilalţi trei moleşi, îi pune la buricu copilului, şi zice iar descintecu.

Băbăreasa prelinde, că, cînd copilul are *de moleşi*, moleşii mor imediat, nici n'apucă să isprăvească bine descintecu; iar cînd n'are *de moleşi*, nu mor nici după ce isprăveşte descintecu, ci abia mai tirziu.

Moleşii descinţaţi îi arde, şi scrumu îl amestecă cu untu cel descinţat, şi unge cu aceasta pe copil la *nas* şi la *buric*.

De moleşi mai sînt bune şi nişte burueni *de moleşi*, pe cari le ferbe şi zama o bea copilul bolnav.

Spus de mătuşa Oniţa din Zărneni, com. Zlătorei Vîlceaş.

Tusa.

Tusa este de două feluri: *tusa ca lumea* (ordinară) şi *tusa din sfînte*.

Tusa (ordinară) a *ca lumea* o dobîndeşte omul din răceală, şi *tusa din sfînte* o dobîndeşte omul cînd bea *balele sfîntelor* ori *scaldele vrăşmaşului*; cînd se duce cine-va şi bea apă din bălţi ori pîrae, ales noaptea, se întîmplă de inemereşte şi balele sfîntelor şi scaldele vrăşmaşului. Tusa *din sfînte* este mai grea de cit cealaltă.

Băbăresele pentru tusa a *ca lumea* recomandă următoarele: *orz fert cu lapte dulce*, pe care îl bea bolnavul; *rachiu fert cu zahăr ori miere*, care îl bea bolnavul; orz (grăunţe), fălie de măr dulce şi cu fructe (ne-fecundate) uscate de rug (gogoloaşte le zic) ferte la un loc şi zama o bea bolnavul. Greutatea zîc balele, este până coace tusa, că, cînd e coaptă o lapadă şi îi trece. Ca să coacă tusa, pune pe peptul bolnavului un *plasture* de ceapă, tămie şi untură de porc.

Moleți

De moleți, este o boală cere o dobîndesc copiii mititei. Copilul, cînd are *de moleți*, are nasul uscat fără mucî și se freacă mereu la el; *trece pîn el* (urdină); arde (e aprins) și geme. Moleți îi dobîndește copilul cînd e *deochrat domol*, nu pripit, și nu se bagă de samă.

În contra acestui descîntec bătăreșele recomandă următoarele :

Mama copilului trebuie să caute și să găscă *nouă moleți* (sfoegi, viermi), îi bagă într'o țavă astupată bine, ia un peptene din cap, și nițel unt proaspăt, ne topit, și să ducă la bătăreasă ca să-i descînte.

Bătăreasa pune pe mamă să ție bine copilul în poală. Iar dinsa ia nițel unt, îl pune pe peptene ; ia trei sfoegi, îl pune în creștetul copilului, pune peptenele cu untul pe sfoegi și descîntă ast-fel :

Plecă (cutare) pe cale
pe cărare,
se ntilni cu moroșile

cu strigoicile
cu păduroșile,
la el se uitară,
inima i-o mincară,
peptu și spatele îi incheștară,
mîfnile întinseră
de pept și de rărunchi îl coprinseră.

Vol moleșilor,
vol sfoegilor,
vol cîfnilor,
vol moroșilor,
vol strigoilor,
vol păduroșilor.

îșiți de la cutare,
din creerii capului
din șgirciu nasului
din fața obrazului,
din băerile inimi,

din pept, din spate,
din toate oasele incheiate :
cu toată furșala,
cu toată amețala,
cu toată năploiala :
că dacă n'ăți își
nu v'ăți domoli,
eți cu untu v'ofu topi,
cu peptenele v'ofu struci,
cu mătura v'ofu mătura.

din creerii capului
din șgirciu nasului,
din fața obrazului,
din băerile inimi.
din pept, din spate
din toate oasele incheiate :
și |cutare| o rămînea curat

luminat,
ca hotezu botezat,
ca argintu stricural,
cum Matca Precista l-a lăsat.

gălbue, și ades roșatecă, ce se găsește pe cile un lemu sau chiar și pe pământ, și care se crede că e lepădată de acest fluture: *striga*.

Poporul crede că această materie este inimă de copii mincată și mistuită de *striga*. Această materie o adună și o păstrează, ca pe ceva foarte scump, ori-ce femei care are copii mici, și cu deosebire băbăresele. Cu această materie se unge la buric bolnavul de mîncătură ⁴).

În Ștefănești, *aluatul de la Crăciun*, se face în seara Crăciunului, și anume se oprește din coca din care se face colacul pentru ziua Crăciunului. Unele băbărese adună chiar în sara Crăciunului mugurii despre cari am vorbit mai sus, îi descintă atunci și îi păstrează gata pentru tot anul pentru *de mîncătură*, ca fiind mai cu putere ⁵).

De inimă

Fiind că fu vorba de dureri de stomac, să amintim și de leacurile ce le recomandă băbăresele la diferite boale de stomac, cum : *diaree*, *fărînturi stricăciuni* etc., cunoscute în popor sub numele de *dor de inimă*.

Leacuri de diaree

În contra diareei sau a *urdinărei*, *eșirei afară* și *pirluca*, cum îi zice poporul, băbăresele recomandă : lemnie, rădăcină de papură roșie, ferte ; coarne (fructe de corn) fierte și zama s'o iea bolnavul ; izmă tocată și cu rachiu, mușălă fiert și *tăfalog* (buruiană) fiartă ; miere arsă, băută cu rachiu, cum și rădăcină de crin galben, fiartă cu rachiu.

Cînd diareea e cu sînge, se dau și următoarele de la spițării : *nucșoară*, *sînge de nouă frați* și *lumînărică*. Se mai recomandă asemenea *agurida* pisată.

4. Spus de Tudora. I Lăzăroiu

5. Spus de Calandra M. Papa.

Aceasta se recomandă mai mult pentru copiii cărora le pune *plasturele* și în cap.

În contra tusei *din sfinte*, babele recomandă următoarele: *busuioacul fetelor*, sau *al sfintelor*, *otinteavă*, *ederă*; le ferbe și zama o bea bolnavul.

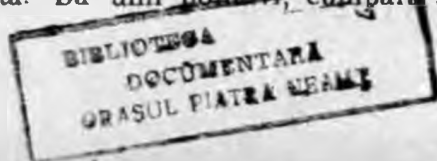
Tot în contra tusei *din sfinte*, babele descintă și acest descintec în apă și în miere cu un cuțit și cu un fir din mătură :

Tu tusă neagră	cu toată greața:
tu tusă sacă,	tu să te domolești
tusă cu intilnituri	tu să te potolești
tusă din balele sfintelor	cu toate junghiurile să te ostoești:
tusă din sealdă vrășmașului	că dacă nu te-î domoli,
tusă din zăduf	nu te-î potoli
tusă din năduf,	nu te-î ostoi.
tu să ai apă cu miere și băut	cu cuțitu voiți tăia
din furca peptului d'o fi înghițit.	cu mătura voșă mătura,
tu să ești de la (cutare)	iar (cutare) o răminea curat
din furca peptului	luminal
din hăerile inimii,	ca griu spălat
din beregațile gitului.	ca argintu stricorat.
cu toată firșala	(De trei ori)
cu toată năploiala	

Ferbe în această apă descintată *iarba vintului*, *iarba sfintelor* și *părul porcului* (brădișor), zama o amestecă cu mierea descintată și o bea ferbinte sara după mâncare.

Tusa cu năduf este amestecată cu *osfică* (tuberculoza); tușește și suflă greu. *Tusa cu năduf* n'are leac și ea se dobîndește cînd o mîncă omu legume din oala în care a căzut must de lemne verzi, care iasă pîn capu lemnului cînd ard în sobă.

Aseminea se dobîndește cînd intră în gura omului abur de lemne verzi care ard pe foc. O mai dobîndește omul cînd mîncă mămăligă ne resuflată din căldare, înainte de a o pune pe masă ori cîrpători. *Tusa* asta n'are leac, doar sapa și lopata. Da unii holnari, cumpără *sanabor* și apă

teia se recomandă *steagul sfințelor* (buruiănă) și următorul descintec, care se face în miere de fagure, în rachiū și în rachiū și în ceapă —cu deosebire— cu un *cuțit cununat* și un fir de mătură :

Plecă (cutare) pe cale
pe cărare :
se 'ntilni cu sfințele 'n cale :
cu căruța de lemn,
cu roatele de fer,

pe (cutare) de mină-l luă,
peste căruța-l aruncă,
rinza i-o răsturnă
cu moartea-l alătură :
iar (cutare) rămase plingînd
și suspinînd.

Matca Domnului l-auzi
și pe (cutare) -l întreba
și-l zicea :

—Taci (cutare) nu mai plinge,
nu mai plinge, nu te văita,
că patru-zeci sfinți mucenici vor

junghiturile le-oți domoli,
inima (oți) plămădi :
ca aluatu 'n căpistere,
ca fagurile de miere,
ca mîerea 'n stupină
ca ceapa 'n grădină,
ca aluna 'n alun,
ca ghinda 'n gorun
ca pruna 'n prun,
ca măru 'n măr,

ca para 'n păr,
ca toate poamele
în toate grădinile,
ca toate sămînțiturile
în toate florile.

(De trei ori)

Se descintă apoi numai în cea-
pă cu cuțitul cununat :

Tu rinză cu datu,
tu rinză cu faptu,
rinză din căzătură,
rinză din ridicătură,
rinză din bere,
rinză din mîncare,
rinză din balele slintelor,
rinză din balele vrășmașului.
ieși de la (cutare) din rinză
porni, din osinză,

cu toate junghiturile,
cu toate cuțitele,
că dacă nu-î eși
nu te-î domoli,
cu mătura te-î mătura,
cu cuțitu te-oți tăia,
iar (cutare) o răminea curat
și luminat
ca argintu stricorat.

(De trei ori)

Mîerea o bea cu rachiū ; iar ceapa o mîncă goală (fără turtă) nesărată, cu rădăcinii și cu coji cu tot, ca să nu lapede nimic din ea ⁸⁾.

Rinza o dobîndesc mai mult oamenii bătrîni

8). Spus de Tudora I. Lăzăroiu.

piele în cap, și al de deoche se face strigoiu, cum o muri. Deoche și dobitoacele, paserile, soarele, luna, și chiar și lemnele.

Al deocheat se imbolnăvește de *durere de cap, varsă, trece pînă el*, este aprins, arde pelea pe el și geme greu, că îl mănincă de inimă strigoiu.

Babele recomandă următoarele leacuri.

Tichie de strigoi, d'a cu care se nasc copiii în cap, o ia moașele, o usucă și o păstrează; rupe din ea, scuipă pe ea și freacă cu ea pe copil la buric.

Boritura de strigă (despre care s-a vorbit la *mîncătură*) îl unge la buric cu ea.

Descîntă în apă cu un cuțit și un băț (verde) de salcie, următorul descîntec :

Pasăre pestriță
pe buctum se pusă,
pasărea shură
buciumu secă
deochiu de la (cutare) plecă.
Fugî deochi dintre ochi,
din gene
din sprincene,
din toate oasele tale,
din pept, din spate,
din toate oasele 'ncheiate:
deochetură de strigoaică,
deochetură de zmeoaică
deochetură de păduroaică.
D-o fi deochiat de fată:
coada-i cază
rău să-i șază
din ochi să plece :
d-o fi deochiat de om :
crepe-i boașele
cure-i udu
reu să-i șază.
D-o fi deochiat de mucre :
crepe-i țitele
cure-i laptele

rău să-i șază :
deochiatu să piară
ca spuma de mare,
ca roua de soare.

Voî strigoacelor,
voî zmeoaielor,
voî păduroaielor
ișiți de la (cutare)
din ochi, dintre ochi,
din gene, din sprincene,
din pept, din spate
din toate oasele 'ncheiate,
deochiu să pieie
(cutare) să rămie
curat
luminat
ca botezu botezat
ca argintu stricorat
ca griu cernut
ca colacu slujit.

Descîntecul meu
și leacu de la Dumnezău
și de la sfînta zi de azi
(de trei ori).

de nimic, că zic că se mai uşurează, da degeaba, noi n'am văzut om lecuit de *tusa cu năduf*.

Mai este uu fel de tusă: *tusa măgărească*, de care tuşeşte omul ori copilul până se astupă în gît, beleste ochii şi hîrle ca porcu cînd îl tai.

Tusa măgărească nu se ştie din ce pricină vine.

Leac de tusă măgărească este *balegă de măgari ne mirosită*; stoarce mustu din ea şi îl bea bolnavu şi să mai afumă cu ea, punînd-o pe cărbuni şi bolnavul ţiînd gura de asupra ca să intre tumu în ea. Se recomandă de babe asemenea, ca bolnavul să pup: un măgar subt coadă. I se dă asemenea de bea amestecat cu lapte dulce singe din creastă de la găini arăpoaice (un fel de gaină cu oasele şi carnea vînată cum şi creasta).

Tusa măgăreasca, i se zice așa, că bolnavul cînd tuşeşte își trage sufletu ca măgarul cînd sbiară.

Pentru tot felul de tusă, babele mai dau bolnavului colac făcut în noaptea paştelui. Acest colac îl ferbe împreună cu buruenile.

Colacul acesta îl fac babele din coca din care se face colacul ce-l duc în ziua de Paşti la biserică. În mijlocul lui pune un ou roş şi îl coace ast-fel. Oul roş din colac e bun de păzeşte casa de fermece. Babele dau din el la mueri ca să-l îngroape în curte ori în casă după uşă.

Spus de mătuşile Casandra M. Papa şi descîntecul de Tudora I. Lăzarioiu, prima din Ştefănoşti şi socunda din Bogdănoşti Vilcea.

Deochetură.

Deochiatu ori *deochetura* se dobîndeşte mai ales de copiii mici, cînd se uită cine-va la ei. Deochetura se lipeşte mai mult de copiii frumoşi ori mai cu minte de cît ailalţi.

Se deoache şi oamenii ai mari, da mai rar şi mai mult ai slăbănogi.

Al de deochie pe altu, este strigolul, născut cu tichie de

Cimiliturile Romînilor*

I. Acul

1. Am un om mititel
face gardul frumușel. 1.
- a) Moșneguțul mititel
face gardul frumușel. 2.
- b) Am un moș tare mic, mititel,
face gardul mărunțel și frumușel. 3.
- c) Am un moș tăricel,
dar îi mic mititel,
face gardul frumușel. 4.
- d) Ce e mic mititel
Ingrădește frumușel ? 5.
- e) Mic mititel
face gardul frumușel. 6.

* Cimiliturile însemnate cu un * nu figurează, sub această formă, în nici o colecție publicată pînă acuma.

1. Publicată de noi mai întâi în „Revista Populară”, 1884 pag. 47, și reprodusă de d-l Ilasdon în „Etymologicum magnum” la cuvîntul „ac”.

2. Ion al lui G. Shiora. Povestii populare românești. Cernăuți, 1886. Cimilitura No. 22. — În proscutare: Sh.

3. Humorul glumeț. Partea I. Proverburii și ghicitorii. București, 1874. Cim. No. 230. — În proscutare: Bg.

4. George T. Bulgărescu. Ghicitorii. Buc. 1887. Cim. No. 61. — Prosc. Bg.

5. P. Isăroescu. Pilde și ghicitorii. Buc. 1880. Cim. No. 58. Prosc. Isp. ; Bg. 1885. A. Popescu. Ghicitorii, publicate în revista „Țara nouă”, Buc. 1887

no. IV. Proscutat : A. P.

6. Bg. 201 ; Bg. 575.

f) Ce e mic și mititel
 îngrădește lelea cu el 7.

g) Mic mititel
 înfrumusețesc lumea cu el.-Rg. 180; Bg. 577.

Cf. cimilitura valonă în traducere franceză :

Diriez-vous bien....
 ce qui est plus petit
 que la queue d'une souris
 et qui fait le roi joli ?
 — L'aiguille. 8.

2. Am un par și o nufă
 și îngrădesc cit oiū vrea. 9.

3. Luciu lucior
 îi pun coadă de fufor.—Rg. 257

Cf. cimilitura bretonă :

J'ai une haquenée blanche dont la queue se raccourcit
 à chaque pas qu'elle fait.
 — Une aiguille 10.

Cf. cimilitura lituană în traducere franceză :

Jument de fer, queue de chanvre. 11.

4. Am un cocoș :
 cu ciocul urzește
 cu coada 'mpletește. — A. P.

7. Colecțiune de basme și ghicitori. Partea I, ediția II. Craiova, 1884
 pagina 39.

8. O. Colson, in *Revue des traditions populaires*, tome VII, pagina 125—
 Paris, 1892.

9. Leon Wolff, *Voinie înflorit*, basm popular. Buc. 1884.

10. L. — F. Sauvé, *Devinettes bretonnes*, in *Revue celtique*, vol. IV, 1879. —
 Cimilitura No. 94.

11. Schleicher, *Indogermanische Chrestomatie*, p. 290.—Citat de Sauvé.

5. Ce sparge cu capul
și drege cu c..... ? — Rg. 268.
- a) Ce sapă cu capul și duce cu coada? 12.
- b) *Am un vițel mititel,
sparge cu capul și drege cu c..... 13.
- c) Am un boț : cu coada sparge,
cu capul drege.— Bg. 124.
6. Iliuță trece 'n cale
și-și lasă mațele 'n vale.—Bg. 490.
- a) Ce fuge mereu la vale
și-și lasă mațele 'n cale ? 14.

Cf. cimiliturile franceze :

- a) Qu'est-ce qui traîne ses boyaux derrière soi ?
— L'aiguille. 15.
- b) Devinez ce qui va au marché et laisse ses boyaux à
la maison ?
— L'aiguille. 16.
- c) De qu'es acò, cada pas qui fay, laissa in pau de sa cuo ?
(Qu'est-ce que c'est qui à chaque pas laisse un peu de sa
queue ? 17).
— L'aiguille qui à chaque point laisse un peu de fil.

12. Gr. Sima al lui Ioan. Din bătrîni: ghicitori, întrebări și răspunsuri.
Tramintări de limbă. Ed. II. Sibiu. 1885 (Biblioteca populară a Tribunei).
Tom. No. 116. Prescurtat Sim.

13. Din comuna Fișcălia. jud. Vilcea. Comunicată de D. G. Popescu.

14. G. Dem. Toodoroscu. Poesii populare romine. Duc. 1885.— Ghicitoarea
No. 2. Prescurtat GDT.

15—16. Sauvė. loc. cit.

17. Eugène Rolland. Devinettes ou énigmes populaires de la France.
Tom. No. 189. — Paris, 1877.

d) Qu 'est-ce qui passe et repasse en laissant chaque fois un petit bout de sa queue ? 18.

— Le fil d'une reprise.

e) Didzo, Dzonèto, dè qu'ès aco qu'èn mortсэн laisso 'n paou de so couo ?

(Dis, Jeannette, qu' est-ce que c'est qui en marchant laisse un peu de sa queue ? 19.

— Le fil de l'aiguille.

f) Qui lexe, a cade passet u cagalet ? 20.

— L'agulhe.

Cf. cimilitura italiană :

Ci ho un cosi' triti, triti
s'astragina 'l budelli.

— L'ago da cucire. 21.

Cf. cimilitura catalană :

Quina es aquella bestioleta
que á cada pas deixa un tros de cueta ? 22.

— L'agulla.

Cf. cimilitura gallega :

De bura^{to} en burato
vai co' as tripas arrastro. 23.

— A agulla enfiada.

18, 19. Eugène Rolland. loc. cit.

20. V. Lespy. Proverbes du pays de Bearn, ou énigmes et contes populaires. p. 92.— Montpellier, 1876.

21. A. Giannandrea. Canti popolari marchigiani, p. 303.— Torino, 1875.

22. Francosch Pelay Briz. Endevinallas populars catalanas, No. LXXIII.— Barcelona, 1882.

23. Demófilo. Coleccion d'ouignas y adivinanzas ou forma do diccionario, p. 344.— Sevilla, 1880.

Cf. cimilitura ribagorzana :

Una coseta
de Dios devineta
que á cada paset
deixa un cagallonet. 24.

Cf. cim. flamandă :

Jutcko peerdeken
Met ze vlassche steerdeken
Hoe zeerder dat ze peerdeken liep,
Hoe korter dat ze steerdeken wierd. 25.
—Nadel und Faden, wenn genähert wierd.

Cf. cim. engleză :

Old mother Twitchett had but one eye,
And a long tail which she let fly;
And every time she went over a gap,
She left a bit of her tail in a trap. 26.

Cf. cim. Buriatilor din Siberia, tradusă în nemțește :

18. Iief eine graue Geis ein Seil nach sich schleppend. 27.
— Nadel.

7. Alecuță mititel
cu buricul după el. 28.—Bg. 125

8. Ntic nîi-escu, drac nîi-escu
ma tulă lumea eŭ u 'nvescu. 29.

24. Id. p. 300.

25. Moret-Angoiger, 1888, p. 372.—Citat de Rolland.

26. Halliwell, Nursery Rhymes and Nursery Tales of England, pag. 50.—Citat de Rolland.

27. Gomboung Gomboung. Sechzig burjätische Räthsol, in Bulletin de la classe des sciences historiques, philologiques et politiques de l'Académie Impériale des sciences de Saint-Petersbourg; tome XIV, 1856, pag. 172.

28. Tot la Bulgărescu mai sînt încă două subvarianțe, în care în loc de «Alecuță» stă în una «Dumitrică» No. 361, și în alta «Sferendache» No. 718.

29. Haslou. Etymologicum magnum, I, 108 [Mio sînt, drac sînt, toată lumea e (nvescu)].

- a) $\bar{n}ic \bar{n}i \text{ esku,}$
 $\bar{d}rak \bar{n}i \text{ esku,}$
 tută eta \bar{n} u amvesku. 30.

Cf. cim. franceză :

Petite suis, ne suis pas forte,
 Ne puis aller s'on ne me porte ;
 Maintes gens sont en mon dangier,
 Duc, conte, prince et chevalier ;
 Et, se n' estoit par mon exploit,
 Bien croy qu'ilz moroient de froit. 31.

9. Drac tu chisă, 'n cer tut drac,
 s'este văr'nă códă nîi trag,
 pri-lu-cido cu códă mî bag
 din dao-trei maşi una fac
 până-ci-şi di códă ascap. 32.

II. Albina

10. Găinuşă gălbenuşă
 trece marea 'n picioruşe.—Rg. 112.
11. Cimileaga grava
 incunjură dumbrava,
 şi face ciuşti în nas la Sava.—Sb. 123.

30. Gustav Weigand. Die Aromunen. ethnographisch-philologisch-historisch. Untersuchungen über das Volk der sogenannten Makedo-Romanen oder Zinzarone Zweiter Band. Volksliteratur der Aromunen. pag. 208.—Leipzig, 1894.

31. Bolland, 188.

32. Hasdeu, loc cit. 109. Drac în iad, în raft tot drac; dacă trag după mine o coadă, apoi ori unde mă bag, din două-trei mineci una fac, până ce mă scap şi de coadă.

12. *Mititeaua umple argeaua 1.

III. Aluna

13. *Șede 'ntr'un virf de nuea
și nu se teme c'a cădea. 2.

a) Cucuiata, vai de ea,
stă într'un virf de nuea. 3.

b) Siclita vai de ea
șede 'ntr'un virf de nuea.—Isp. 8, Rg. 127, Bg. 662

c) Intr'un virf de riurea,
șade biata, vai de ea. 4.

(1) cimilitura lituană :

a) In einem kleinem topfchen, eine leckere Grütze. Was
ist das ? 5.

— Die nusz (haselnusz; wallnüsze kennt der Litauer nicht).

b) Ein kleines Töpfchen, ein leckeres Breichen. Was
ist das ?

— Die nusz. 6.

IV. Anul

14. Am un copaciū cu două-spre-zece ramuri : in fie-

1. Din Fieraha, jud. Vilcoa. Com. de G. Popescu. Acoasi cimilitura la Bul-
garescu 678 și in «Bominul glumet» se explica prin «luminarea».

2. Un judoșul Suceava. Culeasă personal.

3. O. Baranzi. Limba romina și tradițiunile ei, p. 214. Galați-Brăila, 1872.
Isp. 8. — Rg. 319; Bg. 244.

4. I. G. Bibicescu. Poesii populare din Transilvania. Ghicitoarea No. XIV.
Buc. 1893. — Prosc. Bib.

5. G. Schloicher: Litauische Maerchen, Spruchworte, Raetsel und Lioder,
p. 226. — Citat de Bolland.

care ramură cite patru cuiburi, și în fie-care cuib cite șapte ouă.— Isp. 51, Bg. 7.

a) Am un copaciū cu doi-spre-zece craci, și 'n tot cracul cite 4 cuiburi, și 'n tot cuibul cite șapte ouă. 1.

Cf. cimilitura catalană :

Un arbre que te dotze brancas,
cada branca quatre branquillons,
cada branquillo set brotets
y cada brotet
es batejadet 2.
— L'any.

Cf. cimilitura venețiană :

Mi gó un piter de rovere,
che buta rame dodese :
ogni rama ch'el butava
quatro pomi el me donava.
—L'ano, i mesi é le setimane. 3.

Cf. cimiliturile castelane :

a) Un árbol con doce ramas,
cada una tiene un nido,
cada nido siete pájaros
y cada cual su apellido. 4.
— Año.

1. Doc. T. Stamati. Pepeloa sau tradițiuni națiunare rominești. culeso, in-
orinduie și adăogite. Iași, 1851. Prosc. St.

2. Briz, op. cit. CCIII.

3. Dom. Giuseppe Bornoni. Indovinelli popolari veneziane, p. 2. — Venezia,
1874.

4. Demófilo, p. 34.

- b) ¿ Cual es el árbol que tiene doce ramas
y cada rama tiene su nombre?
Como no me lo aciertes
no eres hombre. 5.

15. Am un copaciù cu doi-spre-zece craci : in fie-care
cine sint patru cuiburi, in fie-care cuib sint şapte ouă, şi
fie-care ou are o parte albă şi alta neagră. Ce să fie a-
cesta ? — Sb. 146.

a) Am un copaciù cu 12 ramuri (6): in fie-care ramură
cine patru cuiburi, in fie-care cuib cîte şapte ouă, jumătate
albe, jumătate negre.—Bg. 19 şi 154.

Cf. cimilitura franceză :

Un père a douze fils, chacun d'eux en a trente, moitié
blancs, moitié noirs.

— L'an, les mois, les jours, les nuits. 7.

16. Arbure mare
frunzele-şi le-are
albe di 'nă parte
lăi de alantă parte. 8.

a) Un arbure mare
frînzile ş are
albe di nă parte
lăi de alantă parte. 9.

5. Demofilo, p. 35.

6. La G. Dem. Teodorescu are un adaos : jumato vorzi, jumate uscate. No.
in colo nu difera.

7. Rolland, 1.

8. Trajan Ionescu. Documente de limba şi literatura macedo-română; anglicizari
(ghicitori) No. 60, publicate in Ţara nouă. an. IV. Buc. 1887, pp. 50—54. —
P. 52, uriat II.

9. Weigand, op. cit. 32.

- b) Un arbure lungu
ku multe frîndză,
disli albe, disli lafe. 1.

V. Apa

17. Dumbră sumbră
fără umbră. — Sim. 43, Bg. 353.

Cf. cimilitura latină rustică :

De umbre
ex umbre. 2.

VI. Apa și gheața

18. Mama naște fata
și fata pe mama. — Sb. 147.

VII. Aria

19. Intr'o tavă spoită
șede o nucă curățită. — Bg. 469.

VIII. Ariciul

20. *Merge pașa pe uliță
cu trei mil de suliță. 3.

- a) Hanțul, *banțul
cu o mie de suliți. — Sb. 114.

21. *Am un moș bătrîn, sue cu aracii in spinare 4.

1. Weigand, 23.

2. Hasdeu, *Etym. magn.* II, 1263.

3. Din județul Suocava. C. pers.

4. Din Fișcălia (Vilcea). Com. de D. G. Popescu.

a) Am un moș : de bătrîn ce e, duce o mie de araci
la spinare.—Rg. 69.

b) Am un unchiaș mare
c'o sută d'araci la spinare.—GDT. 7, Bg. 4.

c) Un unchiaș ce e bătrîn tare
poartă aracii pe spinare.—Rg. 330, Br. 217.

d) Am un moș bătrîn
și urcă aracii la deal.—Isp. 136, Bg. 5.

IX. Ața de la opinci

22. Am o neua lungă, lungă
și ingrădesc o poeată
și o zahată
și mai rămîne o bucată. 1.

X. Ațele de impletire

23. Tsintsi surăritse
tu ună kămișitsă ;
aklo z yin, tra si akatsă. 2

XI. Banița

24. In pădure născuî,
în pădure crescuî,
acasă dacă m-aduse
curva satului mă puse.
Isp. 83, Rg. 215, Bg. 450, GDT. 9.

i. Din Gălnesti (Suceava). Com. de D. P. Herescu.
d. Waigand, 28.

XII. Banul

25. La minte cald, la mină rece; îmi schimb⁷ stăpînit ca
vai de ei, și n'am odihnă nici în mormînt.—Bg. 556.

XIII. Barabulele ¹.

26. *Ce puî una—găsești două ?
Ce puî două—găsești nouă ?².

- a) *Mă duseîu în pădure
săpăiū oūă de vovice; 3.
săpăiū nouă,
lăsăiū două
că vovicîi iar se ouă. 4.

27. De desupt prescure,
de asupra pădure.—Sb. 96.

XIV. Barba

28. Fețele și femeile n'aū și nici nu doresc să aibă; băr-
bați o țin de o podobă, ear cînd o aū, cearcă să se
curățească de-ea. — Sb. 73.

XV. Bățul

29. *In pădure naște, în pădure crește,

1). Barabulele se mai numesc la romîni: cartofi, crumpene, barabolu, bandra-
burce, brandaburce, picioici, picheuco, bulughono, gogoșe, ouă de pămînt, nași
de pămînt, alune de pămînt, mero, pere, boabe, barabașto, porușto, grube, ghi-
ține, hirihe, etc.

2). Din Gărnocști, Suceava, Com. de D. P. Herescu.

3). La Sim. 27 și Bg. 588 se zice «bobice».

4). Din Broșteni, Suceava, Com. de D. M. Lupescu.

vine'n sat și bate. 1.

30. Nu-mi e frică,
nu-mi e teamă,
că am capul de aramă
și piciorul plumbuit.—Rg. 216.

31. In pădure m-am născut,
in pădure am crescut,
și'n oraș cum m-aū adus
judecător am fost pus. 2.

a) In pădure faptu fui,
tot in pădure crescul,
ș'acas 'anda me-aduseră
măi mar s'hiū imi ziseră.—Il. 9.

XVI. Berbecii

32. Opt opintele
și patru izbele.—Rg. 218.

a) *Patru bat, opt opintesc
miū și sute se clătesc 3.

XVII. Bertița (mununița) fetelor

Ce stă 'n cuiū și n'are fund?—Sim. 117

XVIII. Biciușca

33. *Am o gișcă cioantă, boantă
cu grumajii ciobirlan 4.

1. Din Broșteni. Suceava. Comunicata de D. M. Lupescu.

2. Anton Pannu. O șezătoare la țară satu povestea lui Moș Albu. Buc. 1880.
Povestea lui Pannu.

3. Din Feteaga, Suceava. Com. de D. T. Daniiloscu.

4. Din Broșteni. Com. de D. M. Lupescu.

XIX. Birul

34. *Ce e greu peste bordeiul? 1.
a) Ce e greu pe casă?—Bg. 308.

XX. Biserica

35. *Am o ulcea pistricea
cintă cucoșil în ea. 2.
a) Am o ulcea pestriță,
cintă cucoși în ea.—Sim. 99; Bg. 89
b) Am o ulcea petricea
și cintă doi cucoșei în ea.—Sb. 148.
36. Tărtăcuță vinată,
gurguțată cumătră.—GDT. 11, Bg. 733.
37. Tună vâgăună
ciorile s-adună.—Rg. 246.
a) Sus tună, jos răsună
ciorile la cuib s-adună. 3.—Br. 213; Bg. 663
b) Sus tună, jos răsună
negrele s-adună 4.—Isp. 11, Bg. 667.
38. *Căciula purtatului
în mijlocul satului 5.

1. Din Moțațai jud. Dolj. Com. de D. M. Popescu.

2. Din Găinoști, Suceava, com. de D. P. Horescu.

3. La G. D. Teodorescu 12 lipsosc cuvintele «la cuib». La Bulgărescu 074 se explică prin «călugăril și toaca».

4. Explicată prin «călugarițele».

5. Din Fișcălia jud. Vâlcea. Com. de D. G. Popescu.

39. Dragostea împăratului
șede în dricul satului.—Sim. 100.

40. *În mijlocul cringului
e culbul cioticului 1.

XXI. Bolovanul

41. Bumbuleul rostogol
n'are stare pe ogor.—Sim. 126, Bg. 178.

XXII. Borcanul

42. Din pământ, ca Adam, sint zidit;
pe roată, ca sfântul Gheorghe, tras;
în cuptor, ca cei trei cuconi, ars;
cînd trăiam, de toți eram cinstit,
mă lua 'n mîni și mă pupă;
iar cînd, ca toți, și eu am murit,
nu s-a găsit cine a mă îngropă.
Pan; Rg. 95, GDT. 13, Bg. 322.

XXIII. Bostanul

43. *Șede tată-tău umflat
pe-un deal mare și rotat 2.

a) Pe valea lui Baibarac
șede Vlad mort și umflat.—A. P.

44. *Teie 'ntinse
gheme strînse 3.

1. Din Fișcalia, Vilcea. Com. de G. Popescu.

2. Din Stînca, jud. Iași. Com. de D. I. T. Popovici.

3. Din Fișcalia, Vilcea. Com. de D. G. Popescu.

- a) Gheme strînse
funiî întinse.—Sb. 90.
45. *Am un putinefû
—plin cu lei 1.
46. Am un bordeiû
plin de viţei :
pînă nu sparg bordeiul
nu se văd viţeiî.—Isp. 141.
- a) Am un bordeiû cu viţei :
pînă nu sparg bordeiul
nu pot scoate viţelul.—Bg. 8.
- b) Am o cãşivă 'nplină cu maeili :
pin' s' nu o fringî, nu dai di ellî.—Il. 2.
47. Hurduz, burduz 2.
din Țarigrad adus,
sub laiă pus.—Sb. 89.
48. *Trece moşul peste pirlaz
şi-î rămîne o parte 'n gard. 3.

XXIV. Boul

49. Mic cît fuseiû
din patru fluere ziseiû ;
dacă muriû
în hore jucăiû. — Bg. 566.

1. Din Fişcălia, Vilcoa. Com. de D. G. Popescu.

2. Sub cuvîntul „hurduz, burduz” se înţeleg nişte fiinţe rãle, cari nu numai cã speriã pe oameni, ci-î fac sã capote şi coas rãu.— [S. Fl. Marian : Descinteco, pag. 83.

3. Bostanul care creşte pe gard. — Din Giuleşti jud. Suceava. Com. de D-I S. Mihăilescu.

- a) Mic cît fuseiū
din patru fluere ziseiū ;
dacă mare mă facuiū
pămîntul răsturnăiū ;
dacă muriū
în hore jucăiū.—GDT. 14
50. Cînd naște
patru cunoaște ;
dacă moare,
joacă 'n hoare ;
cît trăește
pămîntul Inegrește.—Bg. 289.

XXV. Bradul

51. În pădure născuiū,
în pădure cresciū ;
acasă de m-aduse
să joc în horă mă puse.—Bg. 475

XXVI. Braga

52. Dobra subțirica
umfle putinica.
Isp. 100, Bg. 272. Bg. 317, GDT. 15.

XXVII. Briciul

53. *Am un boū balan
paște pe munte de ciolan I.
- a) Am un cal pe fer
paște pe un munte de os.—Isp. 33, Bg. 15.

XXVIII. Brişca

54. Am o vacă
nazdrayancă,
şi prin şolduri
îi tot bolduri. — St., Rg. 32.

XXIX. Broasca uşei

55. Ziua în primblare
mereu mă pornesc,
noaptea mă pun iară
casa să păzesc. — Br. p. 221.
56. Lalăl, cărtesce
ş' teta ghilésce 1. — Il. 28.

XXX. Bruma

57. *Vine moşul pe porţiţa
şi îşi scapă o cheiţă;
vine luna şi n'o ia,
vin stelele şi n'o ia,
vine soarele ş'o ia. 2.

XXXI. Bujorul

58. Stejar verde,
virfu-î arde. — Rg. 287.

XXXII. Buratecul

59. Sub o foaie de leuştean
şipă-un pui de moldovean. — A. P.

1. Unchiul atinge şi matusa zbiară.

2. Din Găineşti, Suceava. Com. de P. Herescu.

60. Nu-î pasere, da pe copaci șede ;
 nu-î vacă, da paște iarbă verde ;
 nu-î pește, da 'n balta innoată ;
 nu-î lăutar, da cîntă noaptea toată. 1.

XXXIII. Buretele

61. Un om ku nă tindjere n kap 2.

XXXIV. Buricul

62. Cuibul cîoeîrlanului
 in mijlocul Bărăganului. — Bg. 291.

- a) Cuibul berzei
 in mijlocul bălței 3.

XXXV. Butea

63. Am o vacă u buricul in spate. Sb. 18.

64. Am o vacă numai cu o țîță,
 și-mî dă lapte cît îmi trebuiește. Sim. 26.

- a) Am o vacă mare
 c'o țîță n spinare
 și-mî dă lapte
 cît voesc. — Bg. 97.

65. Lina Magdaliua
 cu smicele pe spinare
 la buric
 calabalic,

1. N. A. Bogdan, in Gazeta Sateanului. 1889.

2. Westand. 11.

3. T. M. Arsenio. Noua colecțiune de basme sau istorii populare, pag. 126.

la inimă veselie
ghiciți, boeri, ce să fie ?
Isp. 33, Rg. 337, Bg. 496.

66. Am o găină cucufată
o țin în pimniță incuiată,
și cum intru s'o descuiū
îi pun mîna pe cuculū.—Bg. 97.

XXXVI. Buzunarul

67. *Cațalușă
nu mai clămpăni la ușă,
că n'am treabă cu tine,
ci am treabă cu giupineasa
să-mi împrumute covata cea spurcala
să moiū pielea cea uscată. 1.

XXXVII. Cacadirul

68. *Ce are țîță
și nu-i mîță,
și-i verde
și nu-i șopirlă? 2.

XXXVIII. Cafeaua

69. Vidzută ghighiftească
namea amirească. 3.

XXXIX. Calul

70 In pădure cioca-boca,
in tîrg hi-ho-ho
și acasă treapa-leapa.—Ars.; Bg, 483.

1). Din Jud. Suceava. C. pers

2). Din Broșteni, Suceava. Com. de M. Luposcu

3). Weigand, 20.

XL. Cana

71. Am o fetiță de ați veni toți :
la guriță o sărutați.—Bg. 135.
72. Gălgăuț în părăuț.—Sim. 61.
73. Am o vacă cu țîța în spate.—Sim. 62.

XLI. Candela

74. Dobra subțirica
imi umple ulcica.—Isp. 9, Bg. 356.
75. Ună steaună namisa di amare. 1.

XLII. Capra

76. Cine se naște cu barbă?—Bg. 306.

XLIII. Capul

77. La o margine de crîng
două blăni de blid;
lingă două blăni de blid
doi luceferei,
lingă doi luceferei
o moară ferecată. 2.

Cf. cimiliturile franceze :

- a) Là bas, un taillis
(la chevelure),

1. Weigand 6.

2. V. Alcesandri, Poesii populare ale rominilor. Buc. 1866.

dessous ce taillis il y a deux lumières
 (les yeux),
 sous ces lumières il y a un conduit
 (la bouche),
 sus se conduit il y a un moulin
 (la mâchoire) ?

— La tête 2.

b. Au milieu d'un pré il y a deux piquets
 (les jambes),
 dessus ces deux piquets il y a un boubier
 (le ventre)
 sur ce boubier il y a un four
 (la bouche),
 sur ce four il y a deux conduits
 (les narines),
 sur ces deux conduits il y a deux lumières
 (les yeux).
 sus les deux lumières il y a deux tertres
 (les arcades sourcilières),
 sur les deux tertres un taillis garni de voleurs.
 (la chevelure, les poux)?

— L'homme 3.

78. Moară ferecată ;
 cioară spirclitoare ;
 doi lucefereî ;
 două brazde trase pe o poeniță
 și o clae dărămată.-Isp. 10, Rg. 275, Bg. 568.

79. Am o clae :
 sub o clae, o poeniță ;
 sub o poeniță, două arături ;
 sub două arături,
 o mocirlă ;

2. Quelques devinailles du Forez et du Volay, in «Molusino», anul I, col 264. No. 95.

3. Idem, col. 265. No. 96.

sub o mocirlă, o moară ;
sub moară, o bardă.—Rg. 276.

- a) Am o dumbrăviță ;
sub cea dumbrăviță
este o poeniță ;
la cea poeniță
sînt două brăzdițe,
sub cele brăzdițe
sînt doi șoimușori ;
sub cei șoimușori
e o gaie spurcăcioasă ;
sub cea gaie spurcăcioasă
e o moară
rotunjoară. — Sb. 72.

- b) Ciumulei ce-i ?
Am o pădurice,—
din jos de pădurice
am o poeniță,—
din jos de poeniță
am doi luceferei,—
din jos de doi luceferei
am o țarcă spurcată,—
din jos de țarca spurcată
am o moară ferecată,—
din jos de moară ferecată
am un bălătușel. — Sim. 76.

Cf. cim. castelane :

- a) Sobre un pozo, dos ventanas;
sobre ellas, dos miradores;
sobre los miradores, dos arcos;
sobre los arcos, una plaza;
sobre la plaza, una montana,
y en la montana, ermitanos.
— Cara. i.

- b) Hay en una plaza nueva
un monte, y en el dos cuevas,
más abajo su hondo pozo
que tiene su brocal rojo,
altas ventanas iguales,
en ellas dos niñas cucas,
que por entre sus cristales,
todo lo ven, y todo lo cucan.
— Cara 5.
- c) Un convento chiquitito,
las monjas son de marfil,
más arriba dos ventanas,
más arriba dos espejos,
y mas arriba pla plaza del pensamiento.
— Boca 6.
- d) Al revolver de una esquina
me encontré con un convento,
las monjas vestidas de blanco,
la madre priora en medio;
más arriba dos ventanas,
más arriba dos espejos
y más arriba la plaza
donde se pasean los caballeros.
— Cara, 7.

Cf. cimilitura catalanã :

¿ Qué es aixó ?

Un convent de monjas blancas? (las dents)

Al mig hi ha un frare vermell? (la llenga)

Mes amunt hi ha duas fossas? (los forats del nas)

Mes amunt dos mirallets? (les ulls)

5. Demófilo, p. 71.

6. Demófilo, p. 52.

7. Demófilo, p. 71.

Men amunt hi ha una plassa
 Noul n'hi passejan los senyors cavalers? (los polls) 8.

80. Sub o clae de fln, două cosișoare;
 sub două cosișoare, doi luceferei;
 sub doi leceferei, o cioară spîrcîitoare;
 sub o cioară spîrcîitoare,
 o moară ferecată;
 sub o moară ferecată
 o movilă aridicată. — Bg. 721.

XLIV. Cartea

81. Rădăcină 'mpleticină
 ales voinic o desbină 1.—Isp. 36.
82. Găină pestriță
 la popa pe poliță.—Ars., Bg. 401.
- a) Am o găină pestricuță
 o pul în horn pe poilcuță.—Sim. 164.
- b) Am o găină pestricioară
 șede la popa pe lăcioară 2.—Rg. 283.
83. Cimpul alb, oile negre;
 cine le paște, le cunoaște.—Sb. 125, Rg. 52.
84. Sînt făcut de mărgelc
 și de minî sînt înșirate.—Bg. 401.
- a) Mă compun din mărgelc
 înșirate de minile tale,
 din mic mare eū te fac,
 de ești cusut, te desfac.—Isp. 36, Bg. 563.

8. Doin, XXXIX.

1. La Nbuora 126 acest vers sună: «rar voinic caro-o desbină», iar la Stamati
 pe la Rominul glumeț 29: «rarî voinicî se află de o desbină».

2. Duplicată prin ceaslovul.

85. Am două gheme de matasă :
le trimet la 'mpărăteasă
ca să 'nceapă 'ncepătură
fără leac de tivitură. — Sb. 80.

XLV. CARUL

A Carul cu nuele.

86. *Vin oile de la munte
cu steluțe albe 'n frunte 1.
- a) Vin oile de la munte
tot cu stele 'n frunte. — Sl., Rg. 21

B. Carul cu strujeni.

87. *Am un cîrd de cuconițe
legate cu șușănițe 2.

XLVI. CASA

85. *Intr'un dovlecel
vorbesc mațele în el 3.
89. Am o vacă: vorbesc mațele din ea. — Sim. 172.
90. Am o vacă nazdravancă
și-i vorbesc mațele din ea. — Bg. 83.
91. Am o vacă mare
cu fița 'n spinare 4. — Isv. 31, Bg. 22.
92. Cloșca de lemn
și pui de piele. — Rg. 100.

1. Din Stîncea, Iași. — Com. de I. T. Popovici.

2. Din județul Suceava. C. pers.

3. Din Fișcalia, Vileca. — Com. de G. Popescu.

4. Vezi și «butea».

93. Am o cloșcă :
noaptea stringe puii
și ziua îi risipește.—Rg. 314, Bg. 75.
74. Sub pădure grămădită
șede lumea învălită :
ziua de soare fugită
noaptea de lume pitită. Pan, Rg. 66, Bg. 720

XLVII. Căciula

95. *Reteveiu rotund
bagă floace-alund 1.
- a. Reteveiu rotund
bagă lina 'n fund. — Rg. 193.
96. Rotogol rotund
bagă capu 'n fund.— Rg. 321.
- a) Rotogol rotund
stringe păru 'n fund.—Isp. 43, Rg. 294, Bg. 649.
97. Bucium rotund
stringe păru 'n fund. — Bg. 171.
- a) Bucium rotund
bate părul în fund. — Sim. 146.

XLVIII. Căhlița

98. *Pe cotîrneată
șede o mămueață 2.

1. Din județul Suceava. — C. pers.

2. Din Gărnocști, Suceava. — Com. de P. Herescu

XLVIV. Calăreţul

99. De-asupra suflet
de desupt suflet
şi 'n mijoc lemne uscate—Sb. 46.

100. Cine are şese picioare
dar numai pe patru umblă?—Sb. 47.

Cf. cimilitura franceză :

Six pieds, quatre oreilles,
deux bouches, deux fronts,
quelle bête est-ce donc ?
— Un homme à cheval ¹.

Cf. cimilitura catalană :

Duas sobre duas.
quatre caps ab duas caps,
vuyt orellas y dotze peus.

— Una dona embrassada, colcant una bura prenyada ².

Cf. cimiliturile germane :

a. Wann hat man sechs Beine, und
geht doch nur auf vieren ?
—Wen man zu Pferde sitzt. ³.

b. Zwei Köpfe, zwei Arme,
vier Augen, sechs Füße.
—Der Reiter ⁴.

Cf. cim. ungurească tradusă în nemţeşte :

Es schreitet einher : tipp, tapp!

¹ Rollaud, No. 35.

² Briz, CCCXVII.

^{3, 4} Rollaud, p. 16.

es trägt auf dem rücken : wipp, wapp !
ohren hat es vier, augen vier,
nägel aber zwanzig und vier.
— Das pferd mit dem reiter darauf 1.

Cf. cimiliturele valone in trad. franceză :

- a) Six pattes, quatre yeus,
quatre oreilles et deus têtes,
ah ! Notre-Dame, quelle drôle de bête ! 2.
- b) Devinez, devinez :
six pieds, quatre oreilles,
le derrière sur le dos.
Devinez quelle est ma merveille ? 3.

L. Calcăile

101. Am doi cai. cînd mă duc la puț, se uită acasă ;
iar cînd mă duc acasă, se uită la puț. — Bg. 132.

LI. Căldarea

102. Hurduz burduz
de la munte adus
sub laiță pus. — Sb. 50.
103. Punte strîmbă
vare adîncă. — Sb. 51.

LII. Căldarea și donița

104. — *Scurtă, groasă und'te duci?
— Arsă 'n fund nu mă 'ntreba
că mă duc în treaba ta 4.

1 Eugene Monseur. Le Folklore wallon. p. 106 — Bruxelles, Charles Rozet, 1904.

2 Alfred Harou. Folklore de Godarville, p. 120.

3 Din județul Suceava. C. pers.

4 Holland, p. 16

a. — Scurto, groaso unde te duci ?
 — Arsă 'n fund de ce mă 'ntreb ?
 Unde eū mă duc
 tot ție ți aduc.—Isp. 113. Bg. 713.

b. — Scurtă, groasă unde te duci ?
 — Ar: o 'n fund de ce mă 'ntreb ?—St. Bg. 666.

Cf. cimiliturile franceze:

a. — Oū vas-tu bossue, bancaire ?
 — Tois-toi, toi qui es tous les ans tondu 1.
 — Dialogue du pré et de la revière.

b. — D'ou viens-tu, ma grande courante ?
 — Je viens de plus loin que toi, mon grand tondu 2.
 — Dialogue du pré et de la riviere.

c. — Ou cours-tu, chiffon sans fin ?
 — Que t'importe, rat tondu ?
 — Dialogue du pré et du ruisseau 3.

d. — Clopin-clopant, ou vas-tu ?
 — Que t'importe, c. . tondu ? 4.
 — Dialogue du ruisseau et de la prairie.

e. — Clopin-clopant, ou vas tu ?
 — Ecraser choses pour te faire à manger 5.
 — Dialogue entre un laboureur et un ruisseau.

Cf. cimiliturile lituane, traduse in nemțește :

a. — Wohin läufst du, krummer ?
 — Was kümmerst dich, geschorne ? 6.
 — Der Fluss, die Wiese.

1. Rolland, 25.

2. Rolland, 25.

3. Melusine, 1877. col. 263 No. 73.

4. Sauve, 16.

5. Sauve, 17.

6. Schleicher, p. 199. Citat de Rolland.

- b. —Krummer, gebogener, wohin wirst du laufen?
—Geschorne, kahle, was kummerts dich? 1.
—Das Fiüszchen, die Wiese.

Cf. cimiliturele germane, citate de Rolland :

- a. —I angschmal, wo wott de hen?
—Nacktgeschoren, wat leet der dran? 2.
- b. Krum-herum, bat wostu lhr?
—Käl-geschuären, bat froagstu darnä? 3.
—Bach und gemöhte wiese.
- c. —Du (s) lange, du swange
bä büstu so lange
'rümme dan goan?
—Du schriaewe, du schroae
bat froagstu darnä? 4.
— Bach und gemälte Wiese.
- d. —Du Krumme, du Lange
wu beisi heint Nocht reimgange?
—Ai, du geschoenes Schöf,
wos fregstu dernôch? 5.
—Die ausgetretene Oder und die Wiese.

LIII. Căldarea și securea

105. —Iú te duci, lea, guşă lungă?
—Ci me 'ntreghi, lea, fundu-apres?—II. 10.

LIV. Cărările

106. De la noi

1. Mehlweber, p. 199. Citat de Rolland.

2. Wolinger Mundart, Weimarisches Jahrbuch, 1856, p. 342.

3. Grafschaft Mark, Woeste, Zeitsch. f. d. Myth., III, p. 179.

4. Idem.

5. Kuhlmeindchen, Koehler, Weimar, Jahrb. 1856, p. 342.

plin la voi
tot fașii de telu. — Isp. 74, Bg. 323.

LV. Căruța și sania

107. Am două fete :
una așteaptă vara,
alta iarna. — Bg. 141.

LVI. Ceapa

108. Roș e, măr nu e ;
pături sînt, plăcintă nu-i.—Al. Bg. 655.,

a) Am un măr roș, și măr nu e ;
foi are, și plăcintă nu e.—Bg. 112.

109. Cine-i îmbrăcată 'n șapte haine?—Sim. 128.

a) Ce stă 'n cuiu acălat
în 12 piel îmbrăcat ?—Sim. 129.

110. Sus pădure,
jos prescure.—Isp. 116, Bg. 137, Bg. 461, 669.

111. Ghici, micl : ceapa ce e ? 1.

112. 'Nă feată adunată stog.
ș' eu cusitele tru loc.—Il. 13.

LVII Ceara.

113. *Am o rochiță: o spăl în foc și o usuc în apă ? 2.

114. M-a trimes Doamna de sus la cea de jos, să-i spăl
ita 'n apă caldă, și s'o usuc în apă rece. Isp. 78, Bg. 584.

1. Calendar pentru basme, 1875.

2. Din județul Suceava, C. pers.

a) M-a trimes Doamna de jos la cea de sus să-mi spele
un rabric în apă rece.—Rg. 310.

b) A trimes Doamna de sus la Doamna de jos să-i dea
bășile spălate în apă caldă și uscată în apă rece. Bg. 77.

LVIII. Ceasornicul

115. Gînganie fără suflare
umblă făr' astimpărare ;
n'are duh nici nu viează,
toată lumea indreptează.—St. Rg. 26, Bg. 390.

116. Am o pasăre dușmană
și foarte tirană :
n'are suflet, n'are minte,
ci e, plină de cuvinte,
ce o 'ntrebî ea spune l.—Isp. 152.

a) Ce e mic și fără minte
și ne 'nvață la cuvinte?—Isp. 64. Bg. 188.

117. Am o casă mică
de tot mititică,
cu pitici
cu firfirici ;
ziua cîntă,
noaptea cîntă,
n'are nici de cum astimpăr.—Bg. 121.

118. Am o pară nu prea mare,
ea grăește, dar gralū n'are,
Ce nu știi, ea te 'nvață ;
de-i ghici, ț-oîu da o rață.—Sim. 51, Bg. 387.

V. La Bulgăreanu, 157, lipsește ultimul vers.

119. Fată mare
 minte n'are,
 tot umblă şi nu se 'nvaţă
 de-I ghici, Ț-o!ŭ da o raşă.—Bg. 387.

LIX. Ceaşă

120. *Ce nu răsună 'n pădure? 1.

a) Ce merge prin pădure şi nu sună?—Rg. 297.

121. Pe o vale cotită
 vine mlerla 'nsovonită.—Rg. 227.

122. Mă suitŭ pe casă,
 cheile-mî picară :
 luna le văzu
 şi nu le luă,
 soarele le văzu
 şi le luă.—Bg. 583.

LX. Ceaunul

123. *Hurduz, burduz
 din Țarigrad adus
 sub laiţă pus 2.
124. *Am haită neagră,
 toŭi munŭii aleargă 3.
125. *Am o haltă neagră
 toŭi munŭii aleargă
 şi numai urdă fată 4.

126. *Am o vacă neagră
și cînd fată,
toți copiii aleargă 1.

- a) *Am o vacă neagră :
în toate zilele fată
și băeții stau împrejur grămadă 2.

LXI. Cercelul

127 *Inclrigată, imbîrligată.
în gaură băgată 3.

- a) *Clrigată, birligată
în gaură de fată mare băgată 4.

- b) Incîrligată, invîrligată,
în ureche de carne aninată.— Rg. 229.

128. *Ustură și mă doare,
dacă intră, bine-mi pare 5.

- a) Usturime cu durime,
cînd o puî, imi pare bine.—Isp. 132, Bg. 758.

- b) Usturime cu durime,
cîndu-l bagî, imi pare ghine.—ll. 14.

LXII. Cercul

129. *Ce-l rotund
și fără fund ? 6.

1 Din Broșteni, Suceava.—Com. de M. Lupescu.

2 Din Poronci, Tutova. Com. de G. Popescu.

3 Din Fîșealia, Vilcea. Com. de G. Popescu.

4 Din ml. Suceava.—C. pers.

5 Din Fîșealia, Vilcea.—Com. de G. Popescu.

6 Din Broșteni, Suceava.—Com. de M. Lupescu.

LXIII. Cernutul

130. In casă ninge și afară nu.—Bg. 463.

LXIV. Cerul

131. *Am un crin : la rădăcină veșted și la virf înflorit. 1.

- a) In virf înflorit,
la mijloc uscat,
și la rădăcină verde.
(Cerul, aerul, pământul).—Rg. 133, Bg. 456

132. *Am un om mare, mare :
noaptea înflorește
și ziua se păleşte. 2.

133. Am o sucnă mirie
plină de pozderie.—Sb. 133.

134. Am un ciur de alune,
și numai două-s bune.
— Soarele și luna.—Sb. 134.

135. Ce-î mai lung de cît drumurile,
și mai lat de cît mările,
mai frumos de cît florile,
și mai uricios de cît babele,
mai drag de cît icoanele
și mai rău de cît tunurile,
mai luminos de cît luminările
și mai întunecos de cît pivnițele ? 3.

1. Din Căneea, com. Broșteni, jud. Suceava. Com. de N. Vasiliu.

2. Din ju. Suceava.—C. pers.

3. Gazeta Săteanului, 1889.

136. Nalt e tata,
groasă-i mama,
nebun e frate-meu.
— Cerul, pământul, vîntul.—Bg. 614.

LXV. Cetina

137. *Ce-î mai mic de cît acul,
și mai înalt de cît bradul? 1.

LXVI. Cîmpoîul

138. *Am două rațe
cudulațe,
cine-a ghici,
șapte mațe s-or zgîrci. 2.
139. Belit și mîncat
și zbiară prin sat. 3.
140. Am o gînsă șoaică boaică,
de grumaz șoiu birloiu.—Sb. 59.
141. Umflă-mi-se,
îngîmfă-mi-se,
brebeneaua dăi, dăi,
și n'ai ce-I face.—Bg. 764.

LXVII. Cioara și porcul

142. Țoțoiu moțoiu
duce pe țoața moața,
dar țoața moața
nu duce pe țoțoiu, moțoiu.—Isp. 72.

1 Din Farcasa, Suceava.—Com. de T. Daniilescu.

2 Din Broșteni, Suceava.—Com. de M. Lupescu.

3 Lupescu, în «Revista literară», 1887.

- a) Arțira pîrțira
 Incalică pe arțoiu pîrțoiu,
 dar arțoiu pîrțoiu,
 nu poate să incalice
 pe arțira pîrțira.—Bg. 155.
- b) Danța manța
 șede pe dăntoiu mănțoiu
 Bg. 372.
- c) Gîrza birza
 șede pe gîrzoiu birzoiu
 Bg. 393.

LXVIII. Ciobanul și oile

143. *Ciugurele mărunțele
 tot pe drum înșirățele,
 Ciugur mugur cel bătrîn
 șede jos și bea tutun 1.
- a) Ciucurele măgurele
 merg pe drum înșirățele,
 Ciucur măgur șede în drum,
 trage din lulea la scrum.—Sb. 116.
144. *Ciugurele mugurele
 merg pe drum înșirățele.
 Ciugur mugur cel bătrîn
 șede jos și bea tutun.
 Halea palea
 ține călea.
 — Oile, ciobanul și cînele 2.

1. Din județul Suceava. C. pers.

2. Din Broșteni, Suceava.—Com. de M. Lupescu.

- a) *Ciugurele mititele
 merg pe drum înșirățele ;
 Ciugur mugur șede 'n drum
 și se uită pe 'nprejur ;
 Halea palea
 ține calea.
 — Ciobanul, oile și lupul 1.
- b) Picurușul picură,
 trepădușul treapădă,
 Alea malea
 ține calea.—Sb. 115.
- c) Toțul moțul
 șede 'n drum.
 toațele, moațele
 trec pe drum.—Isp. 166, Bg. 741.

LXIX. Ciocălăul

145. De asupra hârtie,
 în mijloc praf,
 și de desubt pîrhaită.—Sb. 86.

LXX. Ciomagul

146. În pădure născuțu,
 în pădure crescîțu ;
 acasă dacă m' aduseră,
 vâtaf mare mă puseră. 2.—Isp. 111.
147. Am un lucru mare în cap, subțire în trup.—Bg. 136.

1. Din Găinoștii, Suceava.—Com. de P. Herescu.

2. În alte variante : Acasă dacă m-a adus
 vataf de curte am fost pus.—Bg. 428.

Acasă dacă m-aduse,
 judecătorul satului mă puse.—Bg. 479.

148. Nu-mî e frică,
 nu-mî e teamă,
 că am capul ferecat
 și piciorul plumbat.—Bg. 617.

LXXI. Ciorapul

149. Oala de bou, varza de oae și carnea de romin.
 Isp. 16, Rg. 301, Bg. 620.

150. Cască peroasă, intra bilit-lu.—Il. 34.

Cf. cim. franceze :

a) Poil de cà et poil de là
 hausse la jambe, mects de là. 1.
 — La chausse.

b) Poil dehors, poil dedans,
 lève la jambe, fourre la dedans. 2.
 — Le bas de laine.

Cf. cim. bearneză :

Peu dehore, peu dehens ;
 l'hebe la came, hique l'y dehens. 3.
 — Lou baix.

Cf. cim. langhedociană :

De qu'es acó ? de qu'es acó ?
 Bourrut defora,
 bourrut dedins,
 aussa la camba, mets la dedins. 4.
 — Un debas.

Cf. cim. italiană :

Pelosa de fora, pelosa de drento
 alza la gamba e mettela drento. 5.
 — La calza di lana.

1, 2. Rolland, pp 64, 65.
 3, 4, 5. Giannandrea, p. 299.

Cf. cim. catalane :

- a) Peluda de fora,
peluda de dins,
alsa la cama y ficala dins. 1.
— La mitja de llana.
- b) Pelut defora, pelut dedins,
alsa la cama y fica la dins. 2.
— La nutja.

Cf. cim. istriiană :

Pil de fora
e pil de drento,
alza la gamba
metela drento. 3.
— La calza di lana.

Cf. cim. ribagorzană :

Peludo per de fora
peludo per dintre,
viene la garra
y se hi fica dentro. 4.
— Media de lana.

Cf. cim gallega :

Pelo por fora,
pelo por dentro,
érgom 'a perna,
méto-a n'ó medio. 5.
— O pantalon, ou a media.

1. Briz. p. 24.

2. Rolland. pag. 65.

3. A. Ivo, Canti popolari istriani, p. 296. Torino. 1877.

4. Demófilo, p. 396.

5. Idem p. 344.

LXXII. Ciorchinele de struguri

151. Am un arap laiū ca cătranea,
ma-l bagī in gură-i dulce ca mierea.—Il. 3.

LXXIII. Cireşa

152. Cé este întâi iubit
şi in urmă e neprivit ?—Pan.

LXXIV. Ciuperca

153. *Mănăstire 'ntr'un picior. 1.

a) Mănăstire 'ntr'un picior. 2.
ghici ciuperca ce e?—GDT. 53, Bg. 572.

b) *Curte albă 'ntr'un picior
ghici ciuperca ce-i ? 3.

c) Ună casă prin-un picior
cu umbrela easte sor. — Il. 5.

d) Foişor intr'un picior.—Br.

Cf. cim. franceze :

a) Qué qu' c'a qu'a en mointieu don pré
qu'eu eune pête et i chépe ?
— S'a in' obson. 4.

b) Uno vea que n o qu'uno chombo et un chopet

1. Din judeţul Suceava.—C. pers.

2. La Rominul glumeţ. 60, este : biserică 'ntr'un picior.

3. Din judeţul Suceava.—C. pers.

4. Qu'est-ce qui est au milieu du pré, qui a une patto ot un chapeau ? — C'est un champignon.—Rolland. p. 47.

et se ten dreit coumo un codet ?
— Un tchampognou. 1.

LXXV. Cinele

154. *Fugi în grabă pînă 'n tindă
vivura să nu te prindă. 2.

155. *Are tata o oae lafe
ș'a fatat doi miei în pafe ;
eū zic : birrr !
ea face : hlrre !
Eū zic : birrr ; oae la stină ;
și ea face hap ! de mină. 3.

LXXVI. Cintarul

156. *Tata șede 'n pod
mama l-apucă de nod. 4.

a) Tata se sue 'n pod
și mama l-apucă de nod.—GDT. 27.

157. *Mă duseiū pe ici, colea
după ciubuc de lulea ;
nu găsiū ciubuc de lulea ,
dar găsiū un cuib
cu două-spre-zece ouă.
Luăiū două
și lăsăiū nouă.
Helgea mă văzură,
pe fugă mă luară,

1. Une chose qui n'a qu'une jambe et un chapeau, et se tient droite comme un cadet ?—Un champignon.—Quelques devinailles du Forez et du Volay, în Melusine, I, p. 20. Paris' 1877.

2. Din județul Sucevei.—C. pers.

3. Din Găinești, Suceava.—Com. do P. Herescu.

4. Din județul Sucevei.—C. pers.

pesie un corn de casă mă petrecură.
— Bună calea născălări
— Mulțămim D-tale, ciotcă, botcă. 1.

- a) *Mă duseiū ici colea,
luăū ciubuc de lulea;
luăiū nouă, lăsăiū două,
doară-helgea se mai ouă 2.
- b) *Mă luălū pe ist cornșor de casă;
întilniū patru lări călări
— Buna ziua patru lări călări.
— Mulțămim d-tale ciotcă botcă,
adevărat măciucă. 3.

158. Nicī moartă, nici vie,
numai din coadă adie.—Isp. 30, Rg. 304, Bg. 611.

159. Ce e mic ca oul
și poate ca boul?—Isp. 68. Rg. 220, Bg. 245.

160. Am o găinușă gălbinușă,
cu minciuniță 'n gușă,
cu dreptatea pe spinare.—Isp. 135.

- a) Am o găinușă gălbinușă,
cu minciunele în gușă
și cu dreptatea în spinare.—Bg. 3.
- b) Am o găinușă
ține dreptatea în spinare.—Rg. 279.
- c) Am o găinușă
cu dreptatea în spinărușă.—Bg. 73.
- d) *Găinușă ciușă
cu minciunele 'n gușă
și cu dreptatea în spinare 4.

1. Din județul Suceava.—C. pers.

2. Din com. Broșteni, Suceava.—Com. de N. Vasiliu.

3. Din Găinești, Suceava.—Com. de P. Horescu.

4. Din Fișcălia, Vilcea.—Com. de G. Popescu.

161. Unghie de gae,
coadă de tigac,
creastă de ridichi.—GDT. 25, Bg. 763.

a) Lae bălae,
unghie de gae
creastă de ridichi.—Rg. 110, Bg. 651.

b) Unghie de gae,
coadă de tigae,
creastă de cocoș.—A. P.

LXXVII. Cirligul cu care se smulg paiele

162. *Am un bou: mîncă o șiră de paie și nu se satură. 1.

153. Am un bou, dar tare; iarna cu nasul în paie șade,
și de gras e ca un par, și burtă n'are nici un dram.—
Bg. 113.

a) Un bou slab am foarte, iarna tot cu nasul în paie șade,
și de gras e ca un par, și burtă n'are nici un
pic.—Bg. 750.

LXXVIII. Cirligele

164. Cinci frați un puț adară,
dă-s s'agiungă ș' nu pot iară.—Il. 50.

LXXIV. Cișlegele de iarnă, Postul și Paștele

165. *Am șapte răcliți descuete,
șapte incuete,
și o mîna de bucurie;
giciți, boeri, ce să fie ? 2.

1. Din Moțașei, jud. Dolj.—Com. de M. Popescu.

2. Din com. Broșteni, Suceava.—Com. de N. Vasiliu.

LXXX. Cheia

166. Am o purcicuță vijneată,
cînd o prinzi de urechi,
face fiști! în coștireață.—Sb. 16.

LXXXI. Chiotul

167. Ce trece peste apă și nu face valuri?
Isp. 42, Rg. 338, Bg. 223.

Cf. cimiliturile franceze :

- a) Qu est-ce qui passe au dessusde l'eau sans faire d'ombre ?
— Le son de la cloche.
- b] Qui est-ce qui passe la reviere sans faire d'ombre ?
— Le son.
- c) Qu' est-ce qui passe sous le soleil sans faire d'ombre ?
— Le son de la cloche.
- d) Qui est-ce qui passe l'eau sans se mouiller ?
— Le son.
- e) Dé qué passo sou lou sourél sans qué dingou ou vézio.¹
— Lou soun dé lo compono. 1.

Cf. cim. bretonă :

Duvun a dreux ann dour hep skent ?
— Ar zonn. 2.

Cf. cim. langhedociană :

Qu'es acó que passo l'aigo sans ombro ?
— Va sabi, lon soun de la campano. 3.

1. Rolland, No. 21.

2. Sauve, op. cit. p. 63.

3. Rolland, p. 10.

Cf. cim. din Forez :

Devinez qui traverse l'eau sans faire ombre?
— Le son de la cloche. 1.

LXXXII. Chipăruşul

168. *Cimiliga liga
de ți se leagă limba. 2.

LXXXIII. Chiştele

169. *Mă duseiū la vorboteasă
să-mi înceapă o 'ncepătură
fără leacă tivitură. 3.

LXXXIV. Claia

170. *Intr'un deal rotat
şede moşul îmflat. 4.

LXXXV. Clopotul

171. *Şede domnul Buzdugan,
şede sus într'un divan,
şi cind porunceşte
peste tot vesteşte. 5.

Cf. cim. franceze :

a) Qui est-ce qui est haut monté
qui appelle le monde de tout côté?

b) Qui est-ce qui est haut monté,
court habillé,

1. Melusine, I, p. 254.

2, 3, 4. Din Broşteni, Suceava.—Com. de M. Lupescu.

5. Din judeţul Suceava.—C. pers.

qui appelle le monde de tout côté¹
—La cloche. 1.

172. Sunău friul în curte
și auzi murgul din munte.—Isp. 19, Rg. 286, Bg. 664.

Cf. cimilitura rusască în traducere franceză :

Un cheval hennit au loin,
son mors résonne tout près.
— Le tonnerre. 2.

173. *Cercelul cucoanei
urlă 'n fundul oalei. 3.

a) Cercelul Doamnei
în fundul oalei.—Rg. 77.

b) Cercelușul Doamnei
în jurul căldărei. — Rg. 206.

174. Intr'o movilă adîncă
umblă Voica cîntînd.—Bg. 481.

a) Pe o vale rotundă
vine Stanca cîntînd.—Bg. 634.

175. *Pana cocostîrcului
bate fruntea tîrgului. 4.

a) Pana cocostîrcului
bate 'n poarta tîrgului.—Stam., Ars., Rg. 23, Bg. 644.

b) *Limba cocostîrcului
bate fruntea tîrgului. 5.

1. Rolland, 274.

2. Revue des traditions populaires, tom. VII, p. 736.

3, 4. Din județul Sucevei.—C. pers.

5. Din Găinești, Suceava.—Com. de P. Horescu.

176. *In mijlocul satului
rage buhaiul împaratului 1.

a) *Rage murga in cetate,
n'aũ venit vacile toate
și vițeii jumătate 2.

b) *Rage buha in cetate
și s'aude 'n nouă sate
și Cordonu 3) jumătate ;
n'aũ venit vacile toate
și vițeii jumătate 4.

c) Rage buha 'ntre hotară
s-aude 'ntr'a șeptea țară 5.

d) Rage buha 'ntre hotară
de s-aude-a noua țară.—Sb. 42.

Cf. cim. rusască în traducere franceză:

Un poulain gris hennit dans un champ, mais
on l'entend partout 6.

177. Bate toba 'ntre hotară
și s-aude 'ntr' altă țară.—A. P.

178. *Ce tună 'n vâgăună
și ciutele s-adună ? 7.

1. Din Stinca, Iași.—Com. de I. T. Popovici.
2. Din Broșteni, Suceava.—Com. de M. Lupescu.
3. Cordonu. adecă Bucovina.
4. Din com. Broșteni, Suceava.—Com. de N. Vasiliu.
5. Calondar pentru basme — Buc. 1887.
6. Revue des traditions populaires, tom. VII, p. 756.
7. Din județul Sucevei.—C. pers.

- a) Cerbii zbiară, ciutele s-adună.
Isp. 22, Rg. 302, Bg. 222.

179. Strigă Cheşa din copaci
să s-adune boi şi vaci.—Sim. 110.

180. Sus tună, jos răsună,
toţi copiii s-adună.—St., Bg. 668, 719.

Cf. cimilitura franceză :

Qu'est-ce qui n'a qu'une dent
et qui appelle tous ses enfants ?
— La cloche 1.

Cf. cim. Catalană

Qu'est-ce que cela : une vieille avec une (seule) dent
qui fait courir tout le monde ?

— La cloche 2.

LXXXVI. Clopotul şi toaca

181. La noi tae lemnele,
la voi cad surcelele.—Sb. 43.

182. *Badea rage
prin pîrloage,
lelea 'ngină
din grădină 3.

Cf. cim. rusască, în traducerea franceză

La jument hennit sur la montagne turque,
le poulain lui répond sur la montagne de Sion 4.

1. 2 Rolland, p. 118.

3. Din judeţul Sucevei.—C. pers.

4. Rev. d. trad. pop. VII, 756.

LXXXVII. Cloșca și motanul

183. Tandalice are mere,
Tandalic vine și cere ;
Tandalice nu se 'ndură,
Tandalic vine și fură 1.

LXXXVIII. Coada paserei

184. *Am o lacră :
o închee vîntul,
o deschee vîntul 2.
- a) Am o carte :
vîntul o închide,
vîntul o deschide.—GDT. 66, Sim. 166.
- b) *Am o ușă :
vîntul o închide,
vîntul o deschide 3.
185. *Două gheme de mătasă
le-am trîmes la Voduleasă,
ca să-mî facă cusăturâ
fără leac de tiviturâ 4.

LXXXIX. Coasa

186. *Cățalușă șargă
tot cimpul aleargă 5.

1. In alte variante, nu se doosobește de cit numolo ; la Ispiroscu (86) este Tandalice; la G. Dem. Teodorescu, Gungulica; la Bulgărescu 607 Măriuța.—Această similitură se explică și prin «Cloșca și uliul» la Marian (Ornitologia) unde a întâlnim sub două nume : Singhilica și Angholușa.

2. Localitatea de unde o culeasă, nesigură.

3. Din Găinoști Succava.—Com. de P. Herescu.

4. Din Stîncea, Iași.—Com. de I. T. Popovici.

5. Din județul Sucevei.—C. ers.

- a) *Am o cățalușă albă
și tot cîmpul aleargă 1.
- b) *Am o cățalușă albă
toți munții aleargă 2.
- c) *Am o haită albă
prin iarbă aleargă 3.
- d) *Am o haită albă,
toți munții aleargă
și nu-î om s'o întrecă 4.
- e) *Am o vacă albă,
toți munții aleargă 5.
- f) *Am o haită neagră
și toți munții aleargă 6.
- g) Am o coteșcuță neagră,
tot cîmpul aleargă,
și tot urdă face.—Sb. 28.
- h) Am o țarcă bulearcă
tot cîmpul aleargă.—Bg. 90, Sim. 4.
187. Știuca din baltă s-aruncă,
dumbrava o culcă.—Sb. 29.
188. *Vij, vij prin păiuș,
țanc, țanc, prin copaci 7.

1, 2. Din județul Sucevei.—C. pers.

3. Din Găinești, Suceava.—Com. de P. Herescu.

4. Din Broșteni.—Com. de M. Lupescu.

5. Din Făroașa, Suceava.—Com. de T. Daniilescu.

6, 7. Din județul Sucevei.—C. pers.

- a) Miş, miş prin păiş,
haci, haci prin copaci.—GDT., Rg. 249.
- b) Iţa, iţa prin păiş,
fiţa, fiţa prin costiş 1.

189. Mă suiū în scai
să văd de cai;
şi văzuū ştiucile
păscînd luncile 2.

XC. Cobiliţa

190. În pădure născuū,
în pădure crescuū;
acasă dacă m-aduse
cercei grei în puse.—Isp. 62, Bg. 480.

XCI. Cocoşul

191. *La trup pepene,
la cap peptene,
la picioare
rişchitoare,
cucuş boule
pricepe-te nătîngule 3.

- a) La cap peptene,
la mijloc pepene,
la coadă secere
şi la picioare
rişchitoare.—Isp. 87, Bg. 559.

1. Din judeţul Sucevol.—C. pers.

2. S. Crainic, în Revista Critică-literară. An. I.—Iaşi, 1893.

3. Din judeţul Sucevei.—C. pers.

- b) La cap peptene,
la spate seceră,
la mijloc pepene.—Br., Rg. 49.
- c) La cap ca peptencle,
la coadă ca secerea,—Sb. 121.
- d) *La cap peptene,
la trup pepene,
la coadă secere 1.
- e) *La cap ca toporul
şi la coadă secere 2.
- f) *La cap pajură
la spate secere,
cucuş e, nătărăule,
ai pricepuţ, mări boule?—Rg. 61, Bg. 493.
192. *De la noi
şi pin' la voi
zede şi cimpoiu. 3.
193. *Am un om
cu cunună de aur în cap,
şi scoală morţii
cu glasul lui. 4.
- a) Voinic sînt, haîne port,
nefăcute de mîni de om ;
strig noaptea pe la miezul nopţii
şi 'nviez morţii ;

1. Din Găineşti, Sucoava.—Com. de P. Herescu.

2. Din Giuloşti, Suceava.—Com. de S. Mihăilescu.

3. Din Mădoiu, Suceava.—Com. de C. Pavelescu.

4. Din Găineşti.—Com. de P. Herescu.

Iar la moartea mea, în singele meu mor.
GDT. 65, Bg. 769.

194. *Din piatră albă 1.
filozof s-a născut ;
cînd cîntă te 'nviază,
cînd moare, se botează. 2.

a) Diutr'o piatră albă
proroc se naște,
nici creștin, nici păgîn,
și la moartea lui
se botează în apă rece. 3.

b) Din lespezî piatră albă
proroc se naște ;
cînd cîntă, învilază morții,
și cînd moare, îl mîncăm.—Bg. 247.

Cf. cim. franceză :

Il y a présentement ici un prophete vêtü d'une robe de toutes couleurs, laquelle n'a point de coutures, quoiqu'elle soit de plusieurs pièces. Elle n'est ni de fil, ni de coton, ni de soie, ni de laine et elle n'est point faite de main d'homme. Il porte une couronne sur sa tête et il n'est pas marié quoiqu' il ait plusieurs femmes. Elles vivent toutes avec lui sans jalousie ; il méprise l'or et l'argent, il va toujours pieds nus, aussi bien en hiver qu'en été et il marche fort gravement ; il est courageux, et fier. Ceux qui se connaissent en physionomie prétendent qu'il court risque de ne mourir point de sa mort naturelle, mais d'une mort violente.

— Le coq 4.

1. În altă variantă stă: Din munte alb.
2. Din județul Sucevei. Cules personal.
3. Ispirescu, în Revista literară, an. VI, 1885.
4. Rolland, 402

XCII. Cofa

195. Am o vacă și o duc de coadă la apă.—Sim. 45.

a) Am o vacă pe care o duc de coadă la apă.
Sb. 48, Bg. 85.

b) *Am o vacă albă 1.
o duc de coadă la apă. 2.

XCIII. Cofa și ceaunul

196. *—Tu, scurteică, und' te duci?
—Da tu, scurta de coadă,
ce ai să mă 'ntrebi? 3.

XCIV. Cojoțul

197. Taur bălțat
la spatele măti învățat.—Bg. 737.

XCV. Condul

198. *De iute ce sînt, trei nă țin;
din nas îmi curge otravă;
glas nu am, dar cînd vorbesc
s-aude la marginea lumii. 4.

a) De iute ce sînt, trei abea mă țin;
din nasul meu curge miere și venin;
glas nu am, dară să strig cînd voiŭ fi pus
mă aude răsărit și apus.

1. In alte variante culese în județul Suceava, găsim: iapă albă, haită albă.

2. Din Găinești, Suceava.—Com. de P. Herescu.

3. Din Găulești, Suceava. Com. de S. Mihăilescu.

4. Din Farcăș, Suceava.—Com. de T. Daniilescu.

Eū lumea o împăciuesc şi o invrăjbez,
eū pe toţi li bucur şi ū întristez.—Pan.

- b) Trei mă prind, trei mă țin,
trei mă leagă şi mă desleagă,
iar eū vārs din limbă foc şi venin. 1.
- c) Trei mă țin, trei mă poartă,
cinci mă duc de mă adapă;
din nasul meū curge miere şi otravă.—Sb. 128.

199. Tac-mi capul,
scoate-mi limba,
da-mi sa beu
si sa-ti vorbesc.—GDT. 68, Bg. 726.

Cf. cim. franceză :

I.'on me tire, on me taille, on me retaille,
je fais la paix et la guerre,
toutes les plaies il me faut boire,
et je contente tous les amoureux. 2.

XCVI. Corabia

200. *Pană 'mpănată.
pe apă lăsată.
cu mină de om
cu voe de domn. 3.

201. Am o giscă pe apă
şi cu fulgii in pădure.—Bg. 68.

1. Leon Wolf, in Voinic inlorit.

2. Melusino, vol. I, p. 254

3. Din judeţul Sucevoii.—C. pers.—La Rg. 303 explicată prin «moara».

202. Am un lucru :
 suflet n'are, suflet duce,
 de pământ nu se atinge.—St. Rg. 24, Bg. 34.

a) Suflet n'am, suflet duc,
 de pământ nu mă ating.—Bg. 707.

b) Pe cea vale nourată
 vine-o fiară 'ncornorată,
 de meșteri streini lucrată ;
 suflet n'are, suflet duce
 de pământ nu se atinge.—Al., Bg. 646.

Cf. cim. rusască, în trad. franceză :

Au milieu des montagnes (rivage)
 court un cheval noir,
 couvert de tapis,
 orné de clous 1.

202. Când eram în viață
 umbream cu multă dulceață
 pe tot omul ostenit ;
 acum însă după moarte
 de altă soartă am eu parte :
 ca să țin neconținut
 vii pe mine,
 vii sub mine.
 Să vedem: ghici-vei bine!—St. Rg. 25, Bg. 193

Cf. cim. franceze :

a) Devine une chose morte et qui a vécu,
 qui a été baptisée après sa mort pour porter les vivants.
 — Un navire. 2.

1. Revue de trad. pop. VII. 756.

2. Sauvé, 93.

b) Quand j'étais vif, les vifs passaient sans prendre ni or, ni monnaie, et étant mort, les vifs et morts je porte et souvent fois garde la porte et les hommes m'envoient souvent sur l'onde.

— C'est un chêne, car il nourrit les pourceaux de son fruit, et après qu'il est mort on en fait des planches pour faire des planchers, des portes, des navires, des bateaux pour aller sur l'eau, 1.

Cf. cim. in limba alsaciană veche :

Was ist das: do es lebt do speysst es die lebendigen; do es todt do beschirmt es die lebendigen; es trug die lebendigen und ging uff den lebendigen

— Ein Eichbaum der gibt sein frucht den seuwen, wan er abgehauwen und zu den heüsern gemacht wirt, beschirmt er die menschen, oder so man schiff daraus macht, tregt er die menschen und geet uff den fischen. 2.

Cf. cim. lituană :

Als ich lebendig war, nährte ich lebende; als ich todt war, trug ich lebendige. Was ist das?

— Die Eiche. 3.

XCVII. Corlata și coșul

203. *Am patru frați :

p'o minecă de cojoc băgați,
și toți beu tutun cu lulelele. 4.

XCVIII. Cortul țigănesc

204. Ce casă e agățată pe lemne ?—Bg. 303.

1, 2, 3. Rolland, p. 44-45.

4. Din Fișcălia, Vîlcea.—Com. de G. Popescu.

- a) Ce casă-i spînzurată
pe lemne agăţată?—Sim. 151.

205. Ce casă-i, pe care
într'o clipă o facea,
într'o clipă o strîngea,
şi pe cal o punea?—Sim. 152.

XCLIX. Cosciugul

206. Cine-l face, nu-l trebuie;
cine-l cumpără, nu e pentru el;
şi cui îi trebuie, nu-l ştie şi nu-l vede.
Isp. 124, Bg. 231.

- a) Il face cui nu-i trebuie,
il cumpără cine nu-l doreşte,
şi trebuie cui nici nu-l vede.—GDT. 77.

Cf. cim. franceze :

- a) Celui qui le fait ne s'en sert pas,
celui qui s'en sert ne le voit pas.
— Un cercueil. 1.

b) Celuy qui la faict n'en a besoing ; celui qui la faict
faire ne la veut pour soy et celui pour qui est faicte ne
s'en soucie.

— Une bière pour un trépassé. 2.

c) Adevinez que c'est : celui qui le vent en est joyeux ;
et celui qui l'achate en est courrouchiez, et celui qui en
besoingne le met n'en scet riens.

— C'est un luytel. 3.

1. Méusine, I. 257.

2, 3. Rolland, p. 119-120.

d) Celui qui le fait, c'est pour le vendre ; celui qui l'achète ne s'en sert pas ; celui qui s'en sert ne le voit pas.
— Un cercueil. 1.

Cf. cim. catalană :

Qui la fa, no la vol ;
qui la veu, no la desitja,
y qui la fa servir ni la veu ni la compra.
— La caixa de mort. 2.

Cf. cim. italiene :

a) Chi la fa, la fa per vende',
qui la compra, non l'adopra,
qui l'adopra, non la vede'.
— La cassa da morto. 3.

b) Chi la fa, no l'adopera
e qui l'adopera no la vede.
— La cassa da morto. 4.

c) Qua'l è quella cosa, che colui, che la fà non hà bisogno alcun, e colui che la fa fare manco la vuol per lui, e colui par chi e fatta non ne ha bisogno ?
— La cassa de i morti. 5.

Cf. cim. castelană :

a) El que lo hace lo hace cantando,
el que lo compra lo compra llorando,
el que lo utiliza no lo ha de ver.
Decidme ¿ qué puede ser ?
— La caja de muerto. 6.

9. Briz, p. 56.

1. Rolland, p. 120.

1. Giannandrea, p. 301.

4. Rolland p. 120.

5. Rolland p. 161.

6. Demófilo, p. 62.

- b) El que la hace, la hace cantando,
el que la busca, la busca llorando,
el que la disfruta no la ve.

¿ Qué es ?

— La caja de muerto. 1.

Cf. cim. istriana :

Chi la fa, la fa per vendi ;
qui la compra, nu 'l 'aduopra ;
qui l'aduopra nu' la vido. 2.

Cf. cim. alsaciene :

- a) Der est macht der darfs nit, der es kaufft der wils
nit, der es brücht der weiss nit.

— Ein dotten lad.

- b) Wer 's macht brücht 's nit,
wer 's kauft b'halt 's nit,
wer 's brücht weisz's nit. 3.

C. Coşul

207. *Am un sac cu mac
la amindouă capetele deslegat. 4.

- a) Am un sac cu mac,
şi şede cu gura 'n jos
şi nu se varsă. 5.—St., Rg. 37, Sb. 6.

- b) Am un sac plin cu mac :
gura 'n jos e pusă
şi de loc nu se varsă.—Rg. 40.

1. Demófilo, p. 63.

2. Ive, p. 297.

3. Rolland, p. 120.

4. Din Mădeiu, Suceava.—Com. de C. Pavelescu.

5. La Bibicescu [XX] explicat prin «funinginea».

208. Ghici ghicitoarea mea :
moș Drăgan cu un dinte!—GDT. 78, Bg. 411.
209. Mama lata,
tata grosul,
nenea lungul.
—Vatra, coșul, fumul.—Isp. 130.
- a) Tata lungul,
mama lata,
nenea fluerătorul.—GDT. 80, Bg. 739.
- b) Tata lungul
și nenea fluerătură.—Rg. 356.
- c) Sora mea înflăcărată,
mama groasă, tata lung,
și nenea fluerător.—Ars.
- d) Mama lata,
tata grosul,
frate-meu fluericiu.—Rg.
210. Am o vacă mare
cu țîța 'n spinare.—A. P.
211. Tata înalt,
ginerele turbat,
maica milostivă,
surioara albă.
—Coșul, focul, pinea, cuptorul.—Bg. 735.
212. *Am un sas
cu sacu 'n nas.
—Coșul cu astupătoarea. 1.

1. Din Broșteni. Suceava.—Com. po M. Lupescu.

CI. Coțofana (țarca)

213. *Ce e lungă
cît o drugă,
și de groasă
cît o ceapă,
și nechează
ca o eapă. 1.
214. Unde-î alb, nu-î omăt ;
unde-î negru, nu-î pămînt.— Sb. 105.
215. Să fiu albă — nu-s cucoană ;
să fiu neagră — nu-s țigancă,
să fiu verde — nu-s mătasă.—Isp.
- a) E albă—dă nu-î jupîneasă ;
e neagră—și nu-î țigancă.—Bg. 380.
216. Fata de pandur
cu vîrghia în spate.—Rg. 231.
217. Ce merge pe drum
cu țandura 'n fund ?—Rg. 195.
218. Ce-î la cap ca o doamnă
iar la coadă ca o daltă ?—Sb. 106.
219. Ce-î frumoasă ca fetele
și nechează ca epele ?—Sb. 107.
220. *Titirișca-frișca
sare pe țînțoiu-bințoiu,
dar țînțoiu-bințoiu

1. Din Gărnești, Suceava.—Com. de P. Herescu.

2. La Bg. 385, e «vîrghia».

nu poate sări pe titirișca frișca ¹
— Coșofana pe porc.

- a) Titirișcă-frișcă
se pune pe titirișc-frișc
. Bg. 233
- b) Anghelușca-menghelușca
șede călare pe angheloi mengheloiu
. Rg. 123
- c) Mic-pestriț
se sue pe moc-mondoc
. Rg. 195

CII. Crăpătura.

221. Ce nu e făcut de om? — Isp. 92; Rg. 312.
a) Ce e în casă nefăcut de mină de om? Sim. 159

CIII. Cringul.

222. Se vaită ciocoliū Radu
că i-a fugit satu — Rg. 209

CIV. Crișma.

223. Așchia bradului ²
șiițoarea satului.

CV. Crucea bisericeii.

224. Pana cocostircului
bate fața țirgului ³

CVI. Cugetarea.

225. Ager sprinten și ușor,
fără aripi pot să zbor
printre ploae printre nor. — Br.; Rg. 332.

1) Din județul Sucovoi. — Cul. pers.

2) Din Crucea, com. Broșteni jud. Suceava. — Com. do N. Vasiliu.

3) Din județul Sucovoi. — C. pers.

- a) Trup-lu 'mi l-am multu lişor,
şi fără de-arpete'mi asbor,
nu escu nici neor.—Il. 35.

CVII. Cuiul.

226. Hoţul într'a'n casă
şi capul afară-şi lasă. —Isp. 115, Bg. 416.
- a) Trupul îmi bagă 'n casă
şi capul afară-mi lasă.
. — Pan., Rg. 94, Bg. 728.
- b) Trup-lu îmi se bagă 'n casă,
ş' cap-lu 'n afară-mi s'lasă.—Il.24.
227. În cap mă bate,
în zid am intrat,
şi toate lucrurile
de mine le-a agăţat.—Bg. 474
228. Ce se propteşte în cap
ce să-ţi între în tălpi ?—Bg. 259.
229. Am un moş într'un picior :
ghici ce e ? — Ars.

CVIII. Culbecul |melcul|

230. *Răzbuc pe carare
cu doba'n spinare. 1)
231. Cu coarne ca boul,
cu şea ca un cal,

1). Din judeţul Sucevei. — Cules pers.

se urcă pe copaci ca un şearpe.
Isp. 13, Rg. 278, Bg. 181, 221.

- a) Mă 'ntîlniŃ cu'n dobitoc,
dobitoc nu era,
coarne avea, boŃ nu era ;
samar avea, magar nu era ;
picioare n'avea.
dar în copaci mi se suia.

Isp. 122, Bg. 576.

232. Am un bou, cu trupul în grajd,
cu coarnele atară ². — Sim. 9.

- b) Coarne are, Ńi boŃ nu e.—Rg. 91, Bg. 220

233. *Am un ou, Ńi nu-Ń ou,
Ńi cu coarne, Ńi nu-Ń bou. ³

234. În căsuŃa pestriŃată
Ńeade-o vită 'ncornorată
ce căsuŃa 'n spate poartă.
D'atingi vita la corniŃă
trage capul în căsuŃă.
Spuneti-mi, copii, îndată
ce e casa pestriŃată,
ce e vita 'ncornorată.—A. P.

- a) Ghici ghicitoarea mea :
ce umblă cu casa 'n spinare ?

GDT. 188, Bg. 407.

- b) Imi port casa în spinare
Ńi din gură-mi pică bale.— A. P.

²) AcoeaŃ cimilitură are la Sima Ńi deslogarea prin 'sfrodol.'

³) Din Crucea, Suceava. — Com. de N. Vasiliu.

Cf. cim. franceze :

a) Qui est-ce qui peut se promener sans quitter sa maison ? — L'escargot.

b) U houmiot
qui s'emporte sa mayson darrè deu cot ?
— Lou carcolh. 1)

Cf. cim. catalana :

Puja paret amunt
ab la caldereta al cul.
— Lo caragol. 2)

Cf. cim. castelană :

¿ Qué es qué es
del tamano de una nuez,
sube la cuesta
y no tiene piés ?
— Carcol. 3)

CIX. Culmea (cu velința)

235. In pădure născui,
în pădure crăscui ;
acasă dacă m-aduse
cretința vărgată îmi puse — Bg. 482.

CX. Culmea, ușa, tereastră

236 Am trei fete într'o casă ;
una zice că de ar veni duminica

1) Rolland, 75.

2) Briz, p. 51.

3) Demoflo, p. 73.

să se gătească ;
 alta zice că de ar veni noaptea
 să se odihnească ;
 și alta zice : ori vie, ori nu vie
 că mie tot una-mi face. — Rg.

CXI. Cumpăna fintinei

237. 'Tata se sue 'n pod
 și mama l-apucă de nod. 1)
238. Când e ziuă, hoha 'n sus și hoha 'n jos,
 cînd e seara, hohostire hoha. — Sim. 18.

CXII. Cununia

239. Ce nod cu gura se înnoadă
 și cu mîni nu se desnoadă ?
 — Pan., Rg. 65. Bg. 201.
- a) Nod-lu cu gura ci s'noadă
 cu mîna nu se disnoadă. — Il. 29.

CXIII. Cuptorul

240. Veni titirigile,
 luă pipirigile,
 rămase doftorul gol 2) — Isp. 79, Bg. 767.
- a) Veni pipirigul,
 luă titirigul,
 rămase gol cucurigul. — GDT. 69, Bg. 770
241. Am un moș bătîm, tot minîncă

1) Din județul Suceava. — C. pers.

2) La Bălănești. [689] : «și rămase burtoșul gol.»

și nu se satură. — Sim. 36, Bg. 87.

242. Am o vacă : cînd se balegă, toți aleargă.
Bg. 129.

243. Din afară întunec, din lăuntru luminos.
Sim. 38, Bg. 352.

244. Tată nalt
ginere turbat,
maică milostivă.
surioară oarbă.
— Cuptor cu plne. — Ars.

245. Am o cămașă numai din petece făcută,
și nu-î împunsă nici odată cu acul—Sim.37.

246. Sărîntocul îmbrăcat
în cojoc de brad,
stă în mijloc de sat
și cîniî nu-l bat. — Sim. 39.

CXIV. Curcubeul

247. *Bolbuc în genune
trosc peste pădure. 1|

248. *Naframă vargată
peste mare aruncată. 2|

a| Servețel vargat
peste mare aruncat.
GDT. 89, Rg. 47, Bg. 675.

1, 2| Din județul Sucevei. — C. pers.

- b) Un peșchir invărgat
peste mare aruncat. — Rg. 266.
- c) Am un ștergar vărgat
peste mare aruncat. — Bg. 2,671.
- d) Ștergărel vărgat
pe culme aruncat.
Isp. 53, Rg. 340, Bg. 573.
- e) Ștergar vărgat
pe Dunăre aruncat. — Bg. 676.
- f) Panglicuță invărgată
peste mare aruncată. — Rg. 324
- g) Distimele chindisită
stri neori arucutită. — II. 22.

CXV. Cureaaua

249. Noptea șoprlă și ziua cerc. 1|

CXVI. Curechiul |varza

250. Trupul, capul mi-1 tot una,
pe-un picior staū totdeauna,
am cămăși nenumărate
și le port toate 'mbrăcate. — l'an.Rg. 86.Bg. 21.

- a) Capul, trupul mi-s tot una,
pe-un picior stau tot deauna
și cămeși nenumărate. 2|

1, 2| S. Crainic, in Revista Critica—literară, IV, p. 156.

- b) *Zece cămeşi, pe toate le'mbrac. 1
251. *Am o babă fârfalogoasă
şede cu boeril la masă. 2
- a) *Am o gîscă flenduroasă
şede cu Domnul la masă. 3
- b) *Şede la ma:ă
o babă flenduroasă. 4
- c) Am o fată trenţăroasă
şede cu₁Vodă la masă.—St., Isp. 18,Bg. 18.
- d) Am o babă rufoasă
şede cu Vodă la masă.—Rg. 14, Bg. 28
- 252 *Ulcioruş, bulcioruş
şede ntr'un vîrf de picioruş. 5
- a) Am un ţuţuruş
pe un picioruş. — Sb. 94
- b) Todoruţ în picioruţ. — Sim. 23.
- c) Am un moş într'un picior. — Bg. 6.
- d) Căldăruţă, burducuţă,
şede'n sus în picioruţă. — Sb. 95.
- e) Angheluş cu'n picioruş,
haine verzi pînă'n pămînt. — Pan.

f) Henghereasă'ntr'un picior
cu haîne verzi pînă'n pămînt. — Bg. 415.

253. *Şede afară un timp de vreme, şi după ce
o virim în casă, afară nu mai iese. ¹⁾

CXVII. Curechiul, omul şi capra

254. Strigă cel c'un picior pe cel cu doua,
să vină că-l minîncă cel cu patru.—Sim. 24.

CXVIII. Degetul (*cu inel*)

255. Am o frigare de os şi carnea de fier.—Ips. 118.

a) Frigarea de carne şi carnea de fier.—GDT. 91.

b] Am o frigare de carne şi bucăţele de fier
Rg. 190.

256. Tsintsi nveste ku tasurile n kap. ²⁾

a) yingits frats ku plostle n kap ³⁾

CXIX. Desagiî.

257. Pe drumul lui Turturuş
un curcan cu două guşi. ⁴⁾

a) *Pe valea lui Ivănuş
o curcă cu două guşi. ⁵⁾

1) Din Giuleşti, Sucoava. — Com. de S. Mihăilescu.

2) Weigand, 25.

3) Weid, 30.gan

4) S. Crainic, in Revista Critică—literară, An. II.

5) Din Moştăi, Dolj.—Com. de M. Popescu.

CXX. Dimerlia

258. *Așchia bradului,
curva satului ¹⁾

CXXI. Dinții (și gura)

259. Sus masă, jos masă,
la mijloc fasole aleasă.—Bg. 712.

260. Am o căsuța
plină cu osuță.—Sim. 149, Bg. 92.

261. *Am un ocolaș plin de mîei albi ²⁾

a) Am un grajd cu mîei albi. — Bg. 201.

b) Am un grajd roșu și caii albi. — Rg. 316

c) *Am un coșaraș plin cu mieluți albi. ³⁾

d) *Am un țarcușor plin de mielușori. ⁴⁾

e) Am o poetică, plină de mîei albi.—Sb. 69.

f) Am o poiată plină cu vaci albe. — Sim. 148.

g) Săcșori albi sub ștreasăna roșie.—Sb.68.

h) *Am un cupțioraș
plin cu epurași. ⁵⁾

1. Din județul Sucevei. — C. pers.

2. Din județul Sucevei. — C. pers.

3. Din Broșteni, Suceava. — Com. de M. Lupescu.

4, 5. Din Găinștii, Suceava. — Com. de P. Herescu.

Cp. cim. franceză :

Deux rangées de petites juments blanches,
il y en a une rouge qui les bat toutes.
— Les dents et la langue. ⁵⁾

Cp. cim. venețiană :

Mi gó un convento
pien de frati drento,
tuti vestii d'un color,
eto del padre prior.
— Boca, denti e lingua ⁶⁾.

Cp. cim. istriana :

Mi gó un prà de carighetni
douti bianchi et douti feini ;
douti douti d'un culur,
fora ch'el padre magiur.
— I.a boca, i denti, la lingua ⁷⁾.

Cp. cim. castelană :

Al revolver una esquina
me encontré con un convento
las monjas vestidas de blanco
y el sacristan en el medio.
— Boca. ⁸⁾.

5. Rolland, p. 60.

6. Rolland, p. 61.

7. Ive, op. cit., p. 298.

8. Demófilo, p. 51.

Cp. cim. catalane :

- a) Un convent de monjas blancas
y la mare abadesa al mig.
— Boca, dents y llenga. ¹⁾
- b) Un convent de monjas blancas,
dintre hi ha un frare vermell
que'ls hi repica los ancas.
— La boca. ²⁾

Cp. cim. alsaciană :

Es isch e ställele
mit wisse wellele ;
es räjt nit drin,
un schneit nit drin
un isch doch allewil nasz.
— 'S mül mit de zähne ³⁾.

Cp. cim argoviană :

I weisz chlifes ställeli
mit viele wisse welleli,
es schneit nit drî, es isch keis fass
und doch isch 's alle wile nass.
— Mund. ⁴⁾

Cp. cim. germană :

Es ist ein schöner Garten
mit weiszen Palissaden,

1. Briz. p. 138.

2. Briz. p. 26.

3, 4. Rolland, p. 61.

es regnet und scheint nicht hinein
und ist doch immer feucht.
— Der Mund. ⁵⁾

Cp. cim. lituane :

a) Ein kleines Speicherchen, voll von wasch-
bläuelchen. Was ist das ?

— Der Mund mit deu Zähnen.

b) Ein Stänglein vol weiszer Hühnchen. Was
ist das ?

— Die Zähne im Munde. ⁶⁾ ●

Cp cim. buriatilor din Siberia, tradusă in nemţeşte:
Hinter dem Berge steht ein rothes Pferd im Dressur ⁷

262. Albişorii trieră,
socolaiul mătură.

— Dinţii şi limba.—Bg. 127.

CXXII. Dopul.

263. Intr'o vale adîncă

se vaită un popă de brîncă.—Bg. 478.

CXXIII. Drumul.

264. Nenea Stan girbovul !—Rg. 118, Bg. 615.

265. Ce n'are căpatăiu ?—Bg. 302.

266. Ce nu poţi lega de gard ?—Bg. 305.

5. 6. Rolland p. 62.

7. Gombojew, loc. cit.

267. *Am un ciung
cît a fi lumea de lung. ¹.

a) *Ștefan lungul
cît pămîntul;
Ștefăneasă
pe la casă. ².

CXXIV. Dumnezeu.

268. Este o ființă ce nu poate suferi pe alta a-
semenea ei.— Isp. 45, Bg. 304.

a) Cine nu s'a născut și încă n'a murit ?
Bg. 108.

CXXV. Dumnezeu, pămîntul și vîntul

269. Naltu-i tata, groasă-i mama, nebun îi fra-
te-meu.— Rg. 42.

CXXVI. Fasola.

270. *Umflă-mi-se,
gimfa-mi-se,
gimbîeta scoală-mi-se ³.

271. Chirchirița mirchirița, circei toborița.
Ips 127, Bg. 230.

a) Endelită mendelită, de circei tăvalită.
Rg. 228, Bg. 378

1. Din județul Sucevei.—C. pers.

2. Din Găinești, Suceava.—Com. de P. Herescu.

3. Din județul Suceava.—C. pers.

b) Tendeliță mendeliță, pe circea toboliță. ¹.

272. Albă păsărică,
pe arac se urcă,
n'are aripioare,
n'are nici picioare.—GDT. 99, Bg. 230.

a) Păsărică nu e, pe araci se sue;
albă e, picioare n'are. —Ips. 96, Bg. 627.

273. *Lelea Palaghia daca ar avea scări, s'ar sui
la ceriū. ².

a) Sasca Parasca, s'ar sui în ceriū dar n'a-
re picioare ³. —Bg. 698.

b) Rascări crascări să aibă scară s'ar sui
la ceriū. —Bg. 652.

274. Pină să se coacă miezul. de ce-i mininci
coaja? — Rg. 270.

275. În buzunarul Stoichei.
staū cercei Voichei.—AP.

CXXVII. Fața casei (cu vatra, fo cul, pirosteile,
ceaunul, apa din el, mălaiul și făcălețul).

276. Lată peste lată : peste lată—îmbujorată; pe-
ste îmbujorată—crăcănătă; peste crăcănătă
—măciulie; peste măciulie—limpezeală; pe-
ste limpezeală—gălbeneală; peste gălbeneală
—huduleț. — Isp. 171, Bg. 562.

1. S. Crainic, în Revista Critică-literară, an. II.

2. Din Broșteni, Suceava.—Com. de M. Lupescu.

3. La Sim. 7, e: „s'ar sui în ceriū și n'are scară“.

CXXVIII. Fedeleşul.

277. Urduc hurduc, de barbă-l duc
de barbă-l aduc.—Ips. 85, Rg. 105, Bg. 752.
- a. Ciutuc butuc, de barbă-l apuc,
de barbă-l duc, de barbă-l aduc.—Sim. 115.
- b. Hiltic biltic, de barbă-l duc.--AP.
- c. Am un moş bătrîn, bătrîn; de barbă-l duc
de barbă l aduc. — Ars.; Bg. 9.
278. În pădure născuiu,
în pădure crescuî,
acasă de m-a adus,
pliu cu apă m-a pus. — Bg.468.

CXXIX. Femeea

279. Am o floare frumoasă, bărbaţii o miroasă,
numai lor li-l drăgostoasă.—Pan., Ips. 173
- a. Ce floare e mai frumoasă
din cîte flori miroase,
bărbaţii o iubesc,
femeile o urăsc? — Br., Rg. 334.

CXXX. Femeea măritată.

- 280 Cînd n'aveam, îţi dădeam; acum am şi nu-ţi
daû.—Ips. 158, Bg. 236.

Meşteşugul şi măiestriile de prins peşte în judeţul Suceava.

1) *Volocul*, meşterie de prins peşte, se face în două feluri: ţăcut şi împletit în ochiuri. — Pentru ţăcut, urzala-i de futor şi băutura de cilţ; rindurile se lasă răruţe, ca să se poată strecura apă, dar nu şi peştişorii cei mici, — afară de *chisoagă* (cei de tot mic).

Cel în ochiuri se face din aţă răsucită (împletită în două) de futor lirele lungi, rămase în urma răgelatului şi a perietului, cu care scot cilţii şi din ei la plectanat scot bucii.

Ochiurile se împleteşte cu o suveicuţa de lemn, scobită de amindouă capetele, de-a-lungul căreia şi printre scobituri stau depăşite mai multe rinduri de aţă. Cu suveicuţa tot înoadă aţa pe un băţ rotund, după grosimea căruia fese lărgimea ochilor, cari-s în patru cornuri. Mai multe sute de rinduri de aceşti ochi înodaţi unul de altul, fac o pinză mare, mai mult lungă de cât lată. Amindouă capetele stau întinse pe cîte un băţ gros numit *hadarag* legate cu o şterci, învălătucită pe lingă hadarag şi printre ochiurile de pe marginea capătului.

De hadaragi se frage volocul prin apă, întins de cel puţin doi oameni.

Prin ochii de pe amindouă laturile se îngrădeşte cîte o şfară mică, cu capetele legate de hadaragi, cari şferi au numele de *coardă de sus* şi *coardă de jos*.

Unul poartă în mină un ştiolghic (ghioacă), cu care buhneşte

în apa de sub maluri și tufe, pe unde n'ar putea trece volocul. Cînd aî să scoată, se apropie de mal. Corzile (în marginile *ingurzite* (încrețite) așa că mijlocul se lasă ca un sin. Volocul slujește prin apele mari, nu și prin părăfașe.

2) **Crîsnicul**. o pinză în patru colțuri (pătrată), lucrată ca și pentru voloc; ori țesută, ori în ochiuri. Marginile-s ingurzite de cite o șfară, așa cînd îi rădicat în sus, mijlocul se cufundă în jos formînd un sin, din care cit sare peștele, da tot nu poate să iasă.

Două nufele groase, îndoitte ca un cerc și puse cruciș una peste alta, capetele lor stau legate de cite un colț al pinzei. De bețele crucișete se leagă un țapoî lung, de care poartă crîsnicul și cu ajutorul căruța prinde peștele fără ca păsarul să se ude. Păsarul stă pe mal și numa'tinde crîsnicul pe deasupra, de-l așază în mijlocul apei.

În mijlocul pinzei este o ață, pe lingă care stă invălătucită o bucată de mămăligă. La rădicatul crîsnicului, trebuie să tragă lin de țapoî, să nu smunciască, doar uu s'or spăria oaspețil mesent din prejurul mămăligei așternută pe fundul crîsnicului.

Cu crîsnicul fără țepoi îmblă bătețit și femeile, pe la apa mică pe sub maluri și răchiți, unde-l așază și bate cu știolgieu ori coțorva de tras cenușa din cuptor. Cu crîsnicul se mai pescuiește și cu ajutorul *tălchigulă*, care-i făcut din o scindurică de lemn bortiț la capete, în care stau împănuite capetele unui hăț arcuit, de care poartă *tălchigul*.

Adesa-ori se văd pe riul Moldova cite o oaste de fenei înșirate una lingă alta, pe lățimea apei, din dial în vale tot aruncă crîsnicile înainte, pe cari le țin cu cite-o mină, iar cu alta și cu'n picior tirie tălchigu care stîrnește *chilici* (peștișorii) ascunși printre prundiș; — îndată rădică crîsnicul din care culeg vinatul și toarnă în ulcica legată de briu.

3) **Mreja**, se face din două pinzi împletite în ochiuri ca și crîsnicul. Pinza care merge înainte prin apă, are ochiul mai mare de cit a rindului ce vine în urmă. Ochii rindului de dinainte sint legați de a pinzei de dinapoi prin îndăturile unei alte ață.

Cînd merge mreja, peștele vrea să treacă rindul întâi prin o-

chii numiți *rari*, bagă capu și dă înainte; cind colo se încureă de o două pinză mai deasă; atunci smuncește înapoi dar se încureă și mai cîtu, căci aripele întinse pentru inotat nu'l mai lasă să se tragă înapoi.

Dot din pescari fiind cîte un capăt a mrejei în *ciobacă* (lunec mică), de o parte și de altă a apei, împing din cind în cind cu un *hadarag* lung ca să meargă mai iute de cît mreja din urmă; de altfel n'au așa nuneă, căci scoboară la vale tot pe cursul apei.

Cind scot, tot deapănă mreja în ciobacă, pe urmă aleg vinațul de prin încureăturile ațelor și'l pun în traistele pentru pește; după ce au dat drumu iar pe apă.

4) **Cu vergile.** dot trag cu cîte o mină de voloc, iar în călătoria poartă cîte o nuia lungă, numită *vergă*, cu care mătură fundul apei de pe lângă maluri, mîinind peștele în calea volocului. Cind au să scoată, trag volocul asupra malului.

5) **Virșa** îi împletită din *mlajă* (nuțeluși) în formă de sticlă *gârșă* lungăreață cu fundu îndoit înăuntru, care fiind la virșă vine de la fundul (spart) asemîindu-se cu o leică, și mai poartă numele de *gîrlieci*.

Partea ascuțită a virșei are nuțelușele desgrădite, dar legate împreună cu o ață, de unde se desleagă și dă drumu peștelui intrat în gîrlieci. — În virșă se pune *nadă* (mîncare), o bucată de mîmă ligă.

6) **Coșul.** tot ca virșa se ngrădește din *mlajă*, dar în forma unui oțet scurt și larg. — Ca să prindă pește cu *virșa* și *coșul*, le scutindă în baltă, cu gîrlieci după apă, aniinindu-le și cîte o pîtră de să se ție la fund. Ca să nu le iese apa, le priponește ori cu un peronțel scurtișor, să nu se vadă de sub apă, ori cu un *ginj* lung, care poartă și la adine, iar capătul ginjului se leagă de o rădăcină de un pripou bătut în malul de sub apă, ca așa tînuite să stea pe cel timp nu-i nime să pătaseă.

7) **Etera** îi ca volocul, dar cu două spărturi la mijloc. De gura acestor spărturi, sînt lipite cîte un cerc de nuia, de care-i prins fundul cîte unei virși împletite din ață în ochiuri. Gura gîrlieciului îi prinsă pe un cerușor de lemn. Pentru apele mergătoare, virșile cetera is așezate cu gura numai într'o parte, pe cind cele din apă stă-

tătoare se aţin una cu gura într'o parte şi cea-laltă cu gura în alta parte.

Etera întinsă în apă, stă mai multă vreme într'un loc şi mai tirziū vine de o scoate.

8) **Cirligele** is făcute de fier, altele de oţel şi se găsese de vindut la tirg. La ascuţişul arcuit au cite-o limbă inturnată înapoi de la virf şi care implintată în gura peştelui, nu se dă reşită pîna nu rupe carnea din drumul ei. Omul ca să amăgiască pe peşte s'o inhape în gură, anină la virf mîncare: carne, peşte şi *citrilă*.

Vitrila este un vierme alb, care stă îngropat în malurile de sub apă, de unde-l scoatorăse oamenii scoţînd *lostopane* (bucăţi late) de pămînt.

Acest vierme de la un timp făcîndu-şi aripă, se prefăce în *giză* (muscă, insectă) şi prin luna lui iuniū esc de zboară de pe asupra apei, la vreme de cătră sară: după vetrilă sare peştele în sus, ca s'o prindă.

Cirligile sînt legate de o şfară lungă, întinsă pe sub apă, iar capetele legate de un pripon (teruş) bătut în apă.

9) **Undiţa** e ea şi cirligul, dar mai mică. Se face undiţa şi din un arc arcuit la virf. Fie mare sau mică, se leagă de o aţă lungă, de culoare albă, aninată de capătul unei nulele. La depărtare de o şchioapă de undiţa, stă legată o plută, care ţine să nu se cufunde greutatea fierului şi a nadei pusă în ea. Nada nu-i numai de un fel: pentru unii peşti numai mămăligă, pentru alţii rîme şi alte soiuri de viermişori.

Omul ţine de nufa şi cînd se cufundă pluta, rădică în sus.

10) **Produverile**. Se face un produs îngust de-a curmezişul apei (se taie ghiţa) şi se închide cu voloace sau cu mreją. Nu de parte de închisoare se fac icel, cote, cite un produs cit începe un crisnic. Hăt de departe încep a bate cu muchile mai multor topoare în ghiţă, tot viînd cu bataia în spre produveri; cei cu crisnici-le cum s'aţin, tot scot pe fugarii ce ospătează mămăliga din crisnicul lor.

11) **Coteşele**, is din un gatul făcut de stulb legat unul de altul cu tei şi include o bucată de apă. Capetele gârduşului vin în

virtute împrejur, așa că peștele înfundat pe după învîrtieșurile gârdușului, cu greu nimerește să iasă înapoi.

12) **Ostiia și fachiia.** Ostiia-i o țepușă de fier, la vîrf cu cîrlig tîtors, înapoia virvului ascuțit, pus în capătul unui băț lung.

Fachiia îl din mai multe așchii de lemn sau vergele la un loc și unse cu cîte ceva, bună-oară : gaz, păcură, sîn, ca să poată arde cu flacări. O aprinde la un capăt și ea să nu treacă focul de-o dată peste tot, se împrejură cu o bucățică de tîniche sub capătul aprins și după trebuință se tot scoboară mai în jos.

Cu fachiia 'n stînga și cu ostiia 'n dreapta, pescarii potopesc peștele 'n timpul nopții, cînd el hodinește pe fundul apei.

13) **Țiglele** pentru prins raci, is niște bețe despicate la un capăt; în despicătură se pune carne friptă, mai cu samă vrăbit în liveț.

Timpul cel mai potrivit îl noaptea, slujindu-se de fachiă aprinsă. Țiglele se pun în apă lungă mal, cu friptura în jos. Pescarul ține în mîna dreaptă o sită legată de capatul unui băț. Cînd se clatină o țigla, lin o rădică și cu cea altă mîna s'așine de desubt cu sita. Iacum cum se vîd afară din cetatea lor, își desceleastă foarfecele din triptură; tocmai cînd să facă țuști 'n apă, se trezește 'n sită. N'apucă a se grăptana peste sită, cînd omul și toarnă *gabja* pe el și-l dă drumul în traistă.

14) **Leasa** îl îngrădită din ulajă, la un capăt covățită și prinsă, ce-l face gurgui ca la opincă.

Ca să pule leasa, trebuie închisă apa cu gârduș făcut cu țepuși și nutele, săd din bolohani grămădiți unul peste altul, numai în mijloc se lasă o porțiță pe unde să treacă apa. De pragul porțiței prinde leasa cu capătul cel drept, îndreptînd gurgunul după apă, în care mai toarnă și cîte un bolohan, doi, ca să-l ție mai jos de rit capatul de pe prag.

Cu leasa prind peștele prin pirăile din munte și apa Moldovei, mai rar pe Siret, căci numai o apă mică se poate închide.

15) **Pătulele.** sînt niște paturți făcute pe parî în mijlocul apei, lîngă cîte o porțiță lăsată printre un gârduș de nutele, ce închide apa de-a-curmezișul. Noaptea stau pe pătule pescarii și prind peș-

tele cu crîsnicu. — Acest meșteșug l-am văzut mai mult pe Siret și Șomuzul-Mare.

16) **Cîaunul pentru făcut mămăligă.** În satul *Drăcești* mi s-a părut cîndat lucru, cînd am văzut că și cu cîaunul se poate prinde pește. Asta au iscodit-o de nevota ca să nu-l priceapă administrația Domeniului Coroanei, că-t oprește de la pescuit. Cîaunului îi nîta trebuie o leacă de meșteșug: îl unge pe din năuntru cu mămăligă peste tot, îi toarnă în fund mai mulți bolohani, să aibă unde să ascunde la nevoie peștii ce, or polii la ospăț. De toartă-l legată o funie, de capătul căreia ține pescarul. Pe sub malurile *Suhă* cum și a altor ape, se văd bulboane adinet, în cari fofesc peștișorii și tocmăi acolo șireții arună cîaunul. Cum îi apa limpede, se vede tot ce se petrece în apă, și tocmăi cînd oaspeții din cîaun is în totul mesei, pescarul rădică de funie. Cîaunul fuge afară, peștii fug sub bolohanii din fund; vorba rominului «nădejdea pe fuga, celatea la tulă». — Cînd fugarii se cred mai indosiți, se trezesc vărsați pe mal.

18 Peștii și racii se mai prind și cu minile pe sub rădăcini, butuc și pietrele din apă.

Prin maluri în apă sînt cotloane adinet, în cari stău peștii și racii. Sînt unit oameni cari nu-s fricoși, chipe cu minile, și unde dă de cotlon, bagă mina în el, une-ori pînă în cot, altă dată pînă în umăr.

Se 'ntimplă cite odată de dau de dracu; așa că'n loc de pește, scot cite-un harapnic! (*serpe*)

Pentru prins scoțcele, la apă mică băjbie cu minele, la apă a dincă, cu picioarele.

S. Mihăilescu

Credinţi relative la prevederea timpului

1. Cind umblă porcii cu pae în gură, are să se strice vremea, a-decă va ninge ori va ploaie.
2. Cind broaştele şi huraticii orăcăesc, cumplit are să ploaie.
3. Cind se arată curcubeul pe ceriu, n'are să mai ploaie.
4. Cind se string multe cioare la un loc şi clonecănesc, are să ploaie ori are să ningă.
5. Cind umblă cirduri de cocostirei, are să ploaie.
6. Cind cocostireii stau pe şes, are să fie cald.
7. Cind aleargă nourii pe ceriu, fac a vreme rea.
8. Cind ne mininecă urechile, are să ploaie.
9. Cind e ceriul roş, are să bată vint sau are să fie război.
10. Cind porcii cară pae în gură la euleuş, are să fie frig.
11. Cind ţipă vrăbiile, are să fie vremea rea.
12. Cind cintă cocoşii ziua, are să ploaie.
13. Cind rindunelele zboară mereu pe aproape de casă, are să ploaie.
14. Cind oile zbură şi se bat, are să ploaie.
15. Cind ciocirliile cintă vrăjmaş, are să bată vint.
16. Cind gîştele stau cu clonţu în penec, are să fie frig.
17. Cind se scaldă vrăbiile în colb, are să ploaie.
18. Cind miţa stă în vatră, are să fie frig.
19. Cind zburdă vitele, are să viscolească.
20. Cind asudă ferestrele, are să ploaie.
21. Cind se fac virtejuri de vint, are să fie secetă.
22. Cind şoarecii işi fac cuiburi sus, are să cadă omăt mare.
23. Cind stau multe vrăbiţi la un loc, are să fie ceaţă.

24. Cind răsare soarele in nouri, toată ziua aceea are să fie vreme rea.
25. Cind se umezește sarea, are să ploae.
26. Cind cînele se tãvăleşte pe jos (se rostogolește) are să ningă.
27. Cind se tirăsc rimele pe pãmînt, are să ploae.
28. Cind șede mița in fereastră, are să fie cald.
29. Cind catã soarele inapoi fiind la aslin'it are să se strice vremea.
30. Cind se uitã mița in cuptor, are să fie frig.
31. Cind se scuturã oile mereu, are să ploae.
32. Cind se uitã mița la ușa, are să fie vreme bunã.
33. Cind merg nouri asupra vîntului, are să ploae.
34. Cind cîntã cucoșii sara—iarna, are să fie moloșag.
35. Cind zboarã vrãbiile pe la ferestre, are să fie ger.
36. Cind umblã furnicile pe drum, are să ploae.
37. Cind zburdã mieii, are să fie cald.
38. Cind doarne mița pe pat, are să fie cald.
39. Cind rãțele și giștile bat cu aripele in pãmînt, are să ploae.
40. Cind e ceriul senin dimineața la răsãrit, are să batã vînt.
41. Cind răsare soarele frumos, are să fie vreme bunã in acea zi.
42. Cind e ceriul senin, are să cadã rouã sau brumã.
43. Cind e ceriul senin spre miazã-zi, are să fie vreme bunã.
44. Cind merg nouri spre miazã-noapte, are să viscoleascã, ori are să ploae.
45. Cind se vãd scinteii pe fundul ceaunului, are să ploae.
46. Cind giștele și rãțele se acufundã de multe ori in apã, are să ploae.
47. Cind ceriul e plin de nouri, are să fie cald.
48. Cind arde soarele și e inãdușalã, are să ploae.
49. Cind cîntã huhurezii, are să ploae.
50. Cind cîntã mult porumbii, are să ploae.
51. Cind luna s'aratã roșie împrejur, are să fie secretã.

Culose de T. C. IONESCU
învățator in Dolhasca, Suceava

MEDICINĂ VETERINARĂ POPULARĂ

XVI. Negei. Adese-ori caii capătă pe picioare niște umflături tari, cari crapă, și din care dese ori dă sânge. Acestea se numesc *negei*. Negeii se leagă strâns cu păr de cal, și de la o vreme se usucă și cad.

Alt leac : pe un capăt de ață fă atitea noduri clii negei are calul; menește ața, ca atunci cînd va putrezi ea să cadă și negeii calului ; pune ața într'o Vineri în pămînt, și cînd va putrezi ața, vor cădea și negeii de pe cal.

XVII. Trinji. — Trinjii sînt niște paraziți ce trăesc în partea intestinului gros, numită *rectum*, și produc calului o foarte mare mîncărime.

Poporul crede că numai caii ce nu ling sare, fac trinji.

De trinji scapă calul dacă îl curățim cu mîna, ori dacă îi dăm să mînce sacară prăjită în ovăș.

XVIII. Colți. — Purceii ce se nasc în lună nouă, au niște colți lungi, așa că nu pot ținea gura închisă, își mînce limba, și cînd vor să sugă la scroafă, aceasta fuge covișînd. Purceii aceștia, de nu sînt îngrijiți, pier.— Ca să-i scapăm de colți, luăm niște foarfece bune, și rătezăm într'o luni dimineață colții, și nu mai cresc.

XIX. Căpuşele. — Căpuşele se fac la bărbia vitelor cornute. Ele sug sânge, produc mincărime şi durere vitelor şi le slăbesc. Unele căpuşe ajung la o mărime cit o alună. Ele sînt tari la piele şi au capul virit în pielea vitei. Vita scapă de capuşi dacă i le curăţim şi spălăm locul cu zamă de duhan fiert (tutun).

XX. Albaţa. — Albaţa la vite se face din pricina loviturilor în ochi.

Albaţa e o peliţă albă ce se aşază peste ochiul vitei. De albaţă vita poate scăpa şi cu descintece, cari sînt întocmai ca cele de albaţă pentru om, cum şi punînd în ochiul vitei zahar pisat, mărunt ca făina de grîu, şi suflal cu o ţevie.

Cel ce suflă vitei în ochi să fie *mezîn*, că-i trece mai uşor.

XXI. Limbrici. — Cînd vitele nu ling sare, fac limbrici. Vita ce are limbrici slăbeşte. De limbrici e bună săcară de primă-vară prăjită bine şi dată vitei în tărişe. — Mujdeiū de us'uroi, mult şi sarat, încă-i bun de limbrici.

XXII. Dalacul. — Cînd dalacul a dat peste vită, ea ţine capul în jos, nu bea, nu mîncă, şede cu ochii închişi, se răceşte şi după cite-va ceasuri pică jos şi piere. Calul mort de dalac se imflă cit o bute.

Rar scapă vita de dalac, căci leacul ce-i se dă nu se prea prinde.

De dalac ū bună rădăcina de splinz, fiartă în apă neincepută şi scăzută bine. Cu apă de aceasta se spală peptul calului, unde i se face o horta pe sub piele, la piept, şi în care se poartă o aţă de lină, într'o parte ori în alta. Calul bolnav de dalac nu trebuie să fie lăsat să se culce; pe lingă el trebuie să stee doi, trei oameni care să-l frece, să-l fugărească, ca să nu răcească. Cînd calul a apucat a pica la pămînt, nu se mai scoală.

XXIII. Buba minzului. — Buba minzului e o boală de care zac caii tineri.

Cînd boala dă peste vita, ea nu e vioae, tușește, suflă greu, mîncă rău și nu te poți pricepe ce are. De buba minzului calul bolește cîte 4, 5 săptămîni, și chiar mai mult.

Buba minzului se face la cap, și de multe ori sparge, curgînd din rîul, multă vreme, punoae.

Poporul crede că această boală este fără leac.

XXIV. Durere de cap. — Și animalele, ca și oamenii, sufăr de durere de cap; numai pe ele nu știm cînd le doare, căci n'au gură să grăească.

Pe cîni îi cunoaștem că au durere de cap, că ei cînd sint bolnavi mîncă un fel de iarbă cu foaea lată; iar mițele, dacă n'au iarbă lată, de care gustă cinele, mîncă și cătușnică.

XXV. Treapădul. — Toate soiurile de vite, ca și oamenii, sufăr une-ori de *pintecărie* sau *treapăd*.

Contra pintecăriei se dă vitelor de băut *chiag* de miel, ori *piatră acră topită* în apă. Unii, în lipsa acestora, dau vitelor zamă de porumbrele fierte, turnîndu-le cu o oală în gură. Apa cu cenușă încă se dă contra pintecăriei.

XXVI. Crapatul. — Vitele cornute, din diferite pricinî, se umflă și crapă. Vitele crapă mai cu samă cînd vor mînce popușoi (porumb) și vor bea apă, ori cînd mîncă trifoi, primăvara. Vita nu î ca calul să se poată răsufla cînd are duhuri prin pîntece.

De crapat vita cu greu scapă; cînd a mîncat gopușoi tot mai e nădejde de scapare, dar cînd a mîncat trifoi, s'a isprăvit.

Cînd vita a mîncat popușoi mulți, se ia la frecat pe pîntece cu pumnii, ori cu ceva tare, și apoi o ia la fugărit pînă ce începe a eși din vită mîncarea.

XXVII. De șerpe — Șerpele nu mușcă numai pe om, ci și pe animale. Partea mușcată se umflă și se face cum îl peatra de tare. Vitele scapă de mușcătură de șerpe, sau spălînd locul mușcat cu apă în care a stat o piele de șerpe, sau scapă cu descintece care sînt întocmai cu pentru oameni, menînd în loc de om pe vita mușcată.

XXVIII. Coși — Vitele cornute au pe sub piele, pe spinare, niște paraziți mari numiți *coșuri*. Cînd vita are multe *coșuri*, slăbește. De *coși* scapă vita spălînd-o des cu zamă de duhan (tutun) fierț.

XXIX. Făduchi. — Vitele slabe, afară de cîni și de mîle, fac păduchi. Cînd acești paraziți se înmulțesc, animalul slăbește și une-orî moare de mîncărime.

De păduchi e bine să spălăm vita cu zamă de duhan ori cu *aliși* de la spițerie, ori să cernem pe vita cenușă; ori s'o spălăm cu leșie iute. Zama de stirigoae încă e bună de spălat vitele ce au păduchi.

XXX. Rie. — Nicîi dobitoacele nu scapă de rie. Oile și mai ales caprele de multe ori sînt bușite de rie. De la oi și capre se umple și oamenii.

De rie dobitoacele nu scapă pînă ce nu le spălăm cu zamă de tabac, și cu zamă de stirigoae.

XXXI. Os mort. — Boala aceasta o au caini la picioare. Oblojelele cu boz, fac să mai scadă umflătura.

Sînt meșteri de scot osîșorul mort, și atunci vita scapă; dar e foarte greu să-l nimerești.

XXXII. Ciuma vitelor. — Cînd se întimplă cîmă de vite, e timpul cel mai blastamal pentru țărani. Contra ei leacurile hăbești n'au nicîi o putere. Totuși ei li dau de băut rachiū, păcură cu lapte, zamă de mătrăgună, ș. a., cu care vitele nu se tămăduie.

XXXIII. Boală de gură și de picioare. — Une-ori, vara mai ales, vitele cornute zac de boală de gură și de picioare; vita, când e bolnavă, face rănii pe bot, pe buze, pe ginginii; îi curge bale din gură; nu poate mânca: nu poate merge; unghiile de la picioare îi pică.

La picioare, pentru a vindeca vita, țăranul îi face oblojele cu boz, strins la ziua Crucii, și legături cu untură de porc, în care a pus găinaț de gîscă.

La gură se unge vita cu dohot de mesteacăn, ori cu păcură. Pivă ce boala nu-și face cursul, vitei nu-i trece.

XXXIV. Craparea țitelor la vaci. — De multe ori vara, vacelor le crapă țitele; rănile se fac așa de mari, că vaca nu poate suferi pe vițel să sugă, ori pe gospodină să o mulgă. Țitele vacilor crapă când nu se ie samă de da laptele în foc la fierț; ele mai crapă și când vita stă mult în ploae. Contra crăpăturilor de la țită, e bun *unt rînced*, sau untură de porc nesarată.

XXXV. Luatul manei. — Sub numele de *mana* țăranul înțelege bogăția și bunătatea laptelui ce dă o vacă (cantitatea și calitatea). Când unei vaci i se ia *mana*, vaca tot rage, mugește, nu mîncă bine, e tristă, slăbește și laptele e albicios și apos.

Mana se ia cu vrăji de la o vacă și se dă la o altă vacă. Vaca a căreia mană e luată, de nu se caută, poate peri.

Gh. a lui Birsan din Spătărești, îmi povestea odată următoarea întâmplare, văzută cu ochii lui:

«Pe când mă duceam la Razboeni, trimis de bădița logofătui, mai în jos de Neamț, poposisese o tabără de cară. Sub un car, un drumeț infipsese în inima carului, un cuțit, și borbosind din gură nu știu ce, mulgea din plăselele cuțitului, lapte. În apropiere era un cioban c'o turină de oi. Ciobanul, văzînd că oile încep a zbera, și a fugi spre cură, pune *burca* (cojocul) jos, căci era teama, și începe

a o bate cu ciomagul. Un strigăt de durere se auzi de sub car, și niște rugămiuși de ertare, de te durea inima cind le auzia.

Nu trecu mult și omul de sub car muri; ciobanul era mai mare vrăjitor.

De luatul maneî, vacelc nu se tîmădue de cit prin descîntece.

XXXVI. Jigaraea. -- Ciniî, în uuele timpuri, zac de o boală numită *jigarae*.

Cinele ce e bolnav de jigarae, e trist, cu bale la gură, doarme, nu dă la nimene, în sfîrșit de multe ori în suferință își sfîrșește zilele.

În unele locuri, și mai cu samă pe la tirguri, pentru a scăpa pe cini de jigarae, li se dă să lingă unt de pe pieplene.

XXXVII. Căpchierea. — *Căpchierea* e o boală a o-ilot. Cind o oae e *capchie*, se învirte, se dă înapoi și cade jos. Ea nu mîncă, nu bea, nu vede și în fine pierc. De *căchiere* nu e nici un leac.

Cind într'o turmă de oi, s'a îmbolnăvit una de căpchiere, pentru a nu se întinde boala, se taie oaea bolnava, i se îngroapă capul și picioarele alăturea cu un bolohan. la hotarul moșiei, și se minește așa : „Atunci să se mai bolnăvească oile de căpchiere, cind or putrezi oasele și bolohanul».

XXXVIII. Aprinderea. — Vitele *tragace*, caîi iuși mai ales, se bolnăvesc de *aprire*. Aprinderea la vite e o boală de plămîni. Vita aprinsă sullă din greu cind alargă ; cind bea apă rece ori mîncă lin colbos, tușește, și încetul cu încetul vita se usucă și pierc. Vita aprinsă se cunoaște ușor ; ca să afli calul dacă are această boală, îl stringi puțin de git, și el îndată tușește. Calul aprins se cunoaște și de pe pintece, căci pintecele îi foeste ca foile de la șigan.

Contra aprinderii se dă vitei să mănince lărişe amestecate cu pucioasă pisată mărunt — floare de pucioasă — de trei ori pe zi. — Vara, vita să se ţie cel puţin câte 1 - 2 ceasuri în apă rece, plină din sus de pintece, făcindu-se bacia aceasta odată pe zi.

De aprindere, Ruxanda lui Ghiţa Neculai din Cotirgaş, com. Broşteni, de 55 ani, mi-a spus că e bun următorul leac:

Să ia târicioare de grâu, se opărese cu uncrop (apă cînd clocoteşte) apoi se amestecă şi se bate cu 3 ouă; se pun peste târicioare şi zama lor şi se dă vitei să bea de 3 ori pe zi. Cu leacul acesta vita scapă la sigur.

XXXIX. Şoriceii. — Unele vite sufăr de o boală numită *şoriceii*, nişte umflături pe sub piele cari pricinuesc dureri. De şoriceii vita slăbeşte. De şoriceii dobitocul se scapă așa: se trînteşte jos, se caută pe unde are şoriceii, şi cu cleştele de potcovit caii se sfarmă şoriceii.

XL. Spuzala ţitelor. — Vacele, bivoliţele şi oile sufar une-ori de o boală numită *spuzala ţitelor*, adică fac pe ţiţe zgaibe, răni uşoare, şi nişte tubuşoare, din care cauză animalele nu pot suferi nici viţelul să le sugă şi nici pe mîpin să le mulgă. Cînd vita are boala aceasta, leacul e cel următor:

Să răsfoarnă un scaun lărănesc cu picioarele în sus, se pun pe dosul scaunului cărbuni aprinşi, se pisază bine, şi se amestecă cu lapte dulce. Cu doftoria aceasta se unge vita la ţiţă şi-i trece. E bine să ne ferim ca nici o dată laptele, cînd fierbe, să nu dea în foc, ca astfel să ferim vitele de spuzală.

XLI. Cruşetul. — De multe ori vitele *cruşesc sînge*, urinează sînge. Vita, care *cruşeşte*, se usucă pe picioare, şi pier. De această boală vitele scapă cu următoarele leacuri:

1) Să ieaū trei popuşoi roşi, de la trei gospodari cari

s'au cununat într'un an, oameni care trăiesc în curățenie; trei bulgărașe de sare, și un potlog de opincă făcută din pielea unei vite tăete de voe : să pisează toate la un loc și să dă vitei care crușește, și scapă.

2) Să fierbe *zburătoare* (plântă) în apă neincepută și într'o oală nouă, pină ce dintr'o ocă de apă rămîne ca o litră, se amestecă cu tărișe și ceva sare și se dă vitei să mănince, și-i trece.

3) Cînd pentru prima oară, vezi crușind vita, întoarce brazda (pămînt luat cu ur hirleț) îndărăt, și-i trece.

· XLII. Ribigeala. — Vitele, mai ales viteii și miei, primăvara cînd se întimplă *lapovițe*, *ribigesc* sau răcesc. Vișelul ribigît tremură, nu mănîncă, e trist și de multe ori pier. De ribigeală scapă dobitoacele fără leacuri.

Vitele mari, numai cînd sînt ernate rău, *ribigesc* și une-orî pier.

XLIII. Bolohăneala. — Vacilor tinere, cînd fală pentru prima oară. li se umflă *pulpa*, și nu pot suferi să fie mulse. Boala această se numește *bolohăneală*. Vita bo'ohănită, dacă nu-i căutată, stîrpește (nu mai dă lapte).

De *bolohăneală* vita scapă descîntînd-o cu cuteda înfierbîntată în foc, bălînd pulpa vacii cruciș. Alte babe fac descîntecul în apă rece și spală pulpa cu apă descîntată.

XLIV. Vărsat. — Vacile, și mai ales oile și caprele, zac une-orî de *vărsat*, de la care se umple și omul, ca și de ric. De vărsat vitele nu pier, de cit slăbesc. Contra acestei boale țaranul nu găsește leac. Vita bolește cît bolește, ș'apoi se *pribolește* [îi trece fără mei un leac]. Vărsatul se face mai ales la țîțe

XLV. Speteala. — Caii se *spetesc*. *Speteala* e o durere în partea de sus a piciorului, la încheetura lui cu oasele spinării. Calul spetit, veșnic e șchiop.

De speteală calul nu mai scapă. Cu toate acestea oblojele calde cu boz fiert nu strică, mai ales când speteala nu l' rea de tot.

XLVI. De încuetură — Unele vite din diferite cauze suferă de constipații ca și omul, de *încuetură*. De această boală vitele scapă prin descintece. Descinteoul se face în apă caldă și se bea tot încuind și descuind o lacată ca și descinteoul la oameni.

XLVII. De năjit. — *Năjitul* e o boală de urechi și la om și la animale. Când vitele au de *năjit* la urechi, din ele curge un punoi urit și greoi la miros. De urechea bolnavă de această boală, animalul ori omul nu aude. *Năjitul* ține une-ori ani întregi, dacă nu se caută.

De *năjit* se fac oblojele cu o buruiană numită *năjit-nică*, sau *buruene de năjit*. Buruenele fiind strânse în ziua Crucii, se pune la foc în oală nouă zmălțuită, se fierb bine, și cu zama ce eșă din ele se spală urechea bolnavă, de mai multe ori pe zi, dar mai ales sara.

XLVIII. De gușă. — Boii, vacile și oile fac *gușă* la gât. De *gușă* îi trece vitei ungind-o cu *slatină* ori *sala-*
mară (apă sarată). În Vinerea sacă, din săptămîna patimilor, să ie *slatină* și se pune într'un pahar. Când toacă în biserică atunci se descintă în *slatină* cu o coadă de răgurară așa :

Popa toacă

gușă sacă (de 3 ori sau de 9 ori).

În această *slatină*, în toate diminețele, pînă ce s'a isprăvit, să dă vitei să bea pe nemincate, pe urmă se spală pe gât stringînd-o în cruciș.

Cntecie din bătrini

MIUL HAIDUCUL

Verde foaie mărăcine
 Prin pădurile vecine,
 Prin cei codri 'ntu ecați
 De niminea ne aflați,
 Cu arini, cu brazi înalți,
 Cu stejarii nalți stufoși,
 Par'că-s din o mumă scoși:
 Prin leasa de mărăcin
 Ori prin lunca de arini,
 Pe potica cea umbroasă
 Unde-i pădurea mai deasă;
 Cine umblă, ce s'aude
 Cine vorbește și ride?
 Cine cîntă, chiuește
 De tot codrul mi-ș vuește?

E haiducul Miuleț,
 Al Codrilor puuleț,
 Ș'al pădurilor băeat
 Cu pistoale înarmat
 Și în mină cu'n toiag
 Peste umăr rădicat
 Dar zău toiag nu crea
 Că prea mare mi-ș erea,

Și la capăt mai avea
 Ș'o măciucă gogonea
 C'o oca de plumb în ea,
 De n'o puteai ridica.
 Verde foae de alun
 Avea băt ca de nebuu,
Tăiat în ziua d'ajun
 Ca la dat să fie bun,
 Cînd o fi la vre-o bătae
 Bita lui să nu să'ndoaie,
 Nici să rupă, să se frîngă,
 Cînd o 'nvîrți o pe dungă
 Vîrlînd să meargă oarbă;
 Ce-o pica să pâlângiască,
 La pămînt să doborască.
 Nici să sufle nici să caște,
 Nici inima să-i mai bată.
 Verde foae și o lălea
 Prin desiș Miu umbla
 Cu foite că-m plesnia
 De departe s'auzia.
 Deștu-n gură că punea
 Din inimă s-opintia,

Fluera de răsuna
 Codrul, frunza jos cădea
 Pe pământ se aşternea,
 Par-că venise toamna;
 Haiduceşte fluera,
 Valea largă că-mi urla,
 Stincile se despica,
 De pe coastă se 'mboia,
 În fundul văii cădea.
 U acolo se prăbuşia :
 Mare majăre făcea
 De piriul astupa,
 Apa pe văgaş fugia,
 Toti copacii tremura,
 Crăcile de sus pica,
 Pe pământ se grămădia ;
 Iarba verde cutrupia,
 Floricele prăpădia;
 Măi mare mila erea !
 Oalta verde de-o lalca
 D'apoi Miu ce-mi făcea ?
 Cuiu din briu scotea.
 Toate crăcile 'ncecea,
 Focul din unele lua ;
 Alegea pe-ale uscate
 Pe făcea grămadă toate,
 Apoi mina'n briu punea,
 De chiuer se desfăcea
 Pe 'n tecişilă se căta.
 Din tecişilă scoase iute
 Trei surcele de chibrite ;
 Ele au fost toate sudate.
 Ca ei se stinseră toate.
 Miu atunci să năcăji,
 Miu iar sub briu viri

Ş'aminarul işi găsi.
 D'apoi mare că mai scoasă
 Şi o cremene lucioasă ;
 Scăpără, focul aprinsă :
 Noaptea neagră 'ntunecoasă,
 O făcu ziuă frumoasă.
 Inc'odată de-o lalca,
 Lingă toc el ce făcea ?
 Deştu mic işi îndoi,
 Şi sub limbă şi-l viri,
 Din inimă se umflă
 D'adunare şueră.

*

Verde foaie de smicea
 Din codru mi s-aduna,
 Cite unu, cite doi
 Cite tre-zeci de flăcăi.
 Cete, cete că venia
 Par-că la răzbel erea,
 Aşa prin văi mişuia,
 Şi pe cărări tot ascunse
 Din desişuri nepătrunse,
 Incălţaţi tot cu opinci
 Unde calcă nter nū simţi ;
 Băeşi rumeni, toţi flăcăi,
 Groşi ca copacii 'n zăvoiu ;
 Toţi slujbaşi de-ai Miului
 Miului haiducului,
 Tată al Rumînului,
 Spaîma ţării turcului.
 Folcică de cicoare
 Timp cît firşeşti o țigare
 Să facură hora mare
 Lingă focul ce ardea,
 Ş'între ei se sfătuia,

Cu Miu se'nţelegea,
 Ca să facă mîlne sară
 De la grecu Bănăcioară,
 Măcar un miel de frigare,
 De nu alt lucru mai mare.
 Şi pe cînd se'nşelegea,
 Miu nu ştiu ce auzia,
 Nu ştiu ce i se părea
 Că d'odată făcu semn :
 Toţi tăcură ca un lemn,
 Ca un lemn, negru buştean,
 Ce nici mişcă, nici clipeşte,
 Nici din loc nu se urneşte.

Un voinic mai îndrăzneţ
 Dintre toţi mai vorbăreţ,
 Pe Miu l-a întrebă
 Ce e, ce i s'a părut ?
 — Căpitane ce-auzişi
 De tăcere porîncişi ?
 Atunci Miu a răspuns
 Tutulor cu glasul sus,
 C'o urechile ascultînd
 Şi din gură-aşa grăind :
 — «O, voinici, voinici mei,
 Să nu credeţi că fusei
 Nebun, de semn vă detei
 Să tăceţi precum v'aflaţi,
 Şi ca sfinţii s'ascultaţi.
 Mie zău mi s'a părut
 La urechile m'a bătut,
 Un glas negru şi străin
 Injurînd pe un creştin;
 Şi dincoace a venit
 Drept pe mine m'a izbit;

Şi creştinul s'aulia
 Par-că şarpe-l sugruma :
 Cite-odată mai tăcea
 Însă iar se văita.
 Deci, dar, fără multă vrajă,
 Opt aici să-mi stee strajă,
 Voi ceilalţi vă împărţiţi
 Pe potece străjuiţi ;
 Fiţi cu armele umplute
 Şi s'aveţi urechile de şute,
 Şi vedere ca de găi,
 Străjuiţi prin ori-ce văi.
 De pă cine-va găsiţi
 Vă rog să nu-l chinuiţi,
 Şi bun, zdravăn sănătos
 Să mi-l aduceţi frumos.
 De n'ascultaţi vorba mea,
 Voi atunci daţi de belea
 Ascultaţi-mi cuvîntul
 Plecaţi iute ca vîntul ;
 De-ţi găsi vre-un duşman,
 Vre-un grec ori vre-un turco-
 man

Voi luaţi-l de suman,
 Ziceţi : «ha! la căpitan»,
 Şi dacă s'a *opunea*
 Atunci, măre, l-aţi lega,
 Pînă cobză l-aţi făcea
 Şi pe sus l-aţi aducea.

*

Băeţi plecară toţi
 Pă dealuri şi pă potece,
 Pă poiene şi pă văi.
 Cite doi ori cite trei.
 Verde foaie de săcară

Pe drum ei nu picotară,
 Că umblară ce umblară ;
 Cînd da soarele 'n disară
 Ling'o poiană aflară,
 Pe un grec frumos gătit
 Şi p'un biet rumîn licnit,
 Şi de toate trentuit,
 Fugit din sat pã vecie
 Speriat de sãrãcie
 Şi dã marea duşmãnie.
 Darã grecu-al dracului
 Il gãsise 'n codrul lui
 La marginea codrului
 „Hoţomane“, il făcea
 Şi peste fãlci il izbia
 Cu biciuşcã de curea.
 Foileana nucului
 Iar slujbaşii Miului
 Puserã mîna pe el
 Şi-l legarã frumuşel,
 Şi cu palme cã-l isbia
 De sîngele îi ţişnia,
 Vargã neagrã se umfla,
 Carnea toatã se sdrobia,
 Tot o bubã se făcea.
 Rãcnet mare s'auzia.
 Grecul legat s'aulia,
 Şi baeşii chiuia.
 Miu*cum îi auzi
 Innainte le ieşi
 Şi pe grec cit a vãzut
 Intrebã cã ce-a făcut.
 Grecul nimic nu zicea
 Doar gemea, se vãita.

Insã cel biet de rumîn,
 Nalt la stat, la faşã spin,
 Zise tare Miului
 Miului Haiducului.
 — „Cãpitane, acest cline
 Mã bãtea in drum pe mine,
 Cu ăst biciu de nãsdraivan,
 Şi mã făcea hoţoman...
 Atunci Miu ce făcea ?
 Pe grec cã mi-l deslega,
 Doi bãieşii apoi punea
 Cu cuşitu sã-l cresteze
 Cu sare sã-l presãreze,
 Cu sare ş-ardeieturî
 Pîn acele tãieturî.
 Şi cu nodul biciulu
 Il făceau pielea piftii.
 Apoi, mãre, porunca
 De'ntr'o groapã-l arunca
 Pãmînt pe el azvirlia,
 Ca pe un ciine turbat,
 Ca pe un şarpe veninat.
 Şi dupã ce-l îngroparã
 Dã chefurî mi s-apucarã.
 Bãieşelul striior
 Se făcu tot din ai lor,
 Cã dupã asta plecase.
 Cînd de bine se'nserase
 Friperã trei mtele grase ;
 Pe iarbã cã s'aşeza
 Lungã masã întindea,
 Un butoiu de vin golia,
 Pe cel bãiat il cinstia
 Chefuind il arãta

Ce-î traiul haiducilor în mijlocul codrilor.

Auzit în Adameşti, Tolocman.

Mih. T. Adameşteanu

CÎNTECE

329. Frundzi verdi barabol ş'ainu si ciu maritati,
 Salfaci 1) di noi flacăi, si m cii grija luati.
 cum ni strîngi di pi vâi. M-ai facut, maici, ficior,
 cu primari, cu valajai, si ş' ciu mini di-agitator:
 şi ni mint ca pi boi, da cin am crescut *măi* mari,
 si ni tundi ca pi oi, mni-o şi pus puşca'm spkinari
 si ni de păru'n gunoi! şi m-o luat la catani,
 Ş'apu frundzi cimbrisor, Frundzişoari iarbi crudi
 păru mniēu cel galbioru eş maicuşi di ti uitî
 su pkicîoari la maioru; cum ni leagî cot la cot
 păru mniēu ciel mîndru, creş, si ni treaci pisti Olt;
 mamuci, n'ai si-l *mei* vedz. şi ni leagi şfari -m şfari
 Salfacili meli pleti, si ni treaci-m cea ţari.
 n'or *mei* sta *şim* sin la feti. Numa frundzi ş'o aluni
 Numa frundzi iarbi lati, cini-a lua arma 'm minî
 ci-ū ai maici blastamati n'a *mei* mulgi ot la stîni,
 dacî nu m-ai facut fatî, nici cosi iarbi 'm gradni,
 si n'am a faci armati, nici n'a paşti sterpili,

1) Asupra particularităţilor graiului din munţi Sucevei, unde a fost înlocuit cu a, vezi vol. II, p. 84.

mîi sta cu fetili;
 mîlata i-a mucidzi,
 omna'm pod i-a rugini,
 omu i s-a pustii,
 oporu i-a țeleni,
 mîleuța i-a batrîni,
 pulcuța i-a nebunî,
 copkii pe drum i-or peri.

330. Frundzi verdi-a nucului,
 cînt'om puî di a cucului
 la virvu moliduluî.
 Teu gînesc ci-m cîntî mnii,
 tel cînt'a țari pustii,
 el due flacîi la catunî
 cu paunî la palarii.
 Fetili plîng și si roagi,
 nevestili nu-i di șagi
 el li si ie țara 'ntreagi:

li ie cast,
 li ie masi,
 li ie mnili
 și hodinî

el li lasî di suspkinî,
 el înci cu copkii mnici
 el si trag înci pi brînci,
 copkii mnici pi lînga vatri
 di to strigi: «tati, tati!»
 / di plînsuari n'asculti,
 la mni-i prind pi țaf și-i leagi.
 Te nu mni-i liagi cum si liagi:
 da mni-i liagi ca pi boi
 el mni-i tundi ca pi oi;
 tundi-i leagi ca pi jghîțai,
 el mni-i tundi ca pi mnei:

mni-i leagi ca pi jghîțeli
 si mni-i tundi ca pi mneli,
 si-l pari ci-s alti celi.

331. Frundzi verdi iarbi grasî,
 ma cata muartia pi-acasi,
 ieû la crîșni dupa masî,
 ci n'am ci pazi acasi:
 n'am nici cuasi, nici n'am
 plugu,
 nici n'am bouleni si 'ngiugu.
 Ma rog muarti ma mei lasî
 c'am acasi și copkii
 ș'o mnii di datorii.
 Oi mei vindi din copkii
 ș'oi plati din datorii.
 Muarti atîta-s di datorii
 di n'am vremi nici si morî.

332. Ș'apui frundzi odolian,
 legea ta di cuc balan!
 Ti am tomnit si-m cîntî om
 au mni ai cîntat nici di-om
anu,
bannu;

cin cole la Simdzieni
 tu ț-ai pus cîntu'ntri peni,
 m-ai lasat cu dor și jeli.
 Și cît mni-ai cîntat o țiri,
 mni-ai cîntat la curmaturi;
 tot a sfadi ș-a rîzboi;
 mni-ai cîntat pi o marac uni
 tot a sfadi ș-a rușini
 Legea ta di cuc nebun,

nu mni-ai cîntat la loc bun. — Acolo Iarna Iernîedzu :

333. Pi platu plătelilor
pi vîrvu vîrvărilor,
meri badla cu Ielia.

Da Ielia aşe dzicē:
— Badi, badi, mări badi,
ie şi şîpî-ţ puşca'm spati
şi mni-apucî pi cei lunci
dup-om puî di *crîteruncî*.

Crîteruncî n'ō găsît,
ş-o găsît-om *prunduntel*
pi-o criangî di alunîel,
ş-o *vru* ca si puşti-m Iel.
Prundunîelŭ-aşē o dzis:

— Stăi, badi, nu ma puşca
sî-ţ *măr* spuî citi ceva :
ci nu-s puî di prundunîel
pi criangî di alunîel,
da sînt puî di *prunduntel*
pi criangî di alunie.

— Di eşti puî di prunduntel
pi criangî di alunie
tu Iarna *uni* Iernîedzu
şi vara *uni*-m veriedzu ?

su linuţa oilor,
su gluga clobanilor.

Şi vara uni veriedzu :

În grădina florilor
im stratu garofilor,
orî-m sinu fietiloru.

Şi *to* frundzî *cadalma*,
stăi badi nu ma puşca
si ti'ntreb cîti ceva
di tata şi di mama :
nu I-ei *vadzu uneva* ?

— Pi tati-tu I-am vadzut
pi uliţa arminîasci
la o şatrî ţiganîasci,
murgu si şi-l *potcojgîascî*,
dupa lini si pornîasci.

334. Frundzi verdi trîi maslini
aşē-i inimnîŭara-m mini :
tuturor I-aş faci bghini ;
ş-aşē inimi am ieu :
nimaruî n-aş faci rău.
Da im alţi nu-I aşē...
nu-m crîedi nevoia mîe.

(Culese de I. Teodorescu.

335. Foaie verdi di şîpicî
în cei casî mititici
cu streşina plecaţici
cu şîndila *mînduŭicî*,
nevastulca-i frumuşici,
şădi gîos şi toerci-n furci,
doi ŭiganîi cîntî-n scripcî.

Da barbatu blastamat
faci singur di mincat.

— Hal *fumei* şi-I minca !

— Nu minine, minca-ŭ-aş fo,
ci sînt *sacă* di noroc.

336. Frundzulîana bob oredz

lelicuța di la *belți*,
nu da gura pi la taț,
și mni-o țini numa mnii,
și mni-o țini pe *cirii*
pin la *cel* Sinta-Marii,
cîn s-a coaci poama-n *gii*.
Poama-n gii s-o cules,
altî curvi mni am ales,
mai di soî și mai di giți,
nu ca tinî-o ramașiti.

337. Foailtana ș-on harbuz
vin doi norișori din sus
cu vesti și cu raspuns
di la *Gițisor* di sus.
Cini treci iazu mari ?
Gițisor singur calari ;
și discalici la laz,
și si spali pi obraz,
și si ștergi di sudori
c-on șarvit cu șasi flori,
și si ștergi di-o dulami
și dai puicuți sami.

338. Foai verdi di sulcint,
pistă Prut într'o grădini
sin trîi flori într'o *trupcini* :
una-I albi, di cutii,
una-I verdi *scorțarii*.
Pistă Prut, într'o grădini
sîn trîi flori într'o trupcini,
eû li 'ntreb. eli *si-ncinî*,
ma cunose ci sin straini.
Di straini ci-am ramas
numa-s nlagri pi obraz ;

nlagri-s, nlagri și patati,
și di parinț lepadati ;
nlagri-s, nlagri și pirliti,
și di surori dispartiti.

339. Audz *trinu șuerin*
eû ramîn in drum *plîngîn*.
Taci, puicuți, nu *măi* plingi,
ci eș tot in satu tăû ;
da di mini ci-I *măi* rău,
ci eû trec in țari străini
uni-acolu n-am pi nimi .
nici n-am fraț, nici n-am su-
rori,
nici n-am grădini cu flori.
Esi unu din grădini
cu-n *manuncî* di flori in minj
și le unu și *si-ncinî*,
și *si-ncinî* cucului
și si roagi rugului.
Cucu-I credi rugămintea,
da rugu-I ca și *năinti*.

340. La potana racului
paști calu Iancului
Murgu paști și *rînceadzî*,
Iancu doarmi și *gisadzî*.
Ci folos di *gisu* lui
daci nu-î, și nu-î, și nu-î,
daci nu-î maicuța lui
ș-amoriû la vremea lui.
Așa vremea mni-o vinit
și vind hoi di la plug,
si *razba* pi *su* pamînt
la puicuța di dimult.

Da puica *cân* m-o vadzut : 341. Cit îi paduria di mari
 —Ci caş baeti acolé ? nu *mâi* vedz voinic di *zari*,
 Eû nu-s floari di gradini numa *pasîri* zburătoare,
 si ma poartî tăt pi mini ; şi puiceuţa-*mpodobgitî*
 eû is floari di ciucoari, *pintru*-amuridzat galiti.
 cini ma sarutî moari. Alunaş cu crianga-n drum
 —Eû is *brumariu* cel mari. I-aş *rupi-u* şi nu ma ndur ;
 ci si puni di cu sarî alunaş cu aluneli,
 şi si e-n prindzu cel mari. parci-i puica cu margeli.

Auzite de la Ruxanda lui Toader N. Mastoi, din Tâtaruşi, Suceava, în vîrstă de 20 ani, care le-a învăţat de la Galiţa lui Toader a Ruşilor, de 57 ani.

Culese de Al. Vasiliu, învăţător

342. Foaie verde şi o lalea să puiū pae să-î dau foc,
 păcat de dragostea mea : să-î arză mijlocul tot,
 eû o fac şi altu-îoa. şi miinele pină'n cot.
 las s'o ia, s'o ia, s'o ia, Frunzuliţă foi de varză
 bage o'n ochiî mumă sa, arză-î puică, să-î mai arză,
 n'ar avea parte de ea : arză-î rochiţa pe tine
 n'o s'o ţie'nchisă 'n casă, cum arde inima'u mine ;
 tot la neica o să iasă ; arză-î puică, să-î mai arză,
 n'o s'o ţie 'n colivie, arză-î rochiţa pe poale
 tot la neica o să vie ; de trei palme rotocoale.
 că dragostea-i la noroc, Şi iar verde şi-o lalea,
 ca şi cărţile la joc, şi am să las la moartea mea
 unul dă, şi altul ia, să-mi cheme amureaza
 ca şi eû cu dragostea. să mi ţie luminarea,
 Că dragostea care o faci să mor, să mă uit la ea.
 e ca fasolea pe haraci ; Şi iar verde bob năut
 se urcă pin la un loc şi-o să las cu jurămint
 şi-apol stă şi leagă bob. cine m'o băga 'n pămînt
 Hal noroc, noroc, noroc. să-mi facă sicriu de nuc
 de te-aş prinde la un loc să mă 'ngroape mai adinc,

să mă scoată la cinci ani să mi fac voia la duşmani.

(Auzit de la Ohoorgho Dobre Bordoia din com. Grindu, jnd. Ialomiţa).

343. Şi iar verde mărăcine numai cărăruia mea
vine cucul de trei zile a crescut iarba pe ea;
tot prin văi şi prin pădure iarba creşte, eū o smulg
şi n'are pe ce se pune; la puicuţa tot mă duc.
se pune p'o rămurea Foae verde pălămidă
aproape de casa mea. puica neică cea dorită
d'ar fi cucul d'un voinic, cînd eraŝ a mea iubită
I-aş prinde d'un ibomnic; ŝi-era casa zugrăvită,
Dar e cucul păsărea bătătura pardosită
nu mă pot iubi cu ea. cu var ŝi cu cărămidă.
Cîntă cuce nu'nceta, Şi iar verde trei costrei,
că mi-ai secat inima dar acum de cînd nu vrei,
şi mie ŝi altora. ŝi iar verde trei susai
Cîntă cuce, limba-ŝi pice ŝmi pare casa grajd de cai,
s'o ia ŝaşa s'o mănînce bătătura mucegaŝ.
dumicată'n lapte dulce. — Mucegaŝ mucegaŝios
ce eşti neică minios?

344. Foae verde ŝi-o lălea Mucegae-aprinde-te,
d'aci pin la mîndra mea Neică desminie te.
nu e deal, nu e vălea,

(Auzite de la Nişa Lache din com. Grindu, Ialomiţa).

culese de **Dobre Ştefănescu.**

345. Frunză verde iasomie eū sint tocma'n Dobrogea;
bate-l, Doamne, cu minie, cînd mă plinge sora mare,
p'al de-a pus pană'n hîrtie, stă soarele de mirare;
de m-a luat în mihiŝ. cînd mă plinge sora mică,
Cînd mă plinge tată meū, frunza'n codru se despică.
eu sint tocmaŝ prin Buzeu; Şi-altă frunză de oglici
cînd mă plinge mama mea. ŝă, Doamne, zilele mici

şi nopţile licurici,
să mă văd scăpat de-aici

de mişel şi de calici.

(din com. Măciuca jud. Vîlcea)

346. Ibovnicel de departe,
vino calea jumătate.
jumătate s'o vin eū,
c'aşa a lăsat Dumnezeu.
De-ar fi lăsat Dumnezeu,
ce-oîu iubi să fie-al meu
şi să mor cînd oîu vrca eū !
Dumnezeu n'a lăsat bine ;
ce iubesc, fuge de mine.

cu obezi de calomfir,
cu jugul de trandafir,
cu proşap de busuioc,
şi cu leuŃi de siminoc ;
să trag cu mindra de el
pe cel deal, pe colnicel ;
eū la *heis*, puica la *cea*,
ca să'mpărţim dragostea,
ca să nu zică poimine,
că e mai multă la mine.

346. Frunză verde iarbă moale
pe la noi pe drum, pe vale,
trec pe vale, pe cărare .
şapte care cu chiric
ale lui neica Ilie.
Să-l rog să-mi facă şi mie
cu roate de rosmarin
cu spiţe 'e marbotin,

348. Frunzuliţa de-aluncl
cit e omul tinerel,
şade dorul lingă el
ca oiţa lingă miel.
Dar cînd omu'mbătrîneşte,
dorul se călătoreşte.

(din com. Ciroş, jud. Vîlcea)

349.—Anicuţo, un 'te duci ? să te văz cum eşti culcată ;
—Să dau apă la doi junci
şi gură la doi voinici
—Anicuţo sprincenată,
lasă uşa descuiată
şi fereastra destupată,

dacă-ai fi culcată bine,
să mă dau pe lingă tiue ;
iar de-ai fi culcată rău,
să-mi caut cu Dumnezeu.

(din com. Măciuca, Vîlcea)

350. Frunză verde bob năut, dar acuma m-am gîndit,
pe vara care-a trecut
trei perechi de ghele-am rupt ;
cu ismariî m-am vorbit,
să-mî fac ghele de iubit,

mă m'apuc de căstorit,
 mă-mi las trupul odinit.
 Iubitul ce l-am iubit,
 mai bine să-l fi dormit,
 mă-mi ştiu trupul odinit.

şi pe-a mică şi pe-a mare
 şi una din verişoare :
 surioara cea mai mare
 cu păr galben pe spinare,
 surioara mijlocie
 cu coada până 'n călcie,
 surioara cea mai mică
 este cea mai frumoasă.

351. Frunzuliţă de trei flori
 doamne, să nu mă omori,
 c'am iubit două surori :

(Din com. Floreşti jud. Dolj)

351. Nu ți-am spus, mîndru-n'am cum face să mă vezi ;
 ți, spus că odata, cînd puteam,

în ochi-mi să nu te uiți veneam des de te vedeam,
 unde-or fi oameni mai mulți; nu mi te mai supăram.
 unde-or fi mai puținte!, — Eu pun masa să mînc
 mă te uiți în ochii mei, și-mi vine un negru gînd :
 că sînt negrii ca ș'al tăi. de mine nu se lipește,
 Ș'alta frunză mîrgărit, ca apa de solzi de pește ;
 mîrgărit bine 'nflorit, unde 'mbuc de o 'mbucătura,
 de trei ori că mi-am venit, clisă mi se face 'n gură ;
 tot în război te-am găsit : unde beau d'un pic de vin,
 țarna țeși, vara tot țeși, la inimă fac leșin ;
 dar cu neica cînd mai ești ° unde beau d'un pic de apă,
 Țasutul te-a 'mbătrînit. la inimă fac otravă
 în mîi ești și la iubit ! numai pentru tine, dragă.
 — Neiculița, să mă crezi,

(din com. Ciros, jud. Vilcea).

353. Frunză verde ș'o lălea să-și aleagă dintr'o mie,
 trecea mîndra pe sușea, numa să-mi semene mie :
 purcă nici nu mă vedea ; și la ochi și la sprîncene
 dar ce treabă am cu ea ? și la gură și la gene
 Las 'să treacă și la dragostile mele.
 mă-și aleagă,

354. Frunză verde trei aglice că te-ajunge o vreme rea
 nici o mindră nu-mi mai zice: făr' de chioară de pără ;
 mai leagă-ți banii, voinice, că te ajunge o vreme lungă
 și mai pune-i la chimir, făr de neam de ban în pungă.
 că-ți măi trebuie de bir :

(Din com. Florești, jud. Dolj).

culese de D. Drăghicescu și Toma Dragu.

Romîni în cîntecele populare bulgărești

III. Iancul Voivod

a). Iancul Bolnav.

Ce lucește 'n acea parte ?
 e oare albă zăpadă, ori vre-o albă ceață ?
 Nu e albă zăpadă, nici albă ceață,
 ci Iancul zace bolnav ;
 Iancul bolnav în șanț zace,
 insetat și inflăminzit.
 Trece pe sus o pasere mălastră
 și-l aduce gustare :
 în gură apă rece,
 sub aripa dreaptă—turtă albă,
 sub cea stînga—strafide. ¹⁾

1) *Nota colecționarului bulgar. Iancula Voivoda*, care se găsește în acest cîntec, precum și în alte multe cîntece populare bulgare, e oroul *Ivan Huniul*, născut valah, cunoscut sub forma valahă *Iancul* ca și *Iancu Sîbinian*, care la 1442 a purtat unul după altul două mari războaie cu Turcii și care spre al XV veac și-a fost întorsă privirile spre slavii apuseni spre a-i libera de sub Turcii Irocoe, Istoria Bulgarilor, pag. 471).

b). Secul Copilul.

zacc bolnav pe un vîrf de munte la Stoian Striharețul.

Tinăra lanculeasa, dormea...

și prin somn tare se mai linguia.

I-a vorbit Iancul Voivod :

— Alei ție tinără lanculeaso,
ce somn dormi, de te linguești așa ?

Răspunsu-i-a tinăra lanculeasă :

— Alei ție, Iancul Voivod,
curgea Dunărea noroioasă și furioasă,
și ne-a luat înaltul nostru divan,
acum Secu a pierit.

Indată se scoală Iancul Voivod,

și-a luat un cal năzdrăvan,
s-a dus pe verdele munte,
ca să caute pe Secul Copilul.

Il întîlni o stea de seară,

și i-a zis Iancul Voivod :

— Alei tu, stea de seară,
o să te întreb, drept să-mi spui,
nu știi oare unde-o fi Secu, micul copil?

I-a răspuns steaua de seară :

— Alei ție, Iancul Voivod,
aici viu fel de fel de copil,
nu cunosc pe Secul Copilul.

A răspuns Iancul Voivod.

— Alei ție stea de seară,
Secul, între mulți e cunoscut :
e încrens cu două curcubee cerești,
pe umăr i-s presărate stele mărunte,
cari strălucesc ca un soare aprins.

— Du-te în vîrful muntelui,

acolo şede Stoiana Samovila ¹⁾
 acolo e Secul bolnav,
 iată sînt acum trei ani,
 trei ingeri îl slujesc :
 unul, apă îi aduce,
 altul, îi taie mere,
 al treilea mărunt i-le face.
 S-a dus Iancuţ Voivod,
 s-a dus în virful muntelui
 a găsit pe Stoiana Samovila
 a găsit pe Secul Copitul.

[Din satul Tresance (Dehor), auzit de la Velin Marcov : amîndouă scrise de A. I. ILIEFF].

c). Moartea lui Iancul.

Iancul, t.nărul Iancu,
 Iancul voivod valah,
 Iancul calul îşi hrănia
 în acel oraş Solun (Salonic)
 pe maldanele soluneşti
 cu pae de orez.
 Iancul calul îşi adăpa
 cu de-al său vin împarătesc ;
 Iancul, calul îşi îndopa
 cu grîu boeresc.
 Iancul, calul potcovia
 la potcovarii din Solun,
 şi potcovarilor se ruga :

1) Asupra *Samovilelor*, a se vedea *Studii Folklorice* de I. Şaineanu. Aici, *Stoiana Samovila*, are rolul de răpitoare de copii, rol pe care numitul autor îl menţionează cu însoşind pe *Samovile*. Dar fiind-că aceste *strigoice*, ca să le zic așa, mai au și alte roluri nerunoscute în literatura română, voi traduce eu din bulgărește niște cîntece în acest sens.

— Ei, potcovari dragi firtăți,
 potcoviți-mi bine calul,
 de argint potcoave puneți,
 cue de aur rînduiți. —

Iancul, șaua își croia
 la sădrarii din Solun,
 din piele curată tăbăcită ;
 Iancul, friul își făcea,
 împletit cu fire de argint,
 la argintarii din Solun,
 și pe cal înarmat s'a suit.
 Iară calul i-a vorbit :

— De ce mă îngrijești atita,
oare vrei ca să mă vinzi,
 ori vrei să mă schimb
 pentru un alt cal mai harnic ?
 Iancul i a răspuns :

— Ei, tu cal, al meu tovarăș,
ești nici calul nu mi-l vind,
 eu nici calul nu mi-l schimb,
ci mi-a venit scrisoare din Valahia
să mă duc la Kosovo

la Kosovo. cîmp întins,
unde aș năvălit oardele turcești,
 oarde turcești, puternică oaste,
 și trebuie să fiu și eu acolo. —

Încălecă calul, se repezi,
 ajunsese'n cîmpul Kosovo
 întră 'n oardele turcești,
 scoate sabia sa ascuțită
 și începe a-i măcelări.

Dar, mergînd ei printre oarde,
 o pușcă zbucnește și Iancul cade ;
 calul rămîne sub el,
 ca să i fie loc de divan :

cu coama umbră îi făcea
 cu coada de muşte-l apăra
 şi din ochi tot lăcrăma.
 Acolo, şi el, lingă dinsul a rămas.
 lingă dinsul a rămas, şi-şi dete sufletul.

d). Iancul.

Oastea l a încunjurat pe Iancu,
 din Stancamen pină'n Biciţa ;
 iar Iancul nici habar n'are ;
 el şede într'o întunecoasă odăe,
 şi-şi dezmeardă copilul.
 Cînd a eşit tinăra Ianculeasa,
 s-a suit pe un divan înalt
 şi privind pe dealurile verzî,
 ce-î văzură ochii !
 Pe Iancul oastea l-a înconjurat,
 cal lingă cal ca o adevărată pădure ;
 voinicii (ostaşii) ca nişte brazî înalţi,
 săbiile strălucitoare ca fulgerul,
 armele ca stelele,
 steagurile ca tablele.
 Se întoarse tinăra Ianculeasă.
 întră în odăca întunecoasă
 şi zise lui Iancul voinicul :
 —Scoală, scoală stăpinul meū.
 lasă-ţi copilul,
 şi eşi în curte afară
 că oastea te-a înconjurat.
 Şi se sculă Iancul, mare voinic.
 eşi din odaia întunecoasă,
 se urcă pe un divan înalt,
 privi pe dealurile verzî

și ce-î văzură ochii!
 Văzu cîmpul plin de oaste.
 Și striga Iancul, mare voinic,
 și strigă stăpinei sale:
 — Ianculeasă, tinăra stăpînă,
 adu-mi trei sute de briuri lungi,
 adu-mi sabia din bucăți
 care se strînge în nouă îndoituri,
 la fie-ce îndoitură, are cite o peatra scumpă,
 care taie lemne și petre
 și care se poartă 'n sin;
 scoate-mi săgeata cu șase aripi,
 adu-mi calul meu cel murg,
 încinge-l cu nouă colane,
 sub coamă galben buzdugan
 ca să mă duc să mă bat cu oastea.
 I-a adus tinăra Ianculeasa,
 și s-a suit pe calul său fugaciū,
 și a intrat în mijlocul oastei.
 A întrebat Iancul mare voinic:
 — Alei, vouă tineri *bairactari* ¹⁾
 cu ce giuduri deschis-ați războiū?
 Au în potriva lui Marcu Craișorul,
 ori a lui Iancul Voinicul?
 Și au răspuns tinerii *bairactari*:
 — Nu ne am sculat împotriva lui Marco Craișorul,
 ci a lui Iancul Voinicul.
 — Dacă v'ați sculat împotriva lui Iancul Voinicul
 eū sînt acela, care vă zic,
 în două părți să ve răzletiți.
 S-au picălit tinerii *bairactari*,

¹⁾ *Bairactar*, însemnează *stegar*, purtător de *steag*. O vorbă turcească, care se întrebuițează de cît în cîntecele populare și mai ales prin acele părți, unde s-au liberat de sub turci.

în două părți s'au răzlejit.
 Și-i batjocoria Iancul Bun Voinic
 zicîndu-le : «ai să ne dovedim,
 aū sînt eu voinic de a vā invinge !»
 Se repezi cu calul sāu fugaciū,
 deschise sabia din bucāți,
 se aruncā în partea dreaptā,
 și tăiā pe tinerii bairactari ;
 apoi fugaciul cal se'ntoarse la stînga
 și suflet viu n'a mai rămas,
 și s-a dus Iancul acasă,
 a intrat în odaea întunecoasă,
 și a văzut pe tināra Ianculeasă,
 cum plingea și lacrāmi vārsa,
 lacrāmi vārsa pe albiī sāi obraji.
 Atunci i-a zis Iancul mare voinic :
 —De ce plingi tināra Ianculeaso,
 dacā nu crezi, eși afarā 'n curte,
 să vezi calul meu fugaciū
 înolînd în sînge ;
 să vezi sabia mea ascuțită
 cum s-a rupt deja.
 Indată s-a sculat tināra Ianculeasă,
 calul fugaciū nu s-a dus să l vadā,
 ci s-a suit pe un divan înalt,
 și s-a uitat tināra Ianculeasă,
 s-a uitat pe dealurile verzi,
 ca să vadā oastea împrejur,
 dar n'a văzut oaste împrejur ;
 repede a intrat în curtea întiusā
 și a văzut calul fugaciū,
 înolînd în sînge ;
 atunci a crezut că toate acestea

Iancul le-a făcut. 1]

e). Iancula și Nicola.

Măre Iancule, Iancule,
 adunatu-s-aū voinicii
 la Stambul, la Enicul,
 și vin roșu beaū,
 fie-care cu fratele său,
 unul pe altul cinstindu-se ;
 dar Iancul n'are un frate drag,
 in sănătatea lui să bea ;
 tovarășii lui îl bajocoriaū ;
 iar el acasă s-a dus
 și mamei sale a spus :
 — Mamă dragă, maica mea,
 afară de mine nu s-a mai născut
 frățior orî dragă surioară ?
 Cu tovarășii ne adunarăm
 vin roșu băurăm,
 fie-care pe fratele său cinstea.
 dar eū n'am un iubit frățior
 nici o dragă surioară
 să beaū in sănătatea lor.
 Mama Iancului a spus :
 — Fiule, Iancule, Iancule
 tu ai avut un drag frățior,
 drag frățior, fiul Nicola ;

1] Nota traducătorului. Acest Iancu pe bulgărește e numit *Iancula iunac* :
 termen însemnează : erou, viteaz, voinic.

Războiul cîntat în astă poezie trebuie să fie unul din cele două înscrise în Is-
 torie, și pomenite de un colecționar bulgar in nota cîntecului «Iancul bolnav».

Un mare-care Iancul, o foarte des cîntat in poeziile populare bulgărești, pe
 unele părți însă, nu prea pare a li tocmai *Ion Huniad*.

de trei zeci și trei de ani
de cînd e departe,
mama încă nu l-a uitat :
Iar acuma am aflat
că-I viteaz voivod (haiduc)
pe muntele Rabuh.
Iar Iancul a zis mă-sei :
—Mamă, eū o să mă duc,
la muntele Rabuh
să căut pe fratele Nicola,
căci mult e jalnic pentru un frate.
Mama Iancului a răspuns.
—Nu te duce fiule,
puțin jelit-a mama
pe fratele tău Nicola
trei zeci și trei de ani ?
Iar pentru ține Iancule,
de-acum în vecii vecilor.
Iancul n'ascultă pe mă-sa,
încălecă pe calul său voinic
și s-a dus la munte,
la muntele Rabuh
și a strigat și a chemat :
—Unde ești, frate Nicola,
unde ești și unde ești
în care strîmtoare ?
Acum la mine să vii
te chiamă fratele tău Iancul.
Și auzitu-l-a Nicola
din acea strîmtoare
și la voinicii săi zicea :
—Tovarăși, copii de munte,
înprăștiați-vă prin poteci
și ocupați drumurile,
prindeți pe acest nebun ;

nu-l bateți, nu-l certați,
aduceți-l la mine,
ca să-l întreb eu
de unde mă știe, mă cunoaște,
de mă chiamă el Nicola.
Ascultatu-l-a banda :
s-aū strecurat prin poteci
aū ocupat drumurile
și aū prins pe Iancul ;
nu l-aū bătut, nici nu l-aū certat ;
la Nicola l-aū adus.
Amîndoi ei s-aū bătut ,
trei zile s-aū bătut
și nici unul n-a învins.
Atunci Iancul a strigat :
—Unde ești mamo să vii,
fratelui ca să ajuți ;
cu fratele Nicola
cine gîndea să se bată.
Convinsu-s-a Nicola,
că el e frate cu Iancul,
și atunci aū încetat bătaia.
Apoi aū adunat banda
i-a plătit leafa
și s-aū dus acasă.

Traducere de G. Mărculescu.

Descîntece

DE PLĂMĂDEALĂ

Acest descîntec se descîntă cînd mînîncă pe copil de inimă strigoi, moroi, deocheturoi, etc.

Acest descintec este asemenea cu cel ce s'a scris deja sub titlu : „*De mîncătură*“ boala fiind aceeași, numai titlu, ori numele diferă după localități

* *

Se string, pentru descintecu de plămădeală, cîte trei muguri din fie-care pom: *mîr dulce, păr, prun, cireș, alun, corn, salcie, viță de vie*, din trei inimă de varză și trei nodulețe de *troscot*, le amestecă cu *aluat din craciun*, le pune în căpistere și pune nițică miere de fagure peste ele. La toporu, se închină leacului de trei ori, și să apucă să ciocăne cu tăișu toporului în căpistere peste muguri. Dacă copilu pentru care se descintă este băiat, trimete o fată, dacă este fată, trimete un băiat, pe dreapta, de ocolește casa până de trei ori. Cînd ocolește odată vine la baba în casă și o întreabă așa : *restegiu, ce ciocănești, ce bocănești ?* Baba răspunde cu descintecu :

Nu ciocănesc	cum se plămădește cireșa'n
nu bocănesc.	cireș,
Inima cutăruia plămădesc :	cum se plămădește pruna'n
Cum se plămădește aluatu'n	prun,
căpistere	cum se plămădește aluna'n
in stup faguri de miere	alun
așa să se plămădească inima	cum se plămădește coarna'n
(cutăruia)	corn
inima să se plămădească,	cum se plămădește troscotu'n
carnea să se 'nvelescă,	drum
trupu să se însănătoșască	cum se plămădesc toate ródele
inima lui să se -ntărească	în toate pometurile,
de toate bólele să se lecuiască.	așa să se plămădeasca inima
Cum se plămădește mărul în	(cutăruia)
măr,	Inima să se plămădească,
cum se plămădește para'n păr	carnea să se 'nvelescă.

Trupu să se 'nsănătoșască cum se plămădește iedu'n capră,
 inima să se 'ntărească cum se plămădește purcelu'n
 de toate boalele să se svidu- scroafă,
iască. cum se plămădește mîelu'n oae,
 Cum se plămădește mînz'u'n cum se plămădește puiu'n ghi-
 iapă, oace.
 cum se plămădește vițelu'n și toate lighioanele
 vacă, in toate pădurile.

Trebue să fie i prăvit pînă aici cînd vine din nou oco-
 litoru și întreală :

«Astegiū, moașă, ce ciocănești, ce bocănești?»

Baba răspunde iar cu descintecu de la început :

Nu ciocănesc, nu bocănesc, etc.

Acstea pînă de trei ori, iar la a trea oară, mai lunges-
 te descintecu cu aceste vorbe :

Cum se prinde vița de vie pe	dup' in miini,
șau,	dup' in picioare
cum se prinde salcia pe isvor,	dup' ir dinți, dup' in masele,
cum se prinde troscotu pe	dup' in gene,
drum,	dup' in sprincene
cum se prinde varza 'n grădină,	dup' in oase mărunțele,
așa să se prinză inima cutăruia.	să rămie (cutare) luminat
Trupu să se 'nsănătoșască	curat
inima sa se 'ntărească,	ca auru spălat
carnea să se 'nvălească	ca poala Maici-Sfta-Mărie
de toate boalele să se zvidu	ca strugurii din vie
duiască,	leacu din gura mea să fie
de toate durerile	cum in ceasu 'u care l'a facut,
de toate junghiurile	nici o vină n'a avut.
dup' in toate 'ncheeturile,	

După ce a ciocănit, descintat și mărunțit bine cu topo-
 nrl, le pune pe toate intr'un pahar și toarnă peste ele a-
 ghiazmă (popular : *razma*), care poate ține și locul mîerei

la al de n'are, și descintă apoi haba în pahar cu un bețișor verde de salcie :

Şezu (cutare) 'n sat cu strigoii
 cu strigoaicele
 cu moroii
 cu moroaicele
 cu mîncătorii de inimă,
 cu mîncătoarele de inimă
 cu mama pădurii
 cu mează noapte
 cu răii. cu răoaicele
 cu fărîmăturile
 și cu apucăturile
 și cu băbițile;
 ele dacă -l văzură
 mai bine le părură :
 în brațe îl luară
 în sus îl ridicară
 de pămînt îl lăsară
 peptu cu spatele îi înpreunară
 singele îi turburară
 capu îi deocheară
 rînza îi răsturnară
 inima i-o 'nbucară
 în gură îl scuipară
 oasele îi fărîmară
 carnea îi dumerică
 snaga (puterea) i-o luară,
 frigurile l-apucară ;
 țipa și să vaita,
 nimeni în lume nu-l auza ;
 numai Maica-Precista l'auza
 pe scară d'argint scobora
 în brațe îl lua

și-l scutura,
 de toate boalele îl zviduța,
 de toate boalele
 de toate deocheturile
 de toate fărîmăturile.
 Il scutura
 și-l întreba :
 ce ți-e (cutare)
 de țipi și te vaiți ?
 Ce să-m fie, Maică-Precista :
 am șezut în satu cu strigoaicele
 cu moroii
 cu moroaicele,
 cu mîncătorii de inimă
 cu mîncătoarele de inimă
 cu mama pădurii
 cu mează-noapte
 cu răii, cu răoaicele
 cu fărîmăturile
 cu apucăturile
 și cu băbițile,
 ele dacă mă văzură
 mai bine le părură :
 în brațe mă luară,
 în sus mă ridicară
 jos m'aruncară
 peptu cu spatele îmi înpreunară
 singele îmi turburară
 capu îmi deochiară
 rînza îmi răsturnară
 oasele îmi fărîmară

carnea îmi dumatică
 snaga mi-o luară
 frigurile m'apucară.
 Mălca-Precista cum auza
 în brațe îl lua
 la riu la Iordan îl ducea
 la riu la Iordan,
 la sîntina lu Adam
 în apă îl băga
 îl curăța și-l spăla :
 de toate boalele,
 de toate greutățile,
 de toate frigurile
 de furșală
 de ametală
 de lihneală
 de deocheturi
 de muma păduri ;
 îl spăla
 și-l curăța
 și pe mal îl scotea,
 cu suflet din gura îl sula
 cu un pahar de clesari îl făcea,
 cu mincea îl ștergea.
 Îl punca snaga la suagă,
 virtute la virtute
 oș la os
 și-l făcea mal sănătos
 de cum a fost.
 Mălca-Precista nici p'ata
 nu se lăsa :
 pe (culare) în brațe îl lua
 și casă de stan de piatră
 îl făcea
 și 'n casă îl băga

la uși stan de piatră punea,
 o zi, două, trei șede
 pe ta-s'o și mă-sa doru și mi-
 la îl coprindea :
 ta-s'o la tigan se mincea
 calu -și potcovea
 cu potcoavele 'n jos
 cu prelejiu în sus,
 la ușa se ducea
 și 'n ușa ciocănea și bocănea ;
 el după pat se scula și 'ntreba :
 cine ciocăne și bocăne la ușa
 mea ?
 --Eū sunt taică (cutare).
 —Da dacă ai fi cu strigoii
 cu strigoaițele,
 cu moroii cu moroaițele
 cu deocheturoii, cu deochetu-
 roaițele
 cu reii, cu reoaițele
 cu mincătorii de inimi
 cu mincătoarele de inimi
 cu muma păduri,
 cu mează noapte
 cu fărături
 cu apucăturile
 cu băbișile
 să mă turbure, să mă deoaiche
 rinza să-m restoarne
 snaga să-m la, frigurile să m'a-
 puce ?
 —Nu sunt taică (cutare);
 o zi, două, trei am șezut
 dor de tine mi-a venit,
 la țigan m'am minecat

calu am potcovit
 cu potcoavele 'n jos
 cu privilegiu 'n sus
 la tine am ajuns.
 După pat (cutare) se scula,
 uşa îi deschidea
 su potcoavele calului toate
 boalele era,
 pe (cutare) năvălea
 şi-l îmbolnăvea.
 Ţipa şi se văita,
 nimeni din lume nu l-auza.
 Maica Precista iar l-a auzit
 din cer s'a scoborit,
 toate boalele au fugit
 şi s'au risipit.
 Maica Precista pe Sfete
 Ilie chema.
 Sfete Ilie pe cal încăleca
 bici de foc în mână îi da
 dupe ele îl trimetea.
 Sfete Ilie din bici de foc
 plesnea
 după ele să lua
 cu ulmu 'n cale se 'ntilnea :
 — Bună ziua ulmule !
 — Mulţumim d-tale sfete Ilie !
 — Au n'ai văzut strigoii,
 strigoaicile,
 moroi, moroaicile,
 deocheturoi, deocheturoaicile
 mîncătorii de inimă,
 mîncătoarele de inimă
 reii, reoaicile
 muma păduri, mează noapte,

cu fărîmăturile
 cu apucăturile
 cu deocheturile ?
 — Nu le-am văzut, sfete Ilie.
 de le-aş fi văzut,
 şi le-aş fi spus.
 Sfete Ilie îl blestema :
 fiind că le văzuşi
 şi nu le spusăşi,
 să fii ulm de cioplit
de tăiat
 de 'ngăurit
 de pirlit
 şi de bălegat. [minjit]
 Sfete Ilie din bici de foc plesnea
 şi nainte pleca.
 Cu teiu 'n cale se 'ntilnea.
 — Buna ziua teiule .
 — Mulţumesc d-tale, sfete Ilie
 — Au n'ai văzut, strigoii,
 strigoaicile
 moroi, moroaicele,
 reii, reoaicile
 mama păduri
 miază-noapte
 cu fărîmăturile
 cu deocheturile ?
 — Nu le am văzut sfete Ilie,
 că dacă le-aş fi văzut
 şi-le-aş fi spus.
 Sfete Ilie îl blestema :
 fiind-că le văzuşi
 şi nu le spusăşi
 să fii tei de tăiat
 de jupuit

de 'ncurcat
de descurcat,
de 'nodat
de desnodat,
să fii tei de lepădat.
Sfete Ilie din bici pleznea
mai departe se ducea
cu socu 'n cale sa'ntilnea :

— Bună ziua socule !
— Mulțumim d tale, sfete Ilie !
— Aū n'al văzut socule,
strigoii cu strigoaicile
moroii cu moroaicile,
râii cu răoaicile,
deocheturoii cu deochetu-
roaicile

mincătorii de inimă
cu mincătoarele de inimă
cu fărîmăturile
cu deocheturile ?

— Le-am văzut sfete Ilie
in ostrov de mare
bea și minca
vola-și făcea
de niminî nu grijea.

Sfete Ilie îi ura :

— Socule de le văzuși
și le spusăși
ca fii la cumetrenie dus
și 'n capu mesi pus.

Accastă amestecătură descîntată se unge cu ea peste tot
trupu și bea din ea.

Spus de TINCA Ș. D. STOICA din com. Ștefanesti — Vilcea.

Lu sfete Ilie și mîi bine îi
părea

după ele se lua
din bici de foc pleznea
in ostrov de mare ajungea
și pe ele la masă le găsa

mîncînd

bind

și voia -și făcînd
de niminea ne grijînd.

Sfete Ilie la bătae le lua
le bătea și le trudea.

— Nu ne bate

nu ne trudi

că leacu (cutărula) curînd va
veni.

Sfete Ilie nici p-aia nu se lăsa
nouă steajere bătea,
cu nouă frînghiî le lega
cu nouă bice le bătea,
le bătea și le trudea
pînă fierea le crepa.

Răminea [cutare] curat
luminat

ca auru spălat

ca strugurii 'n vie
ca poala Maici-Stă-Marie;
leacu din gara mea să fie,
ca 'n ceasu 'n care l-a făcut
nici o vină n'a avut.

T. Bălășel.

De mușcătură de șerpe.

Pira, pira, nu perî șerpe ;
 pira, pira. nu înțepa șerpe.
 Pira, pira, nu înțepa șerpoae,
 pira, pira, nu înțepa hidră,
 cu un cap. cu două, ori cu nouă.
 nu înțepa omul ¹⁾
 că omul a ajuns mai iute în apă.
 Șerpe. șerpoae, cu puil tăi nu înțepa,
 nu săgeta. nu vulnera,
 că dacă vulnerați, săgetați și înțepați.
 rog pe D-zeu ca cu toții să crăpați;
 Omul (N N.) să aibă leac,
 să aibă alinare și vindecare,
 mîntuire de verin de șerpe.
 O mârș nemișu șerpe și nemișoae șerpoae,
 pe-o cale, pe-o cărare ;
 I-a eșit un om în cale.
 S-a *țîpat* în el șerpele, șerpoae ;
 l-a înpuns, l-a străpuns.
 l-a mușcat, l-a săgetat (la mîuă, picior, etc.)
 Șerpe nu înțepa, șerpoae nu săgeta ;
 nu împunge, nu străpunge,
 nu boboti, nu obrinti.
 Omul nu înghimpa: una, două ori nouă hidre,
 că omul a ajuns mai întii în apă.
 Ieși verin de șerpe, din om,
 cum dă moara fărina și bradu rișina,
 omul să aibă leac de la maica sintă și tiul ;
 Amin !

(din Vascău, în comitatul Bihorului, Ungaria)

Cules de **Vasile Sala**, dascal român.

1] Acest descîntec se întrebuintează și la vite, și atunci în loc de *omul*, se zice *ășășul* (vita).

Poveste

Amu ci-că o fost o dată o babă. Văzîndu-să ea slabă și nevoeșă, să hotări să-și însoare fecioru, cu fata unui gospodar din sat. Feciorul babei să dăduse hăt de mult în dragoste c'o fată sărăcuță și frumușică, după toiul lui. Babu însă n'o voia pe-aceea, că era diu soîu rău și sărăcios; și cum în vremele acelea băeții ascultaū cu supunere povețele părinților, băetanul nu se împotrivi mini-sa și-i făcu pe plac. — Nora babei era o femeie varga lui D-zeū de ră. Nimene nu se împăca cu ea, nimic nu-i mai plăcea. Meșieșii să spărieră de-o așa *așchidă de muere*, căci veșnic numaî huel auziaū în casa babei. Nu-i vorbă, că nici soncrele nu-s bune, dar se vede că-și găsește lelea barbatu; în casa babei cînta găina, nu cucușu.

Blata babă din pricina nurori-sa, slăbise ca sf. Vinere, că răutatea de noră-sa nu-i dădea nici mîncare la vreme. De bătrînețe, de boală și de scirbă nici n'auzea.

Intr'o zi mare, zi în care tot creștinul se veselește, făcînd plăcinte și gustînd vinul, barbatul zice femeii :

— Ia dute, bre femeie, și întrebă pe mama n'a minca și ea niște plăcinte de iese moî, că doar macar amu i se cuvine și ei o bucățică mai bună.

Femeea se supune, însă fiind-că era suflet sucit și rău, se duse la babă și o întrebă :

— Mamă ! (pe urmă zise încetu) nu-i toarce niște păcivele (apoi zise tare) moi, moi, moi...

— Nu draga mamei, nu !... că n'am dinți !..

— Auzi barbate ? Nu ț-am spus eū că mama n'are poftă de plăcinte ?

Și răbdînd în una, biata babă, de foame muri. — Nora o boci așa de trumos în cît mai tot satul zicea : Halal de babă, că mindru o mai bocește noră-sa !

M. Lupescu.

Bibliografie.

Dr. Ceněk Zibrť și Renáta Tyrsová : *Das böhmische Bauernhaus. Die Volkskunst auf der Jubiläums-Ausstellung.* Separatabdruck aus dem III Theile des Werkes «Hundert Jahre Arbeit», generalbericht über die allgemeine Landes-Jubiläums-Ausstellung Prag 1891. — Prag, 1896.

Eugène Rolland : *Flore populaire, ou histoire naturelle des plantes, dans leurs rapports avec la linguistique et le folklore.* Tome I, Paris ; Librairie Rolland, 1896. — În această importantă lucrare a colaborat și D. Artur Gorovel, comunicînd autorului diferite numiri și credinți asupra plantelor cunoscute în România.

În *Zeitschrift für romanische Philologie*, redactată de D. Dr. Gustav Gröber, a publicat D. Ioan Urban Iarnik o amănunțită și judicioasă dare de seamă asupra volumului al doilea din lucrarea D-lui Gustav Weigand, „Die Aromunen”.

S. Fl. Marian : *Tradiții populare rămîne din Bucovina.* București, Imprimeria Statului, 1895. Un volum în 16 de 366 pagini. Lucrarea cuprinde două părți : 1) Tradiții referitoare la persoane și evenimente istorice, și 2) Tradiții referitoare la localități.

DIN ȚARA ARMÎNILOR.

Di țe draclu-î c-un cicior

După țe Dumniđău fėjați lo-clu și dē-aŭa pin la Dumniđău, draclu z-bigă și nis și nu arună cama niđlios. Cum adră, cum feați, aclo și li hibă, că na! scōasi dōaŭă prăvdi: buvalu și luplu.

Ghini că lē-adră, li ndrē-apsi, ma cum s-li da suflit? Du di nă parti, da dē-alantă, suflă, li mină, țivă! li grē-Ńgli să si scōală, țiva! ēale necă bitēa a yiŭ. A dracluî li yinēa lici s-facă. Nu-li Ńută dē-altă a lui, ma cum și s-ducă la Dumniđău nis și li cadă tra s-li bagă suflit?

Cari viđŭ țe nu viđŭ, că

Obs. l muat s'a însonnat prin li; a prin ni— (fr. gu.); r prin y: ein—man, vierme— yermu etc.

Geniul e pus pe I, ó, Ń u înaintea oai în urma unei alto vocale, arată alungarea lor. Ex. *vēade, cior, scōisi* etc. de l'am exprimat prin Ń.

De ce dracul e cu un picior

După ce Dumnezeŭ făcu pământul și de aci plină la cer, dracul se băgă 1) și dinsul să nu remie mai pre jos. Cum drese, cum făcu acolo să-i fie 2), că eată scoase două animale: pe bivol și pe lup.

Bine că le dură, că le înfrumuseță, dar cum să le însuflețească? Dă de o parte, dă de cealaltă, suflă, le mișcă, nimic! le cheamă să se scoale, nimic! ele nici nu dau semn de viață 3). Dracului îi venea să pleznească 4). Nu-î părea rău de alt-ceva de cil cum să meargă să se roage de D-zeŭ 5) ca să le însuflețească. Dacă văzu

1. Isf propuse.— 2) Pentru capul lui să fie rău.— 3) Nici nu băteau a viu.— 4) Să facă tic.— 5) Să-i cadă (în genunchi) lui D-zeŭ.—

nu-s fați aliumtrăa, si scōală di yini la Dumniđă, țe ma-l viđu utră (udră] nis, ili đisi:

Țe-I, triscatárate din vale?

Ēa, țe s-hibă, cara-ți fec-cū dōauă prăvđi, mari lucru! va sē-aspară tuti alanti a tali, că iu va li vĕadă tu guvă va-s higă.

Dumniđău arisi și đisi:

Ēa đi-lă să-s mută s-îmnă. Grăști draclu, lă cadî, bati cōada dină parti, s-șuță, sē-avirtĕaști cu amăi cu darați, țiva! s-mină chĕatra dim padi, să-s mină și ĕali? Draclu-lî yinĕă kit s-crĕapă tu chĕale și Dumniđă, si-l vidĕat, pină și barba li-aridĕa.

Țe s-mintui Dumniđă a-tumțĕa, ea s-anyiem și buvalu aestu tră lișurarĕa omului.

Oi, zarzavŭli, grăști nis, macă vreî s-anghĕadă buvalu-ți, mină-l cu ciorlu și dilî acșiĕa: scōală, budilă, s'-ai putĕari mari, zvercă sinătō-asă și s-nu poți si zburăști*

Citu-lî đisi draclu acși și buvalu tōară și mbrustă.

ce nu văzu, că nu se face alt-fel, se scōală și vine la D-zeŭ, care, îndatā ce-l văzu in față, îi zise:

Ce este, de trei ori caterisitule din vale?

Iacă, ce să fie, făcui două animale, lucru mare! se vor speria toate cele lalte animale ale tale și că ori unde le vor întilni, se vor înfige prin găuri. D-zeŭ rise și zise:

Postim de le zi să se rădice și să umble. Strigă dracul, se foagă de ele, dă din coadă, se întoarce jur împrejur cu vrăji, cu draciî, nimic: se mișcă peatra (de jos) spre a se mișca și ele? Dracului îi venea să pleznească in piele, iar lui D-zeŭ, să-l fi văzut, chiar și barba îi ridea.

Ce se gindî D-zeŭ atunci, hăi să inviem și pe bivolul acesta pentru ușurarea omului.

Măi, drace, vorbește dinsul, dacă vreî să invieze bivolul tău, mișcă-l cu piciorul și zi î așa: scōală, dobitocule, să ai putere mare, git puternic și să nu poți vorbi*

Îndatā ce dracul ziseașă, bivolul se sculă 'n picioare imediat.

Tora, ma vrei s'angheđi
ș-luplu, mină-l cu ciorlu și
đi-li: scoală, lupe, s-miși
domnu-tu.

Dracul ca darak din vale
te căsti, aduchí că aóá nu
cură bun lucru și mînti te
s-lu mină și z-đică dimîn-
dătili zbōari, sipă nă grōapă
cît lu ucipu și alisă maș nă
guvă tră ciorlu cu cari
vreaí mină luplu. Tu óara
te-l mină și-li đisi „scoală,
lupe, s-miși domnu-tu“, ar-
suri luplu și hap! íli fați a
dracul di cior ci-lí lu cur-
mă pîn di đinucliu. Vrea-l
aibă micată deaghinealui tut,
ma te si-li fați, că avea
intrată tu guvă.

De-atunțea armasi di lu-
mea đíși azatr-az tră drac:
„acel e-un cior“.

Tu! tr-aestă ș-ó-aú oami-
nli e-a dracul maș di lup
nu-l tréați, ma íu-l véadi,
ucața strematli. Dē-aóá și
zborlu: „fuđi ca di per di
lup“, că íu dracul anđire-
nți i anurzești per di lup,
perlu ș líá.

Acuma, dacă vrei să invi-
ezi și pe lup, mișcă-l din pi-
cior și zi-i: scoală, lupule,
ca să mîncî pe stăpinul
tău.

Dracul, ca drac din vale
[priceput] ce este, înțelese
că nu-i lucru curat la mij-
loc și nainte de a mișca și
zice cuvintele ce i s'aú or-
donat, săpă o groapă cît il
incăpu și lăsă numai o ga-
ură pentru piciorul cu care
era să miște pe lup. Imdată
ce-l mișcă și-i zise „scoală,
lupule, ca să mîncî pe
stăpînul tău“ sări lupul și
hap! îi prinse piciorul dra-
cului și i-l curmă (inghiți)
de la genunchi. Era să-l fi
mîncat frumos de tot, dar
ce să-i faci, că intrase în
gaură.

De atunci rămase (obice-
iul) ca lumea să zică despre
drac pînă astăzi „acel cu
un picior“.

Tot din această cauză cred
oamenii, că dracului numai
de lup nu-i trece (nu o
poate scoate la capăt cu lu-
pul), ci unde-l vede, fuge
depărtare de mai multe po-
goane. De aci provine și zi-
cătoare „fuge ca de păr de

lup* de oare-ce cînd dracul zărește sau mirosește păr de lup, își fea lumea in cap (lit. perlu și fea).

De-aestă multi casi în di-
lili di Crăciun per di lup
n-casă, s-nu ylnă darații
di carcandali, tut nă soie
di darăți, di pinginescu casa.

Tot din acest motiv se o-
bicește ca in zilele de
Crăciun multe familii să fie
păr de lup in casă, ca nu
cum-va să vie draci de
carcandali, 1) un soi de
draci și spurcă casa.

Cules de la unchiul meu Ghiți Papabagi din Avla, Epir

ASTĂLIARĒA

A fi „astăliat” la Armini inseamnă a întâlni o zîmță,
cînd pornești să mergi unde-va, și care ființă să-ți taie dru-
mul „s-ti astăli”

Arminul consideră unele „astălieri” de favorabile, altele
de nefavorabile, după cum se fac de ființe de bun augur
sau de ființe de augur rău.

Credința in „astălieri” ne intîmpină la toate popoarele
din vechime și din zilele noastre.

Pliniu ne spune, că „din toate prevestirele, cea mai fa-
vorabilă este de a vedea drumul nostru tăiat de un lup cu
gura plină. (Plin. Cart. VIII. cap. 34. 4) „Malheur à qui
rencontre, au moment d’entreprendre un voyage, une
femme, un prêtre, un moine, un lièvre, un serpent ou un
cochon. Si la rencontre a lieu le matin, le présage est
encore plus mauvais”, zice Paul Vierzon in „Les Présages”
pag. 34.

1) *Carcandali* se crede că sînt sufletele pruncilor nebotezați, omoriți de
Ir od, și cari au devenit draci.

Știu asemenea că credința în „*astălieri*“ există la grecii vechi și moderni, la Bulgari, la Albaneji, la Turci etc.

Noi vom da aci cite-va din credințele Arminilor referitoare la „*astăltare*“.

1. „ASTĂLIARE“ REA

Dacă *astalt* un preot, rău îți va merge. Îți va merge și măi rău, dacă preotul îți va dori „călătorie bună“ sau te va săluta el cel d'întii.

„Motivul pentru care *astăltarea* de preot ca și cea de călugăr sau *călugăriță* [maică) se consideră de rea, e, că stut îmbrăcați în negru și că li se atribuie o inimă rea și împetrită. Se crede, că preoții nu varsă nici odată lacrimi la moartea cui-va ; și că ei ar dori să aibă cit se poate mai mulți morți, ca să câștige parale cu ocasiunea înmormântării lor“. (Comn. de D-l Nic. Nacea institutor român la Vlaho-Clisura)

Dacă te *astalte* un preot, e bine să te întorești acasă și să ai amînă cu o zi călătoria. Nu rar se face aceasta de mulți.

Tot așa de nefavorabilă se consideră „*astălitura*“ de iepure și de femece fără copii (*coabă*) ; asemenea „*astăliarea*“ unei femei bătrine, care trece drept vrăjitoare, a unui om cu „*semnu*“ adică: șchiop, chior, ciung, spin, incocoșat etc.

De te *astalte* un mort, să te aștepți la ceva foarte rău.

În genere *astălierea* unui om cu suflet „*slab*“ —rău, negru, se explică tot d'auna în rău.

Astăliarea de șarpe, citre asfințitul soarelui, e prevestire de moarte, afară dacă ai reușit să-l omori.

Dacă cine-va *astalte* doi șerpăi incolăciți și nu reușește

să-î omoare, în cît ei discolăcindu-se din împreunarea lor scapă, unul într'o parte și altul într'alta, persoana aceea fiind căsătorită, se crede, că se va despărți de soția sau soțul său, după cum e bărbat sau femeie.

Dacă reușește să omoare numai pe unul, ear celalalt scapă, se crede, că unul din cei căsătoriți fatal va trebui să moară și anume, dacă s-a omorît șarpele, va muri bărbatul, ear dacă s-a omorît șerpoaica, va muri femeea.

Tot așa de rău se explică, cînd poruind să mergi în străinătate și întîlnind șerpî, cari îți taie drumul, nu-î omori.

Pe lingă acestea mai în fie-care sat sînt anumite persoane, a căror „*astal iitură*“ e favorabilă, după credința poporului, și altele a căror „*astal iitură*“ e nefavorabilă.

Foarte nefavorabilă se consideră *astalitura* unui chirigiu care mină cai goi, neîncărcăți, și a unei femei, care merge cu vasele goale.

2. „ASTĂLIARE“ BUNĂ

Se consideră de bun augur „*astăliarea*“ unei niveste de curînd măritată, a unei virgine, fiindcă-î cu inima candidă; a unei femei, căreia îi trăesc toți copiii ce a născut precum și bărbatul; a unei bătrîne cu o mulțime de nepoți și nepoate; a unui păstor cu moravuri bune și îmbrăcat în haîne spălate, dacă merge la turmă, și în genere a ori-cărei persoane cu suflet bun și „*hîrlitic*“ — norocos.

Pentru mai mare siguranță, e bine cînd pornești undeva, să pui să le „*astăle*“ o persoană cu bună *astălitură*, căci după aceasta, ori-ce altă *astălitură* remiue fără influență.

Dintre animale *astăltar*ea lupului se consideră de foarte favorabilă. Cauza pentru care se consideră așa e că el, deși făptura dracului, ori unde îl întâlnește pe acesta, îl mânăncă, de oare-ce așa l-a poruncit Dumnezeu.

Fiind *astăltat* de șarpe dimineața, este semn de bună prevestire.

*Astăltiar*ea unui chirigiū care conduce caii încărcați sau a unei femei cu vasele pline de apă, se consideră de foarte favorabilă.

Asemenea catirul și oaea au *astăltitură* bună.

LUNA NOAŪĂ

Se obișnuiește, ca în seara ce apare luna nouă, mama să lea pe unul din copiii săi, cari încă n'a văzut „luna nouă” și după ce-l pune pe cap „nă circoalii” — o pine sau un colac, preparat într'adins, ear pe colac atite linguri cîi membri sînt în familie, îi spune să easă la lună, unde, după ce se întoarce de trei ori în jurul său, să adreseze lunei următoarele versuri :

Lună, lună nouă,
ghini cită arăuă,
cită arină n-vale
punga alii tate,
cită sprună n-casă
aliiŃi ŃaminŃi pri mēasă,
tine ca mine
ș-Ńo ca tine.

Lună, lună nouă,
binele (să fie mult) ca rouă,
cit nisip în vale
atita (așa plină să fie) punga tatei
cită spuză în casă
aliiŃi oameni să fie la masă
tu ca mine
ear eū ca tine.

[Cules din Moloviște]

său :

Lună lună noaună,
cîtă arină -n vale
punga ali tati,

tini ca mini
ş-to ca tini

Lună, lună nouă,
cît nisip in vale,
punga tatălui (cu așa multe parale
să fie plină)

tu ca mine,
car cî ca tine

La Vlaho-Clisura se zice precum urmează :

Lună, lună noaună,
to ca tine,
tine ca mine ;
barba ta pină di cheptu,
barba mea pină di padi.

La Gopeşi :

Ghini viniş, lună,
luna a Paştilui,
ntređi n-aflaşi,
ntređi s-n-alaşi,
di viră oară,
ma ntredî s-n-afli.

Bine ai sosit, lună,
luna a Paştelor,
intregi ne ai găsit,
intregi să ne laşi ;
la anu
mai intregi să ne găseşti.

Une ori, acela care spune cuvintele de mai sus, ține în mînă două vase pline cu apă „*mută*” — ne’ncepută, pe cari, mergînd să le umple, nu privește spre *luna al Paşti* 1).

În vase se mai pun bani de argint (*aspri*). La Vlaho-Clisura banii de argint se pun în buzuar înainte de a se umple vasele cu apă ; aceasta ca luna să nu-l nimerescă cum-va gol. Colacul sau pînea (*cirređia*) nu lipsește nici odată, căci după credința Arminilor pînea e simbolul cel mai bun pentru îmbelșugare,

1). La Gopeşi se zice „luna al Paşti”, pentru că obiceiul se practica pe la Paşti.

După ce copilul adresează de trei ori una din formulele de mai sus, merge în casă, unde toți membrii familiei gustă din colac.

Credința populară pretinde, că cine păstrează acest obicei are să fie norocos în tot cursul anului: „binele nu-î va lipsi din casă și luna, la anu, îl va găsi tot așa de bogat, după cum a lăsat pe copil”.

În celalt timp al anului, când nu vrei să practici obiceiul acesta la fie-care „lună nouă”, să te păzești de a vorbi, căci îți va merge foarte rău, de oare-ce toate bolile „lingorli” se aruncă, de femeile cari descintă, în luna nouă, sau cum se mai zice: când *nișcă luna*—când luna mișcă, sau *când se-aprindă luna*—când prinde luna, și dacă vorbești, te apucă boala ce în momentul acela se aruncă în luna nouă.

P. Papahagi.

Povestea Impăratului Chiriviu

A fost odată un împărat și împăratul acela a avut trei feciori, și încă din tinereța lui începuse a zidi o biserică foarte frumoasă, și pînă la bătrînețe n'o mai putuse isprăvi, pentru că ce lucra ziua, noaptea să dărîma. Și nu știa din ce cauză.

Acum împăratul temindu-se că va muri și va rămînea biserica nefăcută, s'a apucat și a dat veste în toată im-

*Copila cu Părintele
cel voinic
pe șarlat
de apă*

părația lui, că cine s-a găsi să prindă pe acela care dărimă biserica noaptea, îi va da toată împărația lui, și el va rămânea împărat numai cu numele, și-și va da sama cu pungele.

Cei trei feciori ai lui au zis : Tată, de cît ne-î vînde pe noi și om rămînea răl, mai bine să ne punem noi să vedem n'om putea afla cine-î ?

— Ei, dragii tatei ! a zis împăratul, nu știteți voi oameni de aceia, care să puteți face asemenea treabă.

— Mă duc eu, tată, a zis fratele cel mai mare.

— Du-te, a zis tatu-so.

S'a dus el acolo și cum a ajuns, l-a și pălit somnul și a adormit așa de greu, că puteai să tai lemne pe el și nu simțea. Atunci a venit o pasere și a zis :

— Până nu mă va aduce pe mine și pe soția mea în biserica asta, nu poate s'o facă ori cît s-ar munci. Și a sburat. Și cînd a sburat, tot zidiul s-a dărîmat.

A doua-zi dimineață trezindu-se feciorul împăratului, văzu zidul risipit. A plecat acasă, și cum a ajuns l-a și întrebat tatu-so :

— Ce ai văzut, fiul meu, acolo ?

— Ce să văd, tată ? Peste noapte a venit o pasere și a zis : că piună nu-i aduce-o pe dînsa și pe soția ei în biserică, n-o poți face, chiar de ai da toată împărația.

— Ei, dragii tatei, a zis împăratul, nu știteți voi oameni de aceia, cari să puteți face treaba aceasta.

— Tată, a zis fiul cel mijlociu, mă duc eu în noaptea asta.

— Nu te mai duce, a zis împăratul, că de geaba te duci.

— Mă duc, tată. a zis el, ca să videm și cu norocul meu.

— Du-te, a zis tatu-so, da știu că de geaba te duci.

El s-a dus. Și cum a ajuns acolo, l-a pâlît un somn ca el pe frate-so, și s-a culcat, și iar a venit paserea peste ouple și a vorbit ca și'n noaptea întâi. Cînd a sburat, a stricat ear zidiul. Adoua-zi dimineța s-a sculat băetul și văzînd zidiul stricat, s-a dus la tatu-so plîngînd.

— Tată, a zis fiul cel mai mic, în astă sară mă duc eu, dar să-mi dai : două coșuri de alune, o cutie de tutun și o duzină de chibrituri.

L-a dat ce ceruse și s-a dus la zid. Acolo a început a strica alune și a mîncea : făcea țigară și bea : apoi iar strica alune și mîncea și iar fuma tutun. Și tot așa pînă ce a venit paserea. Ea cînd a venit, s-a pus drept de-asupra capului lui pe zid, și băetul a pus mîna pe dînsa și a smuls două pene din o aripă a ei, și a plecat spre tatu-so acasă. Cînd a ajuns, tatu-so l-a 'ntrebat :

— Ei, ce ai făcut, fiul meu ?

— Ce să fac, tată : A venit o pasere cu penele de aur și a zis : că pînă nu-î aduce-o pe dînsa și pe soțul ei în biserică, nu poți s-o zidești. — Tatu-so n'a crezut. Băetul a scos penele din sin și i le a arătat.

— Dragii tatei, zise împăratul, am să dau jumătate din împărăție mea aceluia care-mi va aduce paserea aceea.

— Pentru-ce, tată, zise ei, să ne lași pe noi sub masă și altul mai rău să stea la masă ? Ne ducem noi. Și au plecat. Și s-au dus pe drum cîl s-or fi dus, pînă au ajuns într'o pădure. Acolo erau două drumuri, care să despărțau. Unul era bătut de care, și cel alt părăsit.

— Acu, aū zis frațit cei mai mari celui mai mic: frate dragă, noi apucăm pe drumul ist bătut de care, iar tu să apuci pe drumul ist părăsit. — Și așa aū făcut. Plecind ei s-aū înțeles ca să lese un semn in locul acela cind vor trece inapoī acasă.

A mers fratele cel mai mic cit a li mers, și numai ajunge într'o poeniță foarte frumoasă. Acum băetul și calul flamiuzise. A luat băetul friul din capul calului și l-a dat drumul la păscut și s-a apucat și el să mănince ceva. Și pe cind minca el, eacătă vine un lup la dînsul. Băetului atunci i s-a făcut părul măciucă (in cap) crezind că-l minincă lupul. Lupul s-a sburlit la dînsul, și băetul zise :

— Uite, lupule, eū miniuc, vino și tu de minincă. Lupul n'a vrut să vie și să sburlea mereū. Atunci a zis lupul :

— Dacă mi-ī da calul să-l mininc, eū minine ; de nu, te mininc pe tine.

— Du-te lupule, zise băetul, și-l miniucă.

Lupul s-a dus și l-a mincat ; apoī se învîrti de trei ori in aer și se făcu un cal cu mult mai puternic și mai frumos de cit celalt. Atunci a zis lupul : sue-te pe mine călare și hai să mergem la pasere, că ea este la împăratul de cruce. Dar bagă de samă : cind om ajunge acolo, ai să te duci tu singur la pasere. Și eu am să le dau lor un somn așa de greū, că ai să calci pe diușii ca pe butuci și n'aū să simțască. Tu cind li intra la pasere, să-o le dai dar să nu care cum-va să te muște de inimă să puī mina pe cușcă, care-i de aur, că atunci ea va țipa așa de tare, că să va cutremura și pămîntul. Atunci toată împărăția va

va trezi, te va prinde și vei fi de perit.

S-a dus băetul la pasere, a pus mina pe dinsa și a luat-o. După ce a luta-o, să uită la cușcă, care era de 70 de ori mai frumoasă ca paserea, și nu l-a răbdat inima și a pus mina pe dinsa. Acum cușca a strigat așa de tare că și pământul s-a cutremurat, și toată împărăția s-a trezit, și l-a prins straja. Și cum l-a prins, care zicea să-l spinzure, care să-l tae, care să-l inpuște. Iar împăratul a strigat : măi, aduceți-l la mine. După ce l-a adus la împăratul, el l-a întrebat că ce caută.

— Ce să caut, înălțate 'mpărate? Am venit să iaș paserea asta și s'o duc la tatu-meu să o pue în o biserică pe care a pornit-o s'o facă din tinereță și acum e bătrîn el n-o mai poate isprăvi, pentru că ce lucrează ziua, noaptea vine paserea asta și dărimă ; și chiar ea a zis : că poată nu o va pune pe dinsa cu soțul ei acolo, nu va putea isprăvi biserica, de ar cheltui toată împărăția.

Acu împăratul de cruce a zis : Dacă mi-l aduce calul împăratului de verde, care de alita vreme mă bat cu dînsul să i-l iaș și nu pot, eu ț-o-iu da paserea cu cușcă cu tot.

— Ți-l aduc, zise băetul. Și a plecat, și s-a dus la lup.

— De ce n'ai făcut, zise lupul, cum te-am învățat eu? Eu am plecat înainte spre împăratul de verde. Am mers ci neșu, am mers și numai am ajuns la împăratul acela. Acum l-a spus lupul : du-te să ei calul, dar să nu puî mina pe friu, că friul îi mai frumos de 70 de ori de cit calul, și de-i pune mina pe friu, el are să răcenească și are să se cutremure și pământul, și atunci să trezește toata 'mpărăția, că eu am să le dau un somn de ai să calci pe dinșii ca pe butuci, și n'ai să te simțască.

S'a dus băetul și a scos calul afață. După ce l-a scos afață, s-a uitat la friul, care era de 70 de ori mai frumos de cit calul, și nu l-a răbdat inima și a pus mîna pe friu. Atunci friul a țipat așa de tare, că toată împărăția s-a trezit, și l-au prins. Acum, care zicea să-l spînzure, care să-l omoare, care să-l tae. Da împăratul a zis: aduceți-l la mine, să vedem cine-i și ce vrea.

Și l-a adus înaintea împăratului, care l-a întrebalt ce caută?

— Ce să caut, înălțate imparate? M-a trimes împăratul de cruce să vă iați calul și să-l duc lui ca să-mi dea o pasere.

Împăratul a zis: dacă te-i duce la împăratul de roșu și mi-i aduce fata lui, ca să-o iați de soție, eu ț-oiu da calul și friul.

— Mă duc, a zis el. Și s-a dus la lup. Și au plecat înainte. Au mers ei așa, au mers și numai au ajuns la împăratul de verde. Acum i-a spus lupul: du-te, că eu am să te dau un somn de ai să calci pe dinșii ca pe butuci, și n'au să se trezască. Și ai să te duci în odăea fetei, că ea doarme cu 12 roabe. Și s-o ei, dar să nu care cumva să te muște șarpele de inimă și s-o săruți până ce nu-i aduce-o la mine. Că dacă-i săruta-o, toată împărăția se va trezi, te va prinde și va fi vai și amar de tine, că-ți va lua capul.

Și numai să duce băetul și pune mîna pe fată, și nu se uită la dînsa, și o duce la lup.

— Ei, zise lupul, vezi dacă m'ai ascultat c'ai nimerit-o? Sue-te de grabă călare pe mine și să mergem. S'au suit ei călare și au plecat. Și au mers ei așa, au mers cit ori

li mers. Da lui Ionică făt-frumos, că așa să numea el, i să stricase inima foarte rău că are să dea fata. Dar lupul l-a întrebat :

— Stăpîne, stăpîne, de ce ești așa supărat ? Că de cînd umbli călare pe mine, așa supărat ca acum nu te-am văzut nici odată.

— Știe D-zeu, lupule, a zis Ionică făt-frumos. Iar lupul zise :

— Nu fii supărat, că ai să fii și cu fata și cu calul.

Maî merg ei cit or fi mers și numai să apropie de împăratul de verde. Acum lupul a lăsat fata afară de oraș și i-a dat un somn de dormea și pămîntul sub dînsa, de cînd coți jidovești.

S-a dat lupul de trei ori în aer și s-a făcut o fată de 10 ori maî frumoasă ca aceea. Acu a zis lupul lui Ionică făt-frumos : ci, tu să mă duci la împărat și să-i spui lui :

— Poftim fata nălțate împărate. M-am închinat cu potonca ce mi-ai dat. Dar să nu vă supărați nălțate împărate, să vă spun : că fata la tatu-so acasă e învățată să se pretumble prin grădină, prin ogradă și chiar și pe afară de ogradă. — Așa vorbi băetul.

— Bine voinice, zise împăratul. Și dădu calul și friul și pleacă. Ajunsă la fată, o pusă pe cal și mină foarte tare.

Lupul, după ce a plecat Ionică făt-frumos, a eșit afară din ogradă cu 2 roabe. Acum s-a dat de trei ori în aer și s-a făcut un lup cu mult maî sdravin de cit fusese înainte, și cînd s-a repezit asupra roabelor, ele au fugit spămete, crezînd că de acu le și minică.

Și a plecat lupul după Ionică făt-frumos, și l-a ajuns. A lucălecat Ionică făt-frumos pe dînsul, și fata pe cal, și

mergeau spre împăratul de cruce. Acum Ionică era scribit și mai rău, pentru că avea să dea calul. Dar lupul a zis: nu băga în samă stăpîne, că de mine îi băgat înainte. Eu am să mă fac eal de 20 de ori mai frumos de cît e aista și să mă duc la împărat. Și să-i spuie așa: Înălțate 'mpărate, calul acesta nu-i dat azi la apă; și-l învățat a-l scoate la apă în afară de ogradă, să-l ducă doi vezetei fiindu-l de un căpăstru lung. — Și așa a zis Ionică.

Atunci împăratul i-a dat paserea și cușca și i-a spus:

— Du-te pe la Vizir-berbec, care e bărbatul paserei. Și cînd îi ajunge acolo, să bagî de samă că el îi foarte priimejdios, te omoară 'ndată: dacă-i vedea că saltă cuibul în sus, se te ducă să-l eî, iar dacă s-a 'ntuneca cu ceață, să ști că-i suparat, și să fugi.

S-a dus Ionică făt-frumos cu paserea la Vizir-berbec. Și cum a ajuns acolo, el a început a sălta 'n cuib și a cînta de bucurie. L-a luat Ionică făt-frumos, l-a pus în cuib cu paserea, și a plecat la cal și la fată. A încălecat pe cal, și a minat răpede după cum i-a fost spus lupul.

Împăratul 'ndată a trimis doi vezetei cu calul la apă. Calul, după ce l-au scos din ogradă, s-a dat de trei ori în aer și s-a făcut un lup și mai sdravîn ca înainte. Și s-a repezit asupra vezeteilor de aî crezut eî că-i și minînea. Și a fugit după Ionică făt-frumos. Ionică s-a suit călare pe dinsul și aî mers eî așa, aî mers, pînă ce aî ajuns în locul acela de unde plecasă intăi cu lupul.

— De acum stăpîne, zise lupul, eî nu mai pot merge. Rămîn aice. Vezi de mergi bine. Eu îți fac o trăsură cu patru cai, și să te puî cu soția în trînsa și să te ducî ră-

poze acasă, să nu care cum-va să zăbăvești pe vre un drum.

Lupul acum să dete de trei ori în aer, și a făcut o trăsură cu patru cai. de ardea, nu altă, pământul pe unde mergea. S-au suit ei în trăsură, și au mers, au mers și numai ajung acolo la locul acela unde se despărțise el de frații lui. Acolo găsește semnul ce avuse vorbă și care-i spunea că cei doi frați ai sei s'au întors acasă.

De acolo au mers ei așa, au mers și numai ajung acasă la tatulo. Acum calul necheza, paserele cîntău, fata rîdea la zăbrea de-i curgeau numai florî din gură.

Tatulo cînd l-a văzut, nu mai știea ce să facă de bucurie. Pusă de zidi biserica înainte și o isprăvi de grabă. Și pusă pe Vizir-berbece cu soția lui în biserică. Cîntău paserele ca și cum ar fi cîntat 24 de preuți. Toată lumea cu mira de minunăția aceea.

Feciorul împăratului a făcut nuntă la care au chemat toți împărații și domniî vecinî. Și-au petrecut 3 zile și 3 nopți, și pentru nuntă, cit și de bucurie că au isprăvit biserica.

Ș-am incalcat pe un paiu de săcară

Și v'am spus-o toată 'n astă sară.

(Auzita de la Zamfira M. Funică din cotuna Soet, com. Gîrlig, județul Neamț)

N. Mateescu.

Din ce-i făcută femeea ?

Toată lumea știe că femeea-i făcută din coasta barbatului și că dacă soțul își scarpină cite o dată coasta, nimic n'are dreptul să se amestece. Eă, am auzit însă din popor — strămoși, carî curășteau lumea mai alt-fel de cum e astăzi noi, că femeea uu-i făcută din coasta barbatului, și din o coadă de cine, și de aceea din cînd în cînd tre-

hue țesălată și peptănată, că „femecea nețăsălată e ca moara neferecată”.

Și ca să știți cum s'a făcut muerea din coadă de cîine, ascultați să vă spun povestea :

După ce a făcut D-zeu lumea și pe Adam, l'a lasat singur. Incredințîndu-se că nu-i bine să fie omul singur, pe cînd el dormea, îi luă o coastă, pîndu-o pe o masă, ca din ea să facă pe femece. Pînă ce să coase cu acul locul de unde luase coasta, diavolul, prefăcut în cîine, se ivește dintr'un tufiș și fură coasta lui Adam. Cînd sfîrșește D-zeu de cusut, voind să iee coasta de pe masă, ca din ea să facă pe bunica Eva, ia-o de unde nu-i. O ciudă nespusă îl cuprinse pe Cel-a-tot-puternic, și uîtlîndu-se prin prejur, sub niște tufani, vede un cîine rozînd un cîolan. Atunci D-zeu înțelese că *necuratu* i-a făcut șotia, și să ia după cîine : fuga cîinele, fuga și D-zeu, fuga cîinele, fuga și D-zeu. La o cotitură D-zeu prinde cîinele de coadă. Trage D-zeu, în tînde și cîinele : trage D-zeu, trage și cîinele, pînă ce coada cîinelui s-a rupt. Dihania fuge într'o pădure schelălăind, iar ziditorul lumii rămase cu coada cîinelui în mină.

Mnios peste fire că lucrurile s'aun petrecut alt-fel de cum era voia lui, D-zeu izbește coada cîinelui de pămînt și poronțește : „Din coadă de cîine să se facă și femecea”. Și cum s'a zis s'a și făcut.

Și de atunci a rămas femecea cu perî de drac în ea, de pînă ce barbatul nu-i zmulge, n'are zile bune în casă : și de atunci a rămas obiceiul, că dacă voești ca un cîine să fie rău ca femeile, să-i tai coada și să i-o dai s'o mînînceo friptă, că se face cum îi dracu de rău.

Culcasă de **M. Lupescu.**

D R A C U L

Poporul nostru crede că dracul îi făcut de D-zeu şi la început a fost înger, da din cauza mindriei lui, a căzut din cinstea ce avea. D-zeu l-a pedepsit să nu mai stea lângă mamul lui în cer, ci se cadă jos pe pământ.

Câte un drac se şine de fie-care om şi -l îndeamnă la rele. Locul lui de şedere este pe umărul sting, căci pe umarul drept stă un înger care îndeamnă pe om la fapte bune. Omul care face fapte rele, îşi îndepărtează pe înger de la el şi rămîne numai pe sama dracului.

Draci sînt foarte mulţi pe lumea aceasta, şi încă se tot umultesc. Ei locuiesc prin zidiri părăsite, pivniţi, mori, prin codri, pîună şi 'n biserică, de unde numai atîta fuge cînd ose preutul cu sf. daruri. Locueşte şi pe comorile carti s date lui. Acei bani nu-s curaţi.

Dracul mai locueşte şi 'n locurile unde s-a făcut vre o împlare (omor).

De cum înserează, oamenii cei slabi de îngerî să feresc a trace pe lângă aceste locuri, şi cînd îi împinge nevoa, nu mai slăbesc din făcut cruci, piu ce trec hăt departe.

Dracului i se mai zice : *diavolu, necuratu, ucigă-l crucea, ucigă-l toxca, corni'ă, virlan, cel cu coarne, cel mitilei*, etc.

De multe ori se aud povestiri, că cutărui sau cutărui om s-a aratat dracul. — El se poate preface în ori ce chip vroeste. Cînd s'arată în chip de om, îi negru cum îi "dosul conului", îmbracat în strae nemţeşti şi cu luleaşa în gura. Mai mult noaptea se arată oamenilor. La clădirile de zid se pune măsura lungimei umbrei cuiva, care îndată moare şi pe urmă după chipu acela se arată dracul. — Cînd a făcut D-zeu lumea, şi dracu a fost. El a făcut de-

alurile și dimburile de pe pământ, spinii, copacii spinoși, buruienile de înebunit oamenii, ca mătrăguna, ciufafaia, juvinile rele, ca lupu și șerpele, iar tutunul a crescut din singele unui drac care s-a spânzurat, și de aceea cine fumează tutun, „pe ceea lume“ ar să șadă 'n fum. — Bradul îi făcut de D-zeu, da tot cerindu-l dracul, D-zeu i l-a făgăduit că-l dă, după ce a cădea frunza. D-zeu a poruncit să nu mai cadă frunza, așa că dracul tot așteaptă.

— Cine a prinde pe dracu, dacă l-a lega cu brăcinariu, l-a luat toată puterea și-l poate chinui cum a vra.

Dracul și 'n om se bagă: acel om amețește din cind în cind, se trintește pe jos și acolo îl *zghăhuc*. Sint preuți sau călugări cari au darul tămăduirei și cetind moliftele sf. Vasile, scot pe dracu, și omul rămîne sănătos. Pe urmă dracul s'animă de acel preut și caută să-i facă ispite. O mulțime de patarani se aud în popor, de cum li s-a arătat necuratul. Una din ele cam într'acela fel am auzit-o în mai multe locuri: unii spuneau că un motan iar alții că un coteiū (cățeluș), pe la înserate li-a eșit înainte și gudurîndu-se pe lângă dinsul, l-a luat în brațe. Cum omul îl dezmerda: „saracu, saracu“ și-l neteza cu o mină, dracul se holbează la dinsu și cu un glas gros începu a-l lîngina „saracu, saracu“, și tot atunci, țuști din brațe, lăsă nu mai scinteii în urmă, și ce s-a făcut, nu să știe. — Dracul are putere de inger, numa atît că puterea lui o întrebuintază la rău: rar cind ajută pe om la bine și atunci nume pentru a-l celui să se deie lui.

Se povestea în satul Dolhasca, că unul imbla se găsească fiică de femeec curată care n'a mai avut a face cu alt barbat, de cît cu cel drept al ei cu cununie, care-i tre-

buia pentru un leac de ochi, și cum trecea pe un drum, vede în niște spinii pe un drac că-l minca niște cini, și țipa, cit îi lua capu; „scoate-mă, te rog, că ț-oiu fi și eu de vre-un folos”.

Omul se duce de-l scoate; pe urmă îl întrebă: ce bine vrei de la mine? Omul îi spune nevoea de țigă. Greu lucru mi-ai cerut: numai una este în ținuturile acestea pe aici, hai că o găsim la biserică. — Fiind într-o Duminică dimineața, pe om l-a trimes în biserică, spuindu-i că are să i se arăte femeile și barbații pricăjiți, cu cite o sea în spate, numa o singură femeie îi fără șea: iar el a rămas dinaintea bisericei făcându-se un *protopop* în trăsura cu patru cai. Cum așezat oamenii din biserică, toți i-au sărutat mâna. Iar el oprește pe femeea curată și-i dă un șip în care-i toarnă o lecuță de lapte din țigă ei. Pe urmă îl ia pe om în trăsura și pleacă înapoi.

Cine poate avea pe dracu, poate face minunății mari: pe cine vrea îl poate duce calare pe prăjină: poate lua mama vacilor: poate face de ursită, și cite multe altele de acestea pe care nu le poate face omul singur.

Când vrea cineva să capete un drac, ia un ou de parăștură (ou de tot mic, de găină sau altă pasăre) și-l clocește subsuoară timp de o lună, da la biserică nu trebuie să se ducă în acel timp.

Mat rar se aud de barbați cari-s fermecători: cele mai multe is femeii. Pe mulți i-am auzit spui că au văzut la fermecători niște băiței într'un șip sau ulcică, ținându-i acunși în pământ ori în podul casei.

Carlău pe necuratu, n'au parte de moarte creștinească: — așa, baba Păvăloaia din Dolhasca, în crismă a căzut

moartă din picioare : baba Tociloaia de pe Valea-Poenet, care cînd avea cazuri grele de farmecat, se ducea de se mai sfătuia cu alte două femei din Basarabia (de pe Șomuz), sîrșitu i-a fost într'un troian : să zice ca la dînsa s-a găsit în traistă : mină de om mort, git de lup, fierăle de stîns frigarea și multe alte bozgoane.

D-zeu a pus pe sf. Ilie să ucidă pe dracu ; cînd tună, alcargă după el și cînd trăsuește a ucis pe dracu.

Dracu se ascunde sub copaci, sub vite, sub oameni și mai cu samă sub cîni și mițe. de aceia le alungă oamenii de pe lingă ei, în vreme de cumpănă.

S. Mihăilescu.

S A L C E A

Salcea, despre care e vorba aici, să nu se confunde cu salcea — răchita. Salcea aceasta nu crește pe la noi : ea se aduce din țări depărtate, și se vinde pe la dughenile vechi, și mai ales la spițerie. În vechime se vindea cu 24 lei vechi oca : acuma costă cam 8 lei chilo, nu-i de cît vrejul unei tufe, smulsă din pămînt cu tot cu rădăcină. Salcea bună, cînd îi se rupe vrejul, dă din ea un soi de fum ; cea care a mai fost fearță o dată nu dă fum. Salcea e bună de dat celor bolnavi, mai ales celor ce zac de boale lumești. Nu toate babele au meșteșugul și darul de a da salcia. Erhănoaea și Antăloaea erau renumite în Broșteni prin meșteșugul și leacul lor. — De la ele am aflat și chipul cum se dă salcea.

Salcea se dă bolnavilor în două feluri : ori cu apă, ori cu rachiu : une-ori se dă și cu vin. Cînd salcea se dă cu apă ori vin, se zice *salce păzită*, cînd se dă numai cu ra-

chiln, se zice *salce purtătoare* sau *umblătoare*.

Salcea păzită se dă numai celor ce au *cel perit* învechit, ori celor ce au *frenț*, ori celor ce zac *de dîuse'e*.

Salcea umblătoare ori *purtătoare* o beu toți cei ce-s dubi, toți ce zac pe picioare de vr'o boală. E bună că face poftă de mîncare și întărește pe om.

Salcea umblătoare se prepară în două chipuri.

1) Să ia salcea din tîrg și o dumiци bine, o puї în rachiū de drojdii sau în rachiū bun într'un șip mare; o adaugi cu zahar de gheață, smochine, strafide, coarne de mare; puї șipul pe horn la căldură, unde stă 9 zile, în care timp în fie care zi se urducă șipul cu salcea, ca să lăpească bine zaharul și să iasă puterea din salce. — După nouă zile, se poate începe a bea cite un păhăruș: dimineața, de ameză și sara, înaintea mesei. Rachiul are colorarea roșcată, gustul dulceag. — Dacă voești să bei multă vreme, adaogi rachiū în locul celui băut. — Rachiul se bea în tot deauna la căldură. În timp ce bei rachiū cu salce umblătoare, e bine să te ferești de udeală, să nu mîninci verdețuri și acrituri, brinză și lăptării.

Proporția e următoarea: la 4 litruri rachiū, se pune 125 grame salce.

2) Al doilea fel e următorul: se dumiци mărunț salcia și accesoriiile ei, se pune într'o oală nouă smălțuită, ca de o oacă de apă, se pune în ea salcea [cele 125 gr.] dumi-cată cu roșcove, cu smochine, strafide, zahar negru, zahar de gheață. ș. a.; se umple oala cu apă neînceptută, iar pe de asupra ei se pune un poeriș (capac) nou, lipit cu aluat de grîu: se așază oala la foc, și se lasă a ferbe pe încetul, pînă ce rămîne ca o litră de apă. Se răcește în urmă za-

ma. și se toarnă în un șip cu rachiū, în care se fie trei litruri (oci) și jumătate rachiū de drojdii. Se amestecă bine și se poate începe a bea chiar atunci. Paza e ca și cea de mai sus.

Salcea păzită se ia așa :

Bolnavul se fereduește, se schimbă, i se dă un pat anumit și o odač, unde să nu-l supere nici mița. Pregătit ast-fel, începe a i se da de băut salce feartă în apă ca mai sus. — De voește bolnavul să se facă bine, să îi prefacă singele, trebuie să păzască următoarele regule:

Să nu umble desculț prin casă, ori desbrăcat, ca să nu răcească ; să nu iasă de loc din casă în timpul cit țe salcea. Să nu mănince sărat, pipărat ori aeru. Să nu mănince mult. Să nu bea de loc vin ori rachiū. Cind îi este sete, să bea salce ; cind îi este foame, să nu mănince de cit zamă de carne cu azimă de grîu : pinea dospită e interzisă. — Tutun să nu fumeze bolnavul : de contactul sexual să se ferească : de scirbe să fie păzit. Cel ce nu ascultă, ajunge rău, căci salcea îi poate aduce chiar moartea.

Această regulă se ține 15—20 zile.

Dupa 20 zile, baba începe a-i da treptat mincare mai sărată, și a îndeplini poftele bolnavului, mai ales cind vede că doftăria priește bolnavului.

Omul ce a luat salce și-a înorit singele, căci el din pricină că avea singele stricat de aceea era veșnic bolnav. Cel ce ia salce se îngrașă, se face frumos și voinic.

Mai în fie-care județ din țară sint babe ce dau salce. Salcea o dau și barbații. — În județul Suceava era un moșneag în Capu-dealului, care dădea salce și așeza pic-

oarele rupte ori minele strivite : in Dumbravița era un moșneag Leonte.

M. Lupescu.

Impăratul și Popa

(poveste)

Se povestește că un împărat eșind la plimbare, intilni în drumul său un popă care era foarte gras, voinic, frumos și roș la față. — Cum îl văzu, îl opri și îi zise : „Părinte, cum se face de ești așa de gras și voinic ? eu cred că nu trăești mai bine de cit mine și ia. privește ce slab sint“. Popa-i răspunse „Înălțate împărate ! Eu sint gras și voinic fiind-că n'am griji multe ca Maria Ta ! Grija mea e ca îndată ce moare cineva, său se naște, său dacă se face vr'o pomană, să mă duc să mănuinc, să beau și să iau și parale.“

Impăratul aflind din răspunsul popei că el îi gras și voinic fiind-că n'are griji multe. își zise in mintea sa : „Am să dau eu popoi destule griji și am să văd dacă in adevăr grijile slăbesc pe om“. Și-i zise ca a doua zi să fie la palat, unde se și duse. Poftindu-l pe un scaun, îi zise : „Părinte, voind a lua cunoștință despre înțelepciunea ta, te am chemat să-ți spun următoarele : De astăzi într'o săptămână să vii iarăși la palat ; dar, atunci să-mi răspunzi la aceste întrebări : cit e de la iad și pină la raiu ; cit e de grea luna ; unde e mijlocul pământului ; cite patule fac eu și ce gîndesc eu cînd vorbesc cu sfinția ta.

De nu-mi vei putea răspunde la vre-una din aceste întrebări, îți voi tăia capul, ca nevrednic de a fi popă.

Popa plecă ; însă acuma nu mai era roș la față ca altă dată ; ci se făcuse galbăn ca ceara. Ajungind acasă și lu-

trind în năuntru, preoteasa, cum îl văzu așa de galbăn la față, îl întrebă ce are.

— Ce să am, preoteasă! Uite o săptămână mai am, și mă duc pe ceialaltă lume. M'a chemat împăratul și mi-a spus că dacă nu voi putea răspunde la întrebările ce mi va pune, îmi va tăia capul. Jălania și tristețea bintuie acum la casa popei. Nimic nu mînca, nimic nu bea și nici din casă nu eșea bietul popă.

Trecuse abea trei zile de cînd îl chemase împăratul și se uscaseră din picioare.

Dascaul de la biserică unde sluja popa, văzînd lipsa lui atitea zile, a intrat la gînduri întrebîndu-se singur: Unde să fie părintele! Ductndu-se la el îl găsi plimbîndu-se prin casă, foarte schimbat la față și slab.

— Sărut mina, părinte, ce mai faci? Nu te-am văzut de vr'o trei zile: ești bolnav? te văd prea schimbat la față.

— Nu sînt bolnav, dascăle; dar sînt mai rău de cît bolnav, nu-ți poți inchipui ce necăjit și trist sînt; mai are cîteva zile și voi fi mort. — La auzirea acestui din urmele cuvînt, preoteasa, care sta pe un scaun lingă sobă, aruncă o căutătură pătrunzătoare asupra popei, scoase un lung oftat și începu a-i curge șiroac de lacrimi din ochii ei baștri ca cerul.

Dascaul, ca cel ce nu știa nimica, rămase încrîmcișit de cele ce văzuse în casa popei.

— Da ce ai parinte, de ești așa de trist și de supărat?

— Ce să am dascăle! Uite! m'a chemat împăratul la palat și mi-a pus niște întrebări la care după gîndire de o săptămână să dau răspunsul cuvenit; de nu voi putea, îmi va tăia capul. Au trecut trei zile, mai am încă trei

— Trebuie să mă duc înaintea lui.

— Da ce întrebări ți-a pus, părinte!

— Uite dascale! acestea.

Și începu a-i spune întrebările împăratului.

— Cam grele întrebări, părinte, zise dascalul.

— Grele, dascale, e cu neputință a răspunde la ele.

— Știi una părinte, adăogă dascalul, noi săminăm foarte bine amindoi, să-mi dai hainele sf. tale și să mă duc cu înaintea împăratului.

— Nu e rea ideia ta, dascale, zise popa cam zimbînd. Dar dacă nu vei răspunde împăratului și-ți va tăia capul?

— Ce-ți pasă sf. tale de capul meu!

— Te aş mulțami cu orî ce mi-ai cere, zise popa, dacă m'oi scăpa de moarte.

— Nu-ți cer nimica părinte; numai hainele să mi le dai. Incuria preotesei nu era proastă că scapă popa; dar a popii era și mai mare.

Aducînd popa hainele sale cele mai bune, îmbracă pe dascal. În adevăr, că așa să se asemine om cu om la față și la statură, ca dascalul cu popa, spun bătrânii că nu s'a mai văzut.

Sosînd ziua cînd trebuia ca popa să se prezinte înaintea împăratului, dascalul îmbrăcat cu stracle popei se duse la palat.

Împăratul, cum îl văzu îl pofti înăuntru.

— Ei, părinte, zise el, cred că te ai gîndit la întrebările mele și acuma ai să-mi răspunzi. — Ochiul lui erau țintuți la popă să vadă dacă mai slăbise acuma. Puțină schimbare putu să observe, fiind-că dascalul era gras ca și popa. Cînd se prezentase întăi. Ce e drept, s'ar fi spăriet dacă

trind în năuntru, preoteasa, cum îl văzu așa de galbăn la față, îl întrebă ce are.

— Ce să am, preoteasă! Uite o săptămână mai am, și mă duc pe cealaltă lume. M'a chemat împăratul și mi-a spus că dacă nu voi putea răspunde la întrebările ce îmi va pune, îmi va tăia capul. Jălania și tristeța bintuează acum casa popei. Nimic nu mîncă, nimic nu bea și nici din casă nu eșea bietul popă.

Trecuse abea trei zile de cînd îl chemase împăratul și se uscaseră din picioare.

Dascalul de la biserică unde sluja popa, văzînd lipsa lui atîtea zile, a intrat la giuduri întrebîndu-se singur: Unde să fie părintele! Ductîndu-se la el îl găsi plîmbîndu-se prin casă, foarte schimbat la față și slab.

— Sărut mîna, părinte, ce mai faci? Nu te-am văzut de vr'o trei zile; ești bolnav? te văd prea schimbat la față.

— Nu sînt bolnav, dascăle; dar sînt mai rău de cît bolnav, nu-ți poți închipui ce necăjit și trist sînt; mai am cîteva zile și voi fi mort. — La auzirea acestui din urnă cuvînt, preoteasa, care sta pe un scaun lingă sobă, aruncă o căutătură pătrunzătoare asupra popei, scoase un lung oftat și începu a-i curge șiroaie de lacrimi din ochii albaștri ca cerul.

Dascalul, ca cel ce nu știa nimica, rămase incremenit de cele ce văzuse în casa popei.

— Da ce ai parinte, de ești așa de trist și de supărat!

— Ce să am dascăle! Uite! m'a chemat împăratul la palat și mi-a pus niște întrebări la care după giudire de o săptămână să dau răspunsul cuvenit; de nu voi putea, îmi va tăia capul. Au trecut trei zile, mai am încă trei.

și trebuie să mă duc înaintea lui.

— Da ce întrebări ți-a pus, părinte!

— Uite dascale! acestea.

Și începu a-î spune întrebările împăratului.

— Cam grele întrebări, părinte, zise dascalul.

— Grele, dascale, e cu neputință a răspunde la ele.

— Știi una părinte, adăogă dascalul, noi săminăm foarte bine amindoî, să-mi dai hainele sf. tale și să mă duc eu înaintea împăratului.

— Nu e rea ideia ta, dascale, zise popa cam zimbînd. Dar dacă nu vei răspunde împăratului și-ți va tăia capul!

— Ce-ți pasă sf. tale de capul meu!

— Te aș mulțami cu orî ce mi-ai cere, zise popa, dacă m'ai scăpa de moarte.

— Nu-ți cer nimica părinte; numai hainele să mi le dai. Bucuria preotesei nu era proastă că scapă popa; dar a popii era și mai mare.

Aducînd popa hainele sale cele mai bune, îmbracă pe dascal. În adevăr, că așa să se asemine om cu om la față și la statură, ca dascalul cu popa, spun bătrânii că nu s'a mai văzut.

Sosînd ziua cînd trebuia ca popa să se prezinte înaintea împăratului, dascalul îmbrăcat cu straele popii se duse la palat.

Împăratul, cum îl văzu îl pofti înăuntru.

— Ei, părinte, zise el, cred că te ai gîndit la întrebările mele și acuma ai să-mi răspunzi. — Ochiul lui erau jîntuți la popă să vadă dacă mai slăbise acuma. Puțină schimbare putu să observe, fiind-că dascalul era gras ca și popa, cînd se prezentase întăiu. Ce e drept, s'ar fi spăriet dacă

ar fi văzut pe popa adevărat, care era foarte slab.

— Spune, părinte : cit e de la iad și pină la raiu ?

— Cit să fie, înălțate împărate ! Eu cred că de la iad și pină la raiu e cale ca de trei ceasuri.

— De unde știi sf. ta ?

— De unde să știu ? N'ați auzit ce zice la sf. scriptură că „Isus cînd a fost răstignit pe cruce, în timp de trei ceasuri a fost de a răscumpărat păcatele oamenilor din iad și s'a întors și la raiu. „Împăratul gîndindu-se mult, zise“ „se poate să fie și așa“.

— Spune acuma, cit e de grea luna ?

— Luna, după cum cred eu, n'are mai mare greutate ca 6000 de ocă.

— Cum, de unde știi sf. ta ?

— Dacă nu credeți, înălțate împărate, n'aveți de cit s'a cîntăriți. — Știînd împăratul că acest lucru nu se poate face, se mulțumi cu acest răspuns, și trecu la a treia întrebare.

— Unde e mijlocul pămîntului ?

— Mijlocul pămîntului ? Uite ! înălțate împărate. aicea e, zise el înfingînd un băț în pămînt.

— Cum, de unde știi sf. ta ?

— Cum să nu știu ; ca să vă încredințați, plecați din locul acesta, și după o călătorie de cîți-va ani, veți veni tot aici. Gîndindu-se împăratul zise : „poate așa să fie“.

— Spune-mi acuma, cite parale fac eu ?

— Cite parale să faci ? După mine nu faci mai mult de 13 lei.

— Cum, numai atitea fac eu ? zise împăratul, cam aspru.

— Mai mult nici nu faceți, căci Hristos fiul lui Dumnezeu care a fost cel mai învățat om din lume și care avea pu-

care să uimicească totul și abea l-a vindut cu 30 de lei ; apoi înălțimea voastră, care sînteți mai mic și ca alți împărați, să poate să prețeluiți mai mult ?

Întindindu-se împăratul, zise : are dreptate popa.

— La o întrebare ai a-mi mai răspunde, părinte, și al scăpat. Spune-mi ce gîndesc eu acuma de sf. ta ?

— Ce să gîndești ? Înălțimea voastră credeți că vorbiți cu popa ; dar eu sînt dascalul ; și zicînd așa își desfăcu gubecaua.

Împăratul rămase incremenit cînd văzu că în adevăr e dascalul și nu popa.

— Cred înălțate împărate, că ați rămas mulțumit de răspunsurile mele.

— Prea mulțumit, răspunse împăratul. Văd că m-ați rămas. Acuma spune-mi cu ce vrei să te dăruiesc.

— Cu ce să mă dăruiești, — înălțate împărate ; nu cer nimic de cît să faceți potropop pe părintele care m'a trimes afară.

Împăratul neavînd încotro, dădu dascalului ceia ce ceru. Întorcîndu-se acasă la popă cum intră în năuntru zise : „Strul mină, părinte potropoape“ ; te am scăpat de moarte și te am făcut și potropop.

Popa nu credea, dar cînd văzu poronca împărătească, atunci crezu și el.

Dă Doamne ce era acuma în casa popei ; bucuria și veselie, masa și petrecerea ținură o lună de zile.

Și așa mă suiîu pe o strună, și vă spuseiîu o minciună.

DESCÂNTECE

De deochiū

„Fugi deochi diutre ochi, du-le dă la [cutare] că te suflu și te scuipe: cu *suflet botezat* te-oîū sufla, cu scuipat spurcal te-oîū sufla și te-oîū scuipe. — Trece vîntu peste casă, deochi dă la [cutare] să iasă. De-o fi deochiet dă *lome* crepe-î țîțele, cure-î laptele, moară-î pruncu, iar (cutare) să rămie curat, luminat, ca soarele luminat, dă deochi ușurat*.

Accst descîntec să descîntă in sec [fără apă și cu!], suflînd în fața bolnavului.

[Spus de Maria C. Șincu, din com. Ștefănești, Vilceu].

* * *

„D-o fi (cutare) deochiat dă rumîn: crepe-î boășele, cure-î pișatu, să rîză satu; de-o fi deochiat dă muere: crepe-î țîțele, cure-î laptele să rîză suratele, să-î moară copilu dă foame; de-o fi deochiat dă fată mare: cază-î viță din cosiță, rămie-î capu-n tivîță; d-o fi deochiat dă soare razele să-î peie, întunecat să rămie; d-o fi deochiat dă lună: peie-î lumina, întunerecu să rămie; d-o fi deochiat dă vînturi: moară-le caii, să rămie cu șelele-n spinare; d-o fi deochiat dă codru: brună grea să dea, să-î cază frunzele, să-î rămie lemnele; d-o fi deochiat dă cîmp: pete florile, rămie-î pămînturile; d-o fi deochiat dă izvor: sece vinele, să-î rămie pietrele, să le bată vînturile, să le arze soarele; d-o fi deochiat dă gard: cază-î proptelele, să-î cure nuelele, pari să rămie, și (cutare) să rămie curat, luminat, ca auru spălat. — Păsărică albă codalbă, sări sări colca, sări-n piatră nestemată: crăpă una, crăpă două, crăpă nouă, crepe ochii deochetorilor și ai moroilor, și ai strigoilor, și ai mîncătorilor de inimă, și [cutare] să rămie

curat, luminat. — Voi oameni omenaşi, mueri mueraşelor, săpî copilaşilor, fete fetiţelor, ȕigani ȕiganaşilor, măluşi măluşelelor, uncheşi uncheşilor, vecinî vecinaşilor, cumnate cumnatelelor, surate surătecelor, nu vă miraţi dă (cutare) că sînt gros şi framos, vorbitor şi rizător, ori slab şi urit; şi vă miraţi dă ogarî mari, în coade-nodaţi, în guri încheşaţi, împîndu-să, trîntîndu-să, peste gard aruncîndu-să. Vă miraţi, vă dăşmerdaţi, şi pă (cutare) îl lasaţi: curat şi luminat, ca aurul spălat, ca poala sîntei-Mărie, ca strugurii din gură, leacu din gura mea să fie, ca-n ceasu-n care s-a născut, pînă o vină n-a avut.“

Deocîntecu să descîntă cu un cuţit ori un ac în măr şi în oă, ori în sec, suflînd în fruntea bolnavului.

Ţipus de Ținea Ș. D. Stoica, din com. Ștefănești, Vilcea)

D-o fi deochiat (cutare) dă om: crepe-î boașele, cure-î oău, rîză-se salu, lase-l muerea, rău să-î șază: d-o fi deochiat dă muere: crepe-î ȕițele, cure-î laptele, să-î moară pînăcu dă foame, să se rîză dă miru ei, să nu să măi cură dă [cutare]; d-o fi deochiat dă fată: să-î cază costițele, să umple colnicele, să mire dă miru ei să nu să măi cură dă (cutare): d-o fi deochiat dă gard: să-î cază propolele, să-î putrezască nuelele; d-o fi deochiat dă codru: codru să-î nverzască, inima [cutăruia] să să plămădească cun să plămădește troscotu pe drum, cun să plămădește prunul pe prun, așa să să plămădească inima (cutăruia). — Pălele alba codalbă, pică ici, pică colea, pică-n virfu muntele; muntele să despică, deocheturile întră, și [cutare] răcoare curat, luminat, ca aurul spălat. — Plecă [cutare] pă cără, pă cărare: să-ntilni cu leu cu leoaica-n cale, cu moroaiă cu moroaița, cu strigoiu cu strigoia, cu deochetoru

cu deochetoroaica : pă (cutare) il văzură, il deochiară, capu-i turburară, oasele îi încheștară, inima i-o mîncară, sîngele-i turburară : (cutare) începu a să vălă, a să văicări. Maica Precista din cer l-auzi : — „Ce te vaiți, ce te văicărești ?“ — „Cum să nu mă vait, cum să mă văicăresc, că pleacăi pă cale, pă cîrare, mă-nlînii cu leu (1)..... mă văzură, mă deochiară, inima mî-o mîncară, sîngele mî-i turburară, oasele-mî dăshețară.“ — Maica Precista dăce auzi, pă scări d-argint scobori, dă mină il luă, il scutură, pusă carne la carne, os la os, virtute la virtute, iar (cutare) rămasă curat, luminat, ca roaua-n cîmp, ca steaua-n cer.”

Descîntecu, repetat de trei ori, să descîntă în apă cu cutitu și cu fir de salcie. Apa o bea și să udă bolnavul cu ia. — Să mai descîntă în ou copt, înțepindu-l cu un băl de măr. Oul îl minîcă bolnavul.

Iar cînd suflă spre cap, zice.

„Sufletu-n frunte, deschiatu-n munte : muntele crepă, deocheturile intră, iar (cutare) rămasă curat, luminat ca steaua-n cer, ca roua-n cîmp.“

Acum bărbărcasa lînge pe bolnav în frunte, și zice de trei ori :

„Lînge vidra pușorii dă frumușei, dă pistriceii : eū lîng pă (cutare) dă leu, dă leoaică, dă moroi, dă moroaică, dă strigoii, dă strigoaică, dă deocheturoii, dă deocheturoaică, (cutare) să rămie curat, luminat ca roaua-n cîmp, ca steaua-n cer.“

Apoi suflă de trei ori în fruntea bolnavului, zicînd : „Tuși deochii dintre ochii.“

(Spus de mătușa Casandra M. Popa, din com Ștefănești, Vilcea.)

Culese de T. Bălășel.

1). Se repetă ca mai sus.

Mania Cimpului

(Poveste)

Amu cici era odată un om. Și omu acela are o mulțime de pământ, și are multi giti, și are tîrli-n țarini, *ma* rog săntuți, era om bogat; da băeț n-are. Amu, într-o zi s-a pus fumeia omului ceia și e o traști-m mîni și s-o pus pe cimp. Și-o strins fumeia cea, din tîti buruiana cîto floari, *ma* rog din tîti buruenili cîti era pe cimp o strins cîti-o floari și li-o *luă* și li-o pus tîti în traști și-o pus cu el-acasi. După ei-o vînit acasi, o *lua* și-o pus tîti florile cei într-o oală, și-o pus oala la foc și ciarbî, da cu florî cu tît, și s-o făcut un fel de dzamî, și-o *luă* fumeia pe bîi dzamî de cea și s-o scaldat în dzamî de cea și din clasu acela o purces groasi, s-o *cunoscu* de faciri. Nu sînti vremi o șădzut e groasi, și-o *da* Dumnedzău și-o *facu* un copcil, și copcilului ceia i-o pus numili *Mania Cimpului*; ei vedz mnea, fumeia din dzama cei de florî și-o *sîmți* groasi de faciri, di-o *facu* bactu ista, de cea i-o o dzis Mania cimpului. Amu *bietu* cit era maic, și dî pe bîgi casi, da di la o vremi o început a si faci mari, creștî cari nu si *ma* affi. Cit creștî unu de eștia-lanț într-un an, și creștî-nt-o luni — creștî ca din povesti. Da amu tatisu și ducă în tîti noapția la tirla lui în țarini ca cum s-ar

duci amă, di pildî, popa Dumitru colu la margini; da nu spunē nîmăruî di ei sî duce. Amu băetu cici l-o'ntrebat odati: „Tatt, in ei felt ti duci mneta la tirla cetu, *ta tadeama?*“ Da cici tatisu n-o *vrū* si-l spūi. Amu si e totu su şi si porneşti la tirlî int o sari, da şi *baetu* si e şi si tupeiluş tupeiluş in urma tătînisu. Amu tatisu dac-o agîuns la tirlî, cum o-nsarat, ş-o luat on hirleţ im mîni şi dus la o mogili, cam nu diparti di tirla lui, ei la mogili aceia cîc-ardē o comoari, şi omu ista cit si uacăjă şi pa. di dînsa *to* nu mîi da — Manîa cîmpuluî tot in urma lui, tot in urma lui, pînî ci-o agîuns la mogili. Cîm o agîuns la mogili, bactu si dă-n dosu uni tufi, şi tatisu si dă mîi la sapat, şi sapti şi sapti, da Manîa cîmpuluî numa pî di la o vremi colu-n năîntea tătînisu. Da tatisu o-ngeţul.

„Da ei caţ tătuci-acoalia, ei tî-aî apucă si faei?“ — Ia ia mîi băeti, dragu tătî, vād in tătî noaptea e-aici pi mogili ardi-o comoari, şi săp d-atita vremi, şi to nu maldac di capit“. ăăăă !!! haî tătuci-acasi şi mîni dimînţai si u di şi si ti duci la tîrg şi si ei tîi tîhalî di bumbac“. — Da dimînţai si e tatisu, (da am uîfă si-î spun ei pi tatisu cî cema *Andrî Pavîl di la Mogili?*) si duci la tîrg şi cîmpîri el tîi tîhalî di bumbac, şi si e, şi vini cu ii acas. Amu Manîa cîmpuluî o dzis aşă; „haî tătuci si mergin“. Ba nu, nu, o dzis, iaci ei-o dzis: „Du-ti tătuci şi fa pe aproape di mogili-o groapi adinci, cam aşă cit a incape un om cu tātu 'n e“: S-o dus ş-o făcu groapa. Amu o vîd amîndoi la mogili-acolu ş-o dzis Manîa cîmpuluî, dupa ei l-o aşadză pi tatisu-n groapi. „E bumbacu şi-nvăli capu“. Ş-o luă bumbacu şi s-o-nvăli capu: Da di-odati şi l-o-nvăli numa c'un tîhal. Apu s-o suit Manîa pi mogili, ş-o di tari-o şuerat, ei munţi s-o detunat, văli s-o răsturnat

petrili s-o cufundat, apili s-o tulburat, luna'n singi s-o-
negat, da și el la tatisu c-o alergat.

„Ci faci tateci-acolè?“ — „Da scoati-mă di-acolè dim
groapi, e'aiei mni-l firșitu“. Da Mania cimpului o maț luat
cu țihal cu bumbac, și l-o invalit pi tatisu la cap și cu-
șeta, ș-apu diacólea iar s-o dus la mogili. Ș-așa di tarî-o
șuerat, munți s-o detunat, văili s-o răsturnat, pctrili s-o
cufundat, apili s-o tulburat, luna-n singi s-o-ncegat și el
la tatisu c-o alergat:

„Da scoati-mă d-eiei, măi băeti! măăăă rog! măi e-aiei
ceț și *firșas* dzilili“ — „Ba si stai acolo“, ș-o măi luă
șeta și cea țihal și o invălit capu tătinsu, și iarî s-o
dus la mogili, ș-așa di tarî-o șuerat, ei munți s-o detunat,
văili s-o răsturnat, pctrili s-o cufundat, apili s-o tulburat,
luna'n slugi s-o-ncegat, și el iarî la tatisu c-o alergat. Da
tata era măi *mul mor di cê* giu. Și l-o luă Mania, și l-o
scos din groapi afarî și s-o dus in deal la mogili. Iarî
dac-o agiuns acolû, mogila era detunati; și s-o uitat in
tando il ș-o vădzut o haraba plinî cu galbinî, și la hara-
ba bughuț doi *bgihuli* și di-asupra pi banî era un paluș,
și Mania o luă palușu și s-o-nciuns cu el, ș-o pus pi tatisu
deasupra pi banî, iarî el o lua bgihuli di funii și s-o por-
tat acasi. Ș-o umplu lumia di banî, nu măi știe amû un
cîț măi pui. Amû dupa cî-o discarcă banî, o luă ș-o pus
bghuli la grajdî și li-o da mîncari.

Amu-ntr-o dzi si e Mania cimpului și si sui pi bgi-
huli, și bghihuli o zbură cu el tuma-n nantu ceriului, cini
si oia, ș-apu iarî s-o nturna cu il acasi. Iarî dac-o agiuns
acasi, Mania o-nciptă palușu'n stilpu porți, ș-apu s-o dus
di dzis citră tatisu: „Tati, eû di amu mă due tumâ-n
nantu ceriului im văzduh; nineta si-ngrijăș di bgihuli, ei
amû n mnitali rămîn; da cîn il vidé colu unî-o fos pa-

luşu înciptat, ei curgi singi, si ti-apuci si faci doauă capioari cu pîni, şî si li puî pî-om bgihul, şî dunneta si sul pi celalan bgihul şî si viî la mini acolo uni-oî ei şî daci-î agiungî-acolu, eû di buni sanû e-oî ei mort; dzici cătră gazda ceea a mé si prind-o țarei gii şî drage cî-a prindi-o, si-î tai gîtu şî si lesi singili-nî gura me, eû atunci-oî ingie“.

Şî s-o lua Mania cîmpuluî ş-o-ncălică pi bgihull s-o suit in văzduh, şî dupa ei-o agiuns acolo, âpu o bîmăş bgihulî-acasi. Iarî el dac-o agiuns acolo, o da piastrosat şî-n satu cela era numa o fintinî, şî in fintina ceea e de un balaur mari di tăt, cic-ave şăpti capiti. Da balauru ista nu lasa pi nîmi sî ei apî pîni nu-î da pi fişlicari agiuti-on suflit.

Mania cîmpuluî după ei-o agiuns in satu cela, s-o lua şî s-o dus la o babi ş-o dzis așa citră babi: „Matusă hăî, mi-î primni mmeta pi mini la salaş, ei tari-s trudu“ „Da ti-oî primni dragu matusî, primnii, primni căăă is eû singuri şî n-am pi cîni lasa acasi, ea si mă poel da ei undeva la cineva“

„Da matusî, nu mni da oliaci di apî, căăă tari is săti ei n-am bău di mult apî şî tari mni săti“.

„N-am dragu matusî, n-am, ei faci s-o-implinit am amu o vini rîndu împaratuluî si dăi fata balauruluî, iaci di tri dzili n-am bău nîmi macar uu peicuî di apî, cîni s-a duci la fintinî, il mininei balauru“.

Da Mania dzis aşă: „Matusî, e cofa şî ti du pî-apropi di fintinî, di-î vide balauru pi fintinî si dzici aşă:

„Laur balaur cu soldzi di aur, iaci n-o trimăş Mania cîmpuluî si mă leş si eû apî din fintinî, e-o vini la mini la salaş“, şî di s-a scobori balauru-m fintinî, si duci si ei apî. Da baba îî lişie inima di frici, da cu

...şi s-o lua cofa şi s-o dus la fîntîni, prin nişti raciş s-o
 dus la balaur: „Laur balaur, cu soldzi di aur, lasi-mă
 să scap o tîri di apă, cî m-o trimăs Manîa cîmpului, c-o vi-
 ce la minî la *salas*“. Iarî balauru dac-o audzil aşă, s-o
 scos în fundu fîntîni, şi baba ş-o luat inima-n din, şi s-o
 dus şi s-o implî cofili cu apă, ş-o vinit acasî. Anu dupa
 cî o agînus baba acasî, s-o făcu gatenii mari, cî era si
 oia fata-mparatului la fîntîni s-o mininci balauru. Ş-apu
 cî nu *gîneş* ineta, cî doarî imparatu-o facî pregatiri straş-
 nite, cu popei, cu dascili, cî! ca cum ar ducî-o la groapi.

Da-mparatu-o *fos* dzis aşă, cî cîni l-a scapa fata di
 la balaur, aceluia si-î cîi di nevasti, şi l-măi dă şi giuma-
 tu di mpărăţii. Şi vine lumia di pi luni acolu, ma rog,
 cî la o fati di-mparat. Iarî Manîa cîmpului, cî o audzil
 cî o facî nucleu şi s-o dus acasî la babî.

Anu popa după cî o ceti tăt cî o trăbuit s-o-nturnat
 din lumia acasî, şi pi fat-o lasat-o în nişti raciş aproapi
 di fîntîni, numa si vii balauru s-o înşfeci şi s-o ducî-n
 fundu fîntîni ca s-o mininci. Da anu balauru încî nu îşi-
 scos din fîntîni. Iarî Manîa cîmpului dacî s-o-nturnat acasî,
 cî o scuzî paluşu şi s-o dus acolu la fîntîni, ca si-ş cercî
 cîscu si vadî n-a putî si scăpi faţa 'mparatului di la un
 cîscu cu aista. Iarî dacî l-o vădzî fata-mparatului, uni
 cîscucept a striga la el; „Voinici, voinici, nu vini aici,
 cî nu cumva si ti mininci şi pi tîni balauru, cî l-pacat di
 cîscu cu tîni; las măi bîni si mă mininci pi minî, cî anu
 scî si meniti si cîi mincarea balaurului“. Şi cum şide îi
 cîscu di vorbi, numa faci s-audi on huit mari la fîntîni....
 cî balauru la fati. Da 'ntăi o îşit on cap, Manîa hîrştî îi
 cîscu; şi măi eşî unu, şi i-l tai şi pe-ista, şi tot aşă o
 scîscu pi cî l-o tac şapţi capiti, c-aşa era balauru di mari,
 cîscu şapţi capiti. Da cu tătî cum era el, Manîa l-o facu

firşitu, ei şidê hoitu mpregiuru fintini, cari nu ti mat a gîngê capu ei-I acolu. — Iari Mania Cîmpuluî, dac-o omorî balauru, nu s-o lasâ nunna aşă cu omoritu. ei s-o apucă şi s-o dus la fati şi I-o luat inelu din degit şi naframă, ş-o pus inelu n naframă şi de cole s-o dus la balaur şi I-a tăc virvu limbgiilor di la tus şăpti capitili, şi I-i o pus n naframă, ş-o pus naframa-n sîn, şi I-o spus feti di mparat ei si stăi-acolu.

Iari el s-o apucă şi s-o dus la bal-acası.

Iari mparatu di la o vremi ş-o luâ di sami ea si be mati pi cineva la fintini si vadi fata lui i-acolu ori o mîncat o balauru?

Da amû nu si găsâ nîmi ca si si duci. Iari la urmî s-o găsit om baitan di űigan ei s-o dus la mparatu si ic-o dzis: „Iaca-mparate in-oî duci eu“ — „Apuî du ti be mîi“. „D'apî 'mparati... si ma duc... da cu mina goodi“. Da-muî o sabhii, douî pîrechî di chistoli,... ei de, mat ş-o poati atunci a işi balauru din fintini şi eu cu ei m-ot apara?“ „Ei bre, si i si dâi, dacî s-o gasit si si duci“. — Ş-o dâ porunci di i o da űiganului doauî pareci de peistoali, o sabgii şi s-o lua űiganu şi s-o pornit acolu la fintinî. Amu mneta ştii ei o fos mîi năinti la fintinî. Da űiganu dracului, cin era ca la o azvirilituri di băţ di fintini, unî nceput a da cu-n peistol, ş-o mîi da cu unu piui ei-o cu cu tîli patru peistoali. Apu s-o apropie di fintini şi unî unî-o nceput a tae-n hoitu cel di balaur şi n dreapta şi n stînga. gîne ei cini şti ei ispravî mari faci, pareci balauru nu era omorit mîi di mul di Mania cîmpuluî, da vedz űiganu si găsâ şi el in triabi, ca doar a putê el si pui na pi fata mparatului. — Ee, uni ! da s-o umplû tîta sabgia di singi, şi s-o umplû şi el pisti tît. Ş-apu d'facole ei c-o vîdzû űiganu fata-mparatului in rîciî, s-o dus la o

„Necput a o spărie și-i dzicē: „Di nu-ī dzici e-am omor-
te să balauru, apī si șlii e aici ti găsaști moartea ta“. Fa-
ce di trici si n-o omorai țiganu, o spus și e ci țiganu o
necput o di balaur. Apū după asta s o porni țiganu cu
la curtea împărăteasci.

Da cin o vadzul o 'mparatu, o-ngețat. Ef! da di amu
ceamē si faci nunti-mparatu, și si si ții di vorbī. Da țig-
ganu, fudul, fudul, fudul, di nici cu prajina nu i-ai ci pu-
m actungi la nas: „Imparati, da dă porunca si sa duca
ce niști boi și cu niști tinjali și si tragi hoitu cela di la fin-
tina, ci si faci mari putoari pi acolu“ — Imparatu o și
ce porunci și s o dus ș o țiri hoiturili di acolu.

Da amu gătēni, si si faci nunti: fata-mparatului cu
soba di țigan. — Lantia di pi lumi o fos cemati la nunti,
ce rog di bucurii e-o scapa fata și satu di balaur. —
ce Mama nu știē nimici di truba asta. Iari baba s-o
zale si e si si duci la nunta-mpărăteasci. Da e n'avē alta
di daci fără numa o legături di aluni. „Matusi, da mni du-
ci u muii basmaua asta, ci eū nu ma mǎi due acolu.
Iaci duci u matusi?“. — „Duci, duci, dragu matusi, ef eū
ce am di bini cu fata-mparatului... ǍǍǍ! da ț-oī duci-u.
Ce di ci nu meri mneta?“ — „Apī eū nu mǎi mer. Dute
ceasta. Da matusi... iaci ci-i: si dă basmaua drept în mi-
ni uniresi, da si nu cumva s-o puī pi masi, si i-o puī
ce poali ș-apu si eș afari, si nu mǎi stai acolu.

S-o luā baba și s-o dus la masi la imparatu: cum o
ceamē pi uși, odati s-o dus întins la mniriāsī, o pus bas-
maua cu alunili pi masi, și ceilanti basma [cu vîrfu lim-
bșilor și inelu] o zvirilit-o drept în poala uniresi ș-o
ceamē rapidi spri cast. Cîn o vǎdzul mniriāsa basmaua cu
ceamē si si cu vîrfu limbșilor, mni-o-necput a striga: „Bă-
baci, babaci, iaci cin-o omori balauru!“ Da-mparatu o să-

rit ars di la nasti, ei era e-o mulțini di boeri, ș-o vor
 eu lă!, și fata numa o aratâ basmaua it: „Iaci băbuci
 ni-o omori balauru și pi mini m-o scapa di la moarti“; ș
 l-o dă latusu sânmuli-acelea. — Da atunci să ei vădzul cum
 o sări lăti pernil di su țigan, ș'o ramas țigauu pi lalt
 goali. Digrabi-mparatu o pus si-utrobi cini-o adus basmaua
 „D'apni cini s-o aduci? la baba ceî cari-o cunose eu.
 Digrabi o trimăs dupa baba, ș-o vini baba la-mparat
 di odalt si cam code, nu si da a spuni cini l-o dat bas-
 maua ceia; da dac-o vădzu ei n-ari-ucătro cini, o spus
 esti-ou puî di voinic, di-i dzic Mania cimpului“. — „Si il
 duci anu și si mni-l aduci numa di cil aiei la noi“. —
 ei e baba și vini acast, și spuni lu Mania cimpului lăti pe
 tărănia și ei numa di cil il clami-mparatu. „Da du-ti ma-
 tuși și-l spuni, cum am si ma due eu cu strale este un
 si ponosti“. — Iiii... cin s-o dus baba ș-o spus ei vota
 eu de ceia nu vre si vii, o trimăs și l-o fereduit și l-o
 trimăs un rind di strai-mpărătești, și l-o-mbracă cole, și
 mni l-o porni cu mari alai la curtea-mpărăteasci.

Ș apu di-aceole nunti cu tenei, măi, și cu timbalău
 di n-o fos di cin lumta nunti ca aceia și li mneră di-a
 măi ei. Da-mparatu ciudl di tăt pi țigan. Ave el o îapl
 dracului, ei numa dracu era vrenic si pui mîna pi e, o t
 eu ei o făcu ș-o prins-o, ș-o pus pi e uu tăbultoc di nu
 și pi țigan l-o lega di coada epil. Și i-o da drumu pi cum
 si fugi; și fugé iapa di mînea pămînt cu gura, și uni pe
 ca nuca din tăbultoc, peica și bucățica din țigan, ș'aș
 fugi iapa ceia di o crapă și e, da nici din țigau nu s
 ales nici macar cil ai puni pi-o mucî di cuțit.

Anu după ei s-o firși nunta, numa ei vini. știri di
 la nparatu negru, ei istalant imparat si si galțasei di b
 lălii. Da Mania o trimăs răspuns, ei daci imparatu negru

și numa di cel gus di bătălii, și vii el cu oastea lui aici, și nu măi umblî a trudi o mulțimî di norod pînă la dînsu.

Și s-o pornit împaratu negru c-o oaste-ășă di mari, și *doamne* pămîntu pi unî merge. Și o vinît numa și s-apuci di bătăi. Da Manîa cîmpului, o ișit uuna colu pînă u uși, și vurlî palușu lui in sus, și doamni!! unî-o ncepû pașca o tîce la oaste di-a-împaratului negru, pînă cî-o agînus la dînsu. Da-împaratu negru cî-o-nngenuncel înaintîa lu Manîa și s-o rugă di ertari. — I-o ertat el Manîa, da-împaratu negru s-o dus acasî și-o strîns armatî, di doamî orî și cî o *fos* cel di-nlăi, și iar vini la Manîa și si bati, și Manîa tur a tîcel oastea cu palușu și-împaratu negru iar s-o rugî di ertari. Și iar s-o dus împaratu negru, măi, și-o dus oaste di trîi orî pi cel o *fos* cel dintăi, da gîaba, cî o Manîa o *fos* măi lari; și I-o ertat și-amîd.

Și duct-acasî scribgîiit împaratu negru !.... da nimica pi putî și faci.

In era o babî lu-împaratu negru, și baba cea o dzîs cîmîntîria nu I-a putî bati pi Manîa, pînă cî nî I-a fura palușu, c-ucela era tîtă puterîa lu Manîa. Da-împaratu o dzîs cî cîni și poati duci și furi palușu? Cî nîmi nu-I vrea cî intri-n curțîli lu Manîa. Da baba o dzîs cî numa e o babî cî-a faci și I-a fura palușu lu Manîa.

Și o apuca, Domnule, baba dracului, și-o luă niști niști di călugărișî și s-o mbraeă cu eli și s-o pornî spri cîntu lu Manîa. Cîm o agînus acolo, s-o ruga di tîi cî cîm pîmîntul tîntu împarat lu casî la el, cî I-a măi poati și cî ceva. Da Manîa nu-I vinî lui prin mîntî cî a și cîntu pi urmî. Numa dă: cî-I scris omulul și pașascî, și nîmî o ar pîdzî tot a și tragî cî ari di tras. O primîntu și drăcoiu di babî in camăra unî durmîne Manîa cu cîntu lu. Calugarișă (litju di babî) s-o pus colu dinain-

tea sobil ș'o-nceput a dormi liju dracului. Mania cu un parateasa băle cărții. Tot o bătut il cărții pini supri nozdu nopți. Atunci numa li o vini somu și s-o așalza la culcari. — Da liju di babi, pin amu o dormit. ș-amu o da dracu și s-o trezită. Digrabi o lua palușu lu Mania de cuț. ș-o pus la loc adus di diusa, ei palușu babi sumuș agiduma cu a lu Mania. Cum o lua baba palușu, o lunt la papuc și nu s o răsuffat nici ca cum, pini la impuratu negru. — Cum o agiuns și l-o dal palușu, o și trimăs ștu lu Mania si st găteasc di război. Da lu Mania nici prin gind nu-i trecē di ei o făcu lijușu di babă, fari ei nici nu s o uital așa di ales la paluș. Iaci vini-mparatu negru cu oastia la bătălii. Iest Mania-n ușa curți, zvirli palușu o sus, el peici glos; il măi zvirli-odati, el tari peici glos. Atunci imparatu negru zvirli palușu și l-o tae pi Mania și el s-o dus acasi. Cum l-o tael, o și-nceput a curgi șu gi diu stilpu porți un-o fost luepta palușu, acasi la tati su. — Cum o vădzu tatișu curgiu singi, digrabi s o apu ca di făcut pini, și n-o apucat a faci douu euptioari, cum o fos vorba, ș o pus pini pi om bgihul, și el s-o sut pe celalam bgihul, și s o suit in văzduhi, acolu uni era il efiori-su mort. Cum o agiuns acolu, bgihul o'nceput a lingi pi Mania. Pi uni lingē, tăiturili nu si măi cumoște: cu pu di uui-o fos tael, la loc si prinde. Amu trupu era luecut, numa ei trăbue-ngiet. Digrabi o spus tatișu si prinde țarci gii. Dupa ci-o prins-o, i-o tae giu, ș-o lasa di-o cur [s] singili in gura lu Mania. Cum o cur(s) singili, Mania o și-ngiet. Cum o ngiet o dzis: „eeee! tătuci, ei glos somu an măi dormit” — „He, hee dragu tătucii, ei o ti măi trezăi di nu eram eu” — „Di-amu, tătuci, eu am si ma fac un cal frumos, și si ma duci in tir(g) la tar-maroc. Ș-acelufa si măi vindz, cari m-a acupiri cu galbiul

„Nu mi-l pute da-n tirgu ista, si mă duci în celalaut“.
 „Ce pihl nu l-a pute da-n Lespidz, si cerci cu dînsu la
 Paşean; di nu l-a putè la Paşean, si cerci cu el la Făl-
 şean, că trăbi si-l dai. „Şi altu n-ari si vii-a mă cumpar-
 a. frî numa-mparatu negru, ci el numa ari bani mulţi.
 Numutata si ei bani şî bgihuli şî si ti duci acasi, ş-apu
 şî teo lumi di ni-om măi tîni noi amţudoî.

O lacramă *bgetu* talisu, ci dî-amu n-a si-ş măl vadi
 dînsu, da amū odati o lasa scriba di-oparti, ci vorba cefa:
 „Şi pîrinci di grădint, da-i pacat ci n-ari gard, ş o făcut
 cal cum o dzis ficiori su. Ficiorisu s-o făcut un cal fru-
 şos, di nu măl era altu pi su soari; talisu o lua calu şî
 l-o dus la tirg, nu măl încăpe oameni mpregîuru lui;
 şî di cari întreba ci ceri pi cal? „Cini l-a acupiri cu
 galbin?“

Amu s-o ntimplă di-o vinil imparatu negru pi acolu.
 „Ci cer om bun pi calu ista?“ — „Cini l-a acupiri cu gal-
 bin?“ „Hai cu mini acasi“ — Şi l o luat imparatu negru şî
 l-o dus acasi la dînsu, ş-apu o început a aduci cu stam-
 bula galbinî din tevnişî, pîni ci-o acupirit calu cu galbinî;
 şî o luă calu şî l-o bagat în grajdî, şî bani l-o pus în
 buraba şî l-o dus la gazda omului. — Da hăbetili dra-
 cula, cum o vădzû calu, o dzis eltra-mparatu negru:
 „Dîmni-mparati, eū tari mă tem ci calu cela si nu ci
 dînsu cîmpulu... Ia si ti-apuci minî si-l tai, c'aniutirîa
 şî si ci bini di tîni“. Ia l-oî tăe“. Da o fati o audzit
 cu grăit haba cu-mparatu, s-o dus în grajdî, ş-o început
 a duci cu scribi şî cu lacrimnili în ochi: „Oi saraci calu-
 bi, cum ti-or tăe minî, şî cum ti-or da hoitu la cinî“. Da
 fati o început a grăi: „tu fati, daci ti trîaba dî-aşa, vin
 şî calul 'u coaci, e doăni cîri di pār dim urecea me cel
 şî-apu.“ „Da nu vin ci ma tem“ — „Nu ti temi, ci nu

„Ţi-o faci nimuiei“. Fata s-o apropie de cal şi i-o lua două
 cire di păr dim urecia driapti. Dupa ei-o lua perii, o dzis
 calu citră fati: „Dupa ei nu-ă lae, si ei cirele cell doauă di
 păr şi si li put la poarti în pământ“. — Dupa ei-o lae
 calu, numa ei raser la poarti doi perii frumoş, cu frunde
 di aur, di-ŷ era măi mari dragu a ti uita la ii. Da iar o
 dzis baba: „Imparati-mparati, tari mă măi tem ei perii ei
 doi si nu cii *Mania cîmpului*. Si i tai, si i ard, şi cenu-
 şa s-o zvirlă în vînt“ — Iar o mers fata la perii ş o dzis
 „O saracit di voi măi perilor, cum va lae mină şi va
 da cenuşa-n vînt“ — Da perii: „cin ni-a lae, si fură o aşu
 şi s-o svirlă în iazu cel di dupa curti“ — Adoua dzi o
 vinit oamini, o laet perii, da fata, o fural aştia ş o dat
 u n iazu di dupa curti. Da din aştia ceia s-o făcut un
 răţoi mari şi frumos, cu penili di aur. Cin l-o vădzu ba-
 ba, o şi dzis: „Tari mă tem ei răţoiu ceta si nu cii *Mu-
 nia cîmpului*; si-l puşti“ — „Ba numa asta n-oî faci-o, e
 m-am potrigi ŷii, si mîi-am tae bunată di cal, frumusa-ŷi
 di perii; da răţoiu nu l-oî măi lae, l-oî lasa si trăiasel, ei
 uti ei di frumos ii. Amû-ntr-o dzi vini imparatu di la drum,
 şi si duci si si scaldi. Da el ave in mijlocu iazului un fel
 di foişor; si duci cu luntrăa acolu, si dizbract, pui palu-
 şu tr'on cuŷ, şi luştiuluc în apă. Mai faci el ei faci pin
 apă, ş-apu si e si prindi răţoiu; da răţoiu amû era ici, n-
 mu era colu, şi si fere di-mparat, şi-mparatu fuge pin
 apă după dinsu. Tot aşa s-o fugărit ii, pini ei s-o dipartă
 di foişor. Cin o socoti răţoiu ei-i numa bini dipartat di
 foişor, odati s-o cufundat în apă. Imparatu si dă la cău-
 tat, da găba, ei nu-l gasă. Răţoiu tot o vinit pi apă pini lu
 foişor, s-o da pisti cap şi s-o făcut om, o lua paluşu im-
 paratului, ş-o racni la împarat si vii la dinsu. Imparatu o
 dzis ei daci nu i a faci uimica vini. — „Ţi-oî erta“ — Cin

Şi spus împăratu negru la foisor, o-nngenuncel inaintia lu
 Mania şi si ruga, di tăt, si-l erti. Da Mania o dzis: „Eu
 o ori li-am ertat, ciu ai fost în mina me, şi eü odati
 taci peicat în mint şi m-ai şi læet, măi!! Da n-o vru Dum-
 neştău si mor eü, o vrü si mori tu“ — Şi cum dzice, o
 taci p-mparat şi pi baba cea. Apoi pi fala cea o maritat-o
 taci un boeri, iar el s-o dus la împărăţia lui ş-apui nunti
 un boü, măi; ş-am fos şi eü acolo ş-am *mîncă* ş-am giucat.
 Ş-o fos şi *Giorgi Natu* ş-o cerut o plăcinti, şi acei di acolo
 ş-o frâsul cu placiuta-n cap, di-o ramas *Natu celbos*, şi cel-
 bos il şi n dzia di az. Ş-o fos şi *Giorgi Ciubotariu*, ş-o ce-
 cel o lla di dzami, da acei di-acolu l-o plesni cu n ciolan
 pei peiclor, di-o ramas *Giorgi ştiop*, şi ştiop il şi-n dzia
 di az.

Şi eü m-am suit pi-o roati şi ş-am spus, Domnule,
 povestia toati; şi m-am sui pi-o şă, şi ş-am spus mnitali
 povestia aşă. Da, domnule, povestia as(ta) cari ş-am spu-
 s-o trabă si mî-o plăteş (ti), c-apui dacî nu mî-i plăti-u,
 ş-adati nu ş-oî măi spunî 1).

AL. VASILIU

(1). Povestea aceasta am auzit o de la Toader a lui Va-
 sile Ipate din satul TătăruşI, în vristă de 108 anI.
 El m-a spus că pe cînd era copil mic a învăţat-o de
 la un argat a latini-su, anume Cozma Jitaru. — În
 TătăruşI este obiceiul că dacā spune cineva o poveste
 ş-a nu mai mulţi în casă, toţi trebuie să plătească pove-
 stea celui ce a spus-o. Povestea se plăteşte ast-fel: ori zic
 ş-a toţi bogdaprosti, ori fie-care spune cite o poveste.

Tradiţiuni populare din Bucovina 1].

VI. Tăria în credinţă a Voivodului Sas.

După ce a nimicit viteazul *Dragoş* într'o vale lângă oraşul Siret pe Tartari, puse pe unicul fiu al său „Sas” împreună cu o parte mare de ostaşi, în părţile cucerite, cari erau şi foarte mănoase, ca pază în contra năvălirii ordelor barbare. În curînd îşi rădicase Sas-Vodă un castel mare pe dealul Crucii, care se numeşte acuma după cetăţuia principelui, „Sasca”. De acolo avea el într'o depărtare însemnată priveliştea cea mai frumoasă. Mai încolo s'a zidit şi a doua cetăţuie nu departe de părţul „Negurcina” pe un deluşor în apropierea vechiului şintiriu jilovec. Dealul acesta se numeşte în hrisoavele cele vechi „Zamea”. În apropierea cetăţuiei, îşi ridică evlaviosul Voivod în curînd şi o biserică întru lauda Domnului. Biserica aceasta se află şi acuma şi îi închinată Sinteî Trenat. De la cetăţuie ducea un pod lung de piele până la biserică. Mulţi oameni bătrîni spun chiar că podul acesta să fi fost de aramă, măcar că pană acuma nu s'a găsit nici rănă şi-ja cea mai mică din podul acesta. Dar şi soţia principelui, care era de lege străină, voia să-şi cladiască o biserică şi măcar că Voivodul era din început în contra înveşnă după multă rugămintă şi plîns cererea principelui, gîndind tot odată, cum ar putea pune prin ascu-

1] Vezi vol. III, p. 171 şi 235.

peste zidirei acesteia. Locul pentru zidire era găsit, și se putea începe cel mai înscuși din țară începura lucrul. Dară ce să vezi? Tot ce zideau ziua, era demineață dărămat, și toate că în temelie avea și o *stimă*. — Mare era munca zidarilor și nici o ghibăcie în meșteșugul lor nu-i scăpă de urmărirea închisoare.

Si ceilalți zidari aduși din alte țări nu puteau isprăvi începutul zid, fiind-că principele poronci priu ascuns la țară și-i va credincioși ostași ai sei să facă un drum pe tot pământul până la zid și se nărue tot în timpul nopții. Și voi face zidarii ziua. Principeasa măhniță, părăsi zidirea. Voind că nici cînd nu va putea găti biserica începută. Iși făcu însă de glînd să boteze fără voia Voivodului în tăcere noul născut fiu după legea ei. Și ocazia așteptată cu încredințare sosi în timpul cel mai scurt.

Într-o zi aduse un om vestea că au intrat niște hoji în țară în țară și o pradă de tot. În pripă se puse viteazul Sas spre apărarea țării în fruntea unei cete de voinici. Pe cînd însă principele era dus, făcea principeasa pregătirile cele mai mari pentru botezul fiului său. — Era sara cînd se reîntoarse Sas-Vodă, după ce fugari hojii din țară și văzu din depărtare celățuia de tot luminată, tocmai așa cum se întimpla la sărbări mari. Aceasta îl puse pe gânduri. În vale se opri el puțin și trimise pe un ostaș să-l boteze ce se întimplă în castel. În curînd primi vestea străbutoare că se serbează botezul fiului său. Măhniț pe lângă la moarte, poronci înșelatul principe ostașilor sei să îndrepte tuurile cătră castel, dărămindul până la părăsire, nemicînd așa și pe fațarnica principeasă împreună cu sfetnicii ei.

VII. Movila cu gloanțe.

Multe mai sînt amintirele din vremele vechi despre

carî ni povestesc bătrînii din ţară. Multe din aceste sînt de un loc hotărît. Aşa se află în dosul bisericii din satul „Mănăstioara“, districtul Siretelui, un dîmb, care se numeşte „Movila cu gloanţe“. În movila aceea se găsesc o mulţime de bucăţi de gloanţe încă din timpurile vechi. Să povesteste că în locul acesta a fost odată o bătălie sîrăşnică între Ştefan Vodă şi Turci.

VIII. Crucea de piatră.

De mult locuia în oraşul Siret o văduvă săracă, dusă plină de frica lui Dumnezeu. Mulţi ani avusă ea licenţa sa proprie a ei casă, dar de cînd tăiasă un soc din grădina, care era neliniştită, ba se gîndia chiar urmărită. În noaptea cîtră sărbătoarea sîntului Nicolai, i se zări în apropiere o stafie, care a şi tras-o de picioare. Bieta femeie răcni pe glas pătrunzător şi leşină. Demineaua cînd veni earăşi să fire văzu toate blidele stricate, şi după ce puse trebele pe rînduală, merse la o babă bătrînă, ca s-o întrebe de un sfat. Această îi spusă: „Dacă-ţi vine videnia despre cum ni-ai istorisit mai odată, şi îi încă după miezul nopţii, să n'ai frică nici de cum, că-î un duh curat şi voieşte să te facă norocită. Fără de frica poţi să-l întrebî: „Ce doreşti?“ Şi ce ũa spune or ce ũa arăta să faci. Venind însă înainte de miezul nopţii, păleşte-l numai cu mina stînga în dărăpt şi el va pieri îndată din inaintea ta, dar va veni earăşi. — Cum îi porunci baba aşa şi făcu seruana vădana.

Tocmai după miezul nopţii se auzi de odată un trăsnet, vîntul sufla în casă şi în mijlocul odăii stătu de odată o stafie lungă până la grindă, îmbrăcată în straie albe. Văduva învăţată de babă, ştiea acuma ce să facă şi va

cu tremurătoare rosti cuvintele: „Ce dorești?” Stafia nu vorbi nemică, ci merse înainte, și văduva vrind ne lăsa după ea. Lângă drumul Iancului, nu departe de dealul „Crucii”, stătu vedenia și arătă cu palida mână cătră un loc unde se vedea o flacără de foc și se făcu îndata săvârșită. Acolo săpă săraca văduvă și scoase o căldare plină cu sorocoveți, din cari banii pusă în loc o cruce de călăra, care se vede și acuma.

ILIE VESLOVSKI

Romii în cîntecele populare bulgărești

Murcio Gospodarul și Iancula Voivoda

Își împart averea, cei doi frați:
 unul e Murcio Gospodarul,
 cel mai mic Iancul Voivodul.
 Aă împărțit sale și moșii,
 aă împărțit cîmpii și dealuri,
 și le-a rămas un cal năzdrăvan,
 și doi frați puși de șoim; 1)
 le-a rămas copoi și ogari
 și case și înaltul lor sarașu,
 și turmă mare de 12 mii (de oi).
 Atunci a zis Iancul Voivod:
 — Fratele meu, Murcio Gospodare,
 tu ești însurat, ia-ți ție casele

și turma de 12 mi de oi.
 Tu ești iusurat, eu sint flăcău,
 dăruște-mi mie copoii și ogarii,
 calul fugaciū și puif de șoim,
 ca să 'ncealec și să plec la vinătoare.
 Atunci a strigat Murcio Gospodarul:
 — Dragă frate, lancule Voivod,
 nu-s cotrujă să stau în casă,
 nu-s cioban să-ți păzesc oile,
 eu sint mai bătrîn decî eu trebuie să iau
 toate aceste arme.

Murcio chemă pe femeia sa, și-i zise:
 — Dă-mi armele și calul meu fugaciū.
 Și femeia i-a adus calul înșăuat,
 iar Murcio pe el a 'nceălecat,
 a chemat copoii și ogarii
 și pe cei doi puif de șoim,
 iar nevestei așa i-a zis:

— Eu mă duc prin verzile păduri
 ca să vînez;

viu îl las pe lancul Voivod,
 dar cînd oiu veni, mort să-l găsesc.

Să-i gătești bucate bocrești,
 sa i-le gătești cu otravă;
 să-l slujești cu vin de cel bun,
 vin de cel bun tot cu otravă.

Dacă u'o să mă ascuți, iubito,
 capul pe umăr nu ți va mai sta;
 iar dacă o să mă ascuți,
 un mare dar o să-ți dăruesc.

Apoi s-a dus prin pădurile verzi;
 trei zile a umblat, trei zile Murcio a vînat,

dar nimic n'a impuşcat.
Atunci a dat drumul celor doi puî de şoim,
le-a dat drumul tu sus spre cer.
Acolo au intilnit un puî de vultur,
şi l-au bătut cei doi fraţi puî de şoim;
unul l-a lovit peste aripă,
altul pe sub aripă,
iar puîul de vultur a ameţit
şi a căzut jos pe pământ.
Apoi l-au dus la Murcio Gospodarul.
Puîul de vultur varsă lacrimi şiroae,
şi lui Murcio îi zise:
— De-ar fi fost şi fratele meu cu mine,
pe puîl tăi nu i-ai mai fi avut.
Atunci Murcio începu să plîngă,
pasărea că-i pasere şi nu poate fără frate,
iar mie ce nebunie mi-a venit.
Şi se 'ntoarse apoi acasă.
Pe drum a intilnit un arap negru,
care lui Murcio a strigat:
— Murcio, unde-i frate-tu să te aperc.
Murcio împiuse calul ca să fugă
dar arapul svirle buzduganul
şi-l loveşte peste umerii lui de volnic
de i-a rupt plămăii
şi sluga negru o 'nceput să curgă:
abia a scăpat apoi prin fugă.

Dar tinăra Murciuleasa
a fost şireată, dar deşteaptă:
i-a pregătit bucate boereşti,
dar în loc de otravă, miere a pus,

şi a poflit pe cumnatul său Iancu
să-l ospăteze cu bucate boereşti,
şi cinstindu-l cu dulce miere,
I-a spus Iancului drept :

— Cumnatul meu, Iancule Voivod,
fratele tău, cînd s-a dus la vinătoare,
foarte rău m'a fost jurat :

ca să nu te găsească viu precum te lasă ;

de-aceea te rog Iancule Voivod,

să te culci şi să te faci ca mort.

Iancul, a ascultat pe cumnata lui

şi s-a culcat în seraiul înalt :

Murciuleasa l-a acoperit cu plinză

I-a aprins luminări la cap ;

diusa s-a pus în doliu,

şi-a despletit părul

şi-a eşit afară la poartă

ca să 'ntîmpine pe Murcio Gospodarul.

Iată-l că vine, Murcio Gospodarul,

din puterucii lui plămîi stuge curgea.

Iar din ochi lacrimi şiruia :

de departe el întrebă pe nevasta sa

dacă e viu încă Iancu Voivodul.

Murciuleasa însă l-a răspuns :

— Eu pe tine te-am ascultat,

lui Iancu otravă i-am dat

şi tinărul Iancu a murit.

Cum era rănit, Murcio Gospodarul,

foarte rău s-a amărit ;

s-a coborît de pe cal,

şi-a scos sabia sa ascuţită,

ca să spintece pe iubita lui.

Atunci Iancul Voivodul a strigat.
 — Frate, frate, Murcio Gospodar,
 opreşte-te, căci sînt viu încă.
 Cum l-a vazut Murcio Gospodarul,
 cu bucurie s-a aşezat pe divan,
 cu dragoste frăţească l-a sărutat
 şi nevestei sale dar i-a dat.

Şapte Crai colindă ţările

Întrî şedeau vre-o şapte crai,
 întrî şedeau la loc retras,
 mlucau, beau şi musafiri chemau,
 să colinde ţările dinprejur.
 Atunci a zis Secul Copilul.
 — Mă rog, unchiule, să mă ei şi pe mine
 să colindăm ţările prin prejur,
 să colindăm ţara Karavlaşcă,
 să colindăm ţara Arbanească,
 să colindăm ţara Inghilească,
 să colindăm ţara Arăpească,
 să colindăm ţara Turatinsea. —
 În răspuns Marcu Crăişorul:
 — Să te iau, fiule, să colindăm,
 dar acolo, fiule, e foarte rău;
 acolo nu-î nici apă rece,
 nu-î nici umbră lualtă,
 ca să stăm să ne odihnim.

Acolo este o fîntînă
Înăuntru e un zmeu cu trei capete,
cum intri și te mîlîncă,
și nîmăruî apă nu vrea să dea.
A respuns Secul Copilul:
—Ia-mă, unchiule să merg și eu!
L-a luat pe Secul Copilul,
s-aû dus să colinde,
să colinde țările prin prejur.
Aû ajuns într'un munte înalt,
au găsit și fîntîna,
și li s-a lăcut sete.
Atuncî zice nebunul de Secul:
—Aleî, voi, vre-o șapte crah,
descingeți-vă de briurile voastre,
legați-mă de mijloc,
și dați-un drumul în fîntînă
să vă cînstesc cu apă rece.
S-aû descins de colanele lor,
l-aû legat de mijloc,
i-aû dat o mastrapă
și i-aû dat drumul în fîntînă,
și a scos apă rece.
I-a dat întâu unchiului său;
de șapte orî s-a coborît în fîntînă
pînă aû băut cei șapți crah.
Pe urmă întră să bea și el.
Zmeul, fusese greu adormit
și de șapte orî nu l-a simțit.
Cînd însă singur a vrut să bea,
zmeul s-a trezit din somn,
și mi-l umflă pe nebunul de Secul,

mi-l iughite pînă 'n genunchi,
și încă o dată pînă la briu.
Atunci strigă Secul Copilul :
—Unchiule, dragă unchiule,
dă-mi sabia mea cea ascuțită
să taiu pe zmeul cu trei capete!
l-a dat sabia lui cea ascuțită
și prinse a tăia. băteul,
dar n'a tăiat pe zmeul cu trei capete
ci a tăiat lanțul de colane,
și a căzut în fîntină.
Atunci a strigat Secul Copilul:
—Alel voi, vre-o șapte crai,
plecați, și nu mă așteptați pe mine,
lăsați numai calul meu fugaci,
cum pe mine mă minîncă zmeul,
așa pe el vulturii să-l minînce.
Ați plecat cei șapte crai
și i-au lăsat calul lui fugaci.
Calul nechează, munții răsună
glasu-î s-aude peste nouă dealuri;
acolo era Ghiurghia Samovila,
lingă ea Irina Samovila,
ele îi sînt surori credincioase.
Ghiurghia Samovila aude glasul:
—Unde-va nechează, calul lui Secul.
Și a trimis pe Irina Samovila.
Ea se strînge ca o albă pinză
și se duce în pădurea verde,
unde găsește calul lui Secul.
Și strigat-a Irina Samovila:
—Lasă-l, lasă-l, zmeule cu 3 capete,

lasă-l, pe nebunul de Secul,
 el mi-e dragul meu frate.—
 Atunci i-a răspuns zmeul cu trei capete:
 —Fugi, fugi, Irino Samovilo,
 eu l-am și mâncat deja.
 Se strânge ca o pinză albă,
 s-a întors înapoi,
 și a zis Ghiurghiei Samovilei:
 —Alei ție, iubita mea soră,
 zmeului cu trei capete nu i-e frică,
 nu dă drumul iubitului nostru frate.
 S-a făcut Ghiurghia Samovila,
 s-a făcut ca o albă pinză,
 și s-a dus în pădurea verde,
 s-a pus pe flintină și-a zis:
 — Lasă-l, lasă-l zmeule cu 3 capete,
 lasă pe iubitul meu frate,
 că dacă întru înăuntru, te omor.
 Zmeul zice: nu poți să iutri.
 S-a făcut ca o albă pinză,
 a intrat în flintină,
 îl apucă pe nebunul de Secul,
 îl apucă de umeri,
 și-l scoate afară cu zmeu cu tot.
 —Alei ție zmeu cu trei capete,
 cum ai mâncat pe iubitul meu frate!
 Ghiurghia Samovila îi e soră,
 îi e soră și Irina Samovila.
 I-a scos sabia din bucași 1)
 și a spintecat pe zmeul cu 3 capete;

1). *Sabie din bucași* înseamnă sabie cu încheeturi, care se poate desprinde și păstra în buzunar.

a scos apoi pe nebunul de Secul,
şi l-a aşezat pe calul lui fagaciū.
L-a 'ucălecat, Secul nebunul,
şi l-a lovit cu buzduganul :
—Să te văd fugaciul meu cal,
să ajungem compania noastră.
Intr-un ceas şi jumatate a ajuns-o.
Cind a nechezat calul lui Secul
s-a întors calul lui Marcu.
Iar Marcu Crăişorul i-a spus :
—*Odaï, odaï*, fugaciul meu cal,
de te ce te tot uiţi înapoi ?
—Aleî tu, Marcu, stăpinul meu,
un cal nechează din compania noastră,
te soseşte nebunul de Secul.
Şi-l respunse Marcu Crăişorul :
—Haide tu, calul meu fugaciū,
să nu-ţi daŭ una cu buzduganul,
Secul e în fîntina fermecată.
Aū mers o jumătate de cale,
şi iar a zis calul lui Marcu.
—Aiti ŭie, Marco stăpinul meu,
întoarce-te înapoi
şi vezi că Secula vine.
Aluncîi i-a răspuns Marcu Crăişorul.
—Să nu te lovesc o dată cu buzduganul,
să nu te lovesc peste ochi.
Iar i-a spus calul :
—Întoarce-te să-l vezi.
S-a întors Marcu Crăişorul
şi văzu pe nebunul de Secul.
Şi a zis Marcu Crăişorul ;

— Alei vouă, vre-o șapte crai
 ia vedeți ce minune mare,
 că ne sosește nebunul de Secul.
 Și s-aū ajuns, și s-aū întrebat,
 și le-a spus mari minuni,
 cum l-a scăpat soră-sa,
 soră-sa Ghiurghia Samovila.

Traducere de: GH. MĂRCULESCU

CÎNTECE

355. Frunză verde de dudău ca să prăpădesc și mor,
 pe drumul care merg eu
 nu e iarbă, nici dudău,
 nici fintină, nici gîldău,
 ca să-mi stimpăr focul meu.
 Focul meu pe inimioară
 nu mi-l stînge nici o țară,
 numai nîndra într'o sară.

— x —

356. Frunzuliță de-alior
 pe cîmpul Focșanilor
 pase caii Muscalilor;
 pase un fir și altul crește,
 altu 'n patru se-implește,
 mîndra-i ține de căpestre
 și-i adapă la izvor,
 că la bălți să bea nu vor,

257. Frunzuliță mărgărit
 fuseiū pe unde-am iubit,
 găsi pămîntul pirlit,
 iarbă verde odrăslind,
 floricele răsărind.

Da ce fel de floricele?
 Busuioc și viorele.

— x —

358. Frunză verde trei spanuri
 fă-mă, Doamne, ce m-a la
 fă-mă roata stelelor,
 drumul popovențelor,
 să-mi aleg o popoveancă
 cu fața de ardeleancă,

cu pestii ca o șerpoaică.
 și însoțită ca o vulpoaică.
 Să-lă frunză trei spanace
 Doamnă, Doamne, ce m-al face
 să mă puii de curcubeu
 și să-lăparcea'n cleșteu,
 să prind pește și șalău;
 cucule să-l minine eu,
 pe șalău să-l fac batoc,
 să trimes pîn la un loc:
 să mândruța peste Olt.

— x —

100. Focul verde de-o lălea,
 sonda cîl ai fost a mea.
 Să-lă lumea te cinstea
 și să n'omenia mea;
 să ducă te-ofu lăsa eu,
 să-mai cinsti Dumnezeu.
 Să-lă frunză d'un susău
 să-lă lumea mi-o inustratū
 și de bune și de rele
 și de vecinele mele.
 Focul frunză d'un năut
 să-mai avut, de n'am avut,
 să la altul n'am cerut.
 să c'am fost negruhaiduc,
 să în unule mi-am crescut,
 să soarele nu m-a văzut:
 să luna, nici soarele,
 să-mai căprioarele.
 să-mai dintre căprioare,
 să-lă te 'n două picioare,
 să-mai runde codrul pe poale:
 să-mai poala codrului,
 să-mai văd malul Oltului,
 să-mai să-mi pun picioru-n scară,

să mă duc în haia țară:
 la casa cu trei răchiți,
 unde-s copile fierbiuți,
 nebătute de parinți.
 Frunză verde de cicoare
 coala-n vale, mai la vale,
 un voinic zăcea în cale,
 un voinic rânit zăcea,
 de păzit cine-l păzea?
 Mi-l păzea d'un corbuleț
 și c'un vultur sturzuleț.
 —Corbe, ce mă tot păzești
 și la cap imi cloncânești?
 Du-te la izvoare mari,
 de-mi adă doftorii tari.
 Și pe vultur mi-l mina,
 cu glas tare-așa-l zicea:
 —Du-te la izvoare mici
 de-mi adă doftorii dulci
 și-mi pune la rane mici,
 să mă văz sculat de-aici.
 Floricică din polog,
 cuculeț de Topolog,
 măi coboar din deal în Olt,
 de-mi mai potolește-un foc.
 —Da ce foc să ți potolesec?
 Că n'am glas să hăulesc,
 că glasul mi-este de an
 și l'am pus într'un ciolpan;
 că mi-e glasul răgușit
 tot cîntînd pe la iubit,
 tot cîntînd și suspinînd
 la mîndruțele din crîng;
 c'am cîntat la Severin
 la jupînu Costandin
 numai pe-o litră de vin.
 C'am cîntat la Sevestrița

la jupineasa Ghiorghişa
pân 'mi s-a uscat gurişa.

— x —

360. Murgule cu coama lată
şi cu coada retezată,
fă-ţi picioarele grămadă,
de mă sue 'n deal odată,
că Ńi-oŃu face grajd de piatră.
Ńi-oŃu da apă stricurată
şi grăunţă vinturată;
şi-nti umblă din jgiab în jgiab
şi-mi cere apă pe plac;
şi din fintină 'n fintină
şi-mi cere apă de-a bună.
Murgule, cui să te las,
ca să te 'ngrijească-ucas?
Te-aş lăsa la soru mea:
sorumea e fată mare,
fata mare grije n'are,
ia furca, pleacă la fete,
n'are cine să te-adepe:
tu murgule mori de sete.
Te-aş lăsa la frate-meŃu:
frate-meŃu e om beŃiu
şi te vinde pe rachiŃu.
Tata-meŃu e om bătrîn,
nu poate să 'Ńi facă Ńin.
Te-aş lăsa la mîndra mea,
nu-Ńi ştie datoriea.
Murgule, te-am cumpărat
de la bilciŃu din Ţarigrad,
te-am luat cal de vitejie,
să mă scapi din haŃducie:
Numai furii nu te fure.
Nu-te 'ntinde, nu te-umŃla,
pîn s'ajungi la mîndra mea.

MurguleŃ, am să te vind,
cît să poate mai curînd
la negriŃi ŃiganŃ
pe cinci pungŃi de bani.

—Da de ce mă vinzi stăpîn?
Măi ai milă de mine,
că nimic nu Ńi-am greŃit,
o dată te-am poticnit,
nici atunci nu te-am trîntit.
OŃul te-am trecut de nouă ori
Dunărea de zece ori:
Numai atunci-am lunecat,
cînd pe-o mreană am căleat
mreană mică, mitulea
şi cu solzii cîl palma,
potcoava nu să prindea.
Sărea icŃi, sărea colea,
sărea cît căprioara,
drept prin Olt că mi-Ńi trecu
niciŃi copita n'o uda
şi dincolo cînd trecea,
pe stăpîn că-l întreba:
—Stăpîne, cum să te duc,
scŃiŃi ca gîndul,
orŃi ca vîntul?
Iar stăpînul că-i zicea:
—Să mă duci murguŃul meŃu
pe aerul vîntului,
pe cîntarea cucului,
pe sunarea codrului,
pe glasul volnicului.
pîn s'ajung la gazda mea.
Şi de ea se-apropia;
dar gazda cînd îl simŃea,
pe vorba care-o avea,
doi servitori trimetea,
porŃile le descuia

„Măuntru că-l poftea, dar voinicul că-i spunea:
 „Mă 'n grajd că mi-l punea, —Draga mea, mîndruşa mea.
 „Mă 'ntru întra, ia masa că nu măntue,
 „Mănu masa i-o punea, dar mi-aşterne să mă cule.

Din judeţul Dolj. Culese de **D. Drăghicescu** şi **Toma Dragu**.

„Mă lăta-i frunza bobului,
 „Mă mai lat 'a plopului.
 „Mă m'ualtul cerului,
 „Mă m'urşile Sandului.
 „Mă sand-o fată mare;
 „Mă frumoasă ce era
 „Mă pus nume: Ruxanda,
 „Mă numele maică-sa.
 „Mă muncă s-o sculat
 „Mă ochi negri s-o spalat
 „Mă neagră-o peptenat
 „Mă frumos o imbracat:
 „Mă ochişi de matasă,
 „Mă să plimba prin casă,
 „Mă la uşa piu'la masă.
 „Mă m'bu așa i-o zis:
 „Mă Ruxandă, draga mamei
 „Mă roşie, florile,
 „Mă du la Dunăre,
 „Mă nume nu vorbi
 „Mă vîna cu cofele“.
 „Mă cofele li-o luat
 „Mă Dunăre o plecat.
 „Mă m'le mergeau jucînd,
 „Mă m'pe urmă rîzînd.
 „Mă 'n cofe ş'o luat
 „Mă 'n năpol s-o 'nturnat.

Iară cofele juca,
 ea sta şi să uita.
 De-odată pe loc o stat
 cofele n-o mai jucat.
 Ea o stat şi s-o oftat
 Dumnezeu semne i-o dat:
 peste umăr s-o uitat
 o văzut deluţu-arzînd,
 da el dealu nu arde,
 ci păgînitatea vine
 ea s-o eie pe id.
 Ea acasă mi-o ajuns
 cătră maică-sa m'le spus:
 —Măcă, măculiţa mea
 peste umăr m-am uitat
 mare spaîmă am căpătat!
 —De ce, draga mamei?
 —Am văzut deluţu-arzînd
 şi m-o săgetat în sim.
 —Ruxandă drăguşa me
 doară dealu nu ardé
 fără păgînitatea vine
 să te eie de acole.
 Cînd vorba s-o 'mplinî
 turcii la poart'o sosit.
 —Mamă, unde să m'ascund?
 —Du-te dragă-n cămăruşa

te vîră'n ceî lădiţa.
 din lădiţa'n oglindiţa.
 te'nvăli 'n băsmăluţa.
 Cînd vorba ş-o isprăvit
 turci 'n casă-o venit.
 —Jupăneasă Sănduleasă!
 scote-ne pe Ruxanda
 că ștele ț-om spinteca
 cu sare le-om presara
 și-n Dunăre le-om țipa.
 —Turcilor, păgînilor
 Ruxanda-î îngropată
 sub fereastă
 să vie miroznă 'n casă.
 Cînd așa o auzit
 peste tot o scormolit
 pe Ruxanda n-o găsit;
 ș-o găsit un alt mormînt.
 Ș-o sapat de-un stat de om.
 ș-o găsit un chip de domn.
 Iară'n casă s-o 'nvîrlit
 toți odată o strigat :
 —Jupăneasă Sănduleasă!
 spune unde-î Ruxanda
 dintr-asta-i moartea ta.
 Toată te-om spinteca
 cu sare te-om presara
 și-n Dunăre te-om țipa.
 Ea din gur'asa o zis :
 —Turcilor, păgînilor

Ruxăndița-î în cămăruța
 învălită-n băsmăluța.
 Turci cînd-o auzit
 toți odată mi-o poruit,
 pe Ruxanda mi-o găsit.
 De-acolo mi-o luat-o
 pe cal negru o 'ncălcat-o
 strașnic mi-o mai legat-o.
 Și i-o legat și ochii
 sa să nu vadă cu ii
 încotro mi s'a porni
 să nu știe-a mai vent.
 Ea din gur 'asa o zis :
 —Turcilor, păgînilor
 deslegață-mi pe stînga
 să duc friu cu dînsa,
 deslegață-mi și dreapta
 să beu apă cu dînsa,
 deslegață-mi ochii mei
 ca să pot vedea cu ei.
 Cînd ochii i-o deslegat
 ziua bună ș-o luat
 și din gură o cuvîntat:
 —De cît cadîna Turcilor
 mai bine rugină petrilor
 casă lătăușilor
 și mîncare broaștelor.
 Aestea li-o cuvîntat
 și-n Dunăre ș-o țpat
 și de turei o scapat!

Din jud. Sucevei.

Cules de S. Teodorescu—Kirileanu

101. Plopule plopuțuli
 și tu legiu*l* /ar di vint
 fără hăci di ploii
 și tr di neguriș?
 Tu cum nu tu ol legăna
 fără ve-ti mu-l-o viuit
 și tu legiu fara vint

fara hăci di ploii
 fara tr di neguriș,
 ei ma tai patureli
 și ma duci-n țigureli
 și m-a 'nfundi-u teinușăli,
 și hei voinicel dim eli.

Auzit de la Al. al lui **T. Mihaï**, de 32 ani, Tătărăuși, jud. Iași.

102. Ah foai liliac
 și tu badiș ș-a meu drag
 și tu mă ci și fac ?
 și tu te-a 'nvața bini
 și tu scoruua hăi cu mini,

un-i-a ci padurea deast
 și-o polană mai aleast.
 Și ni-om scoati lem di o cast,
 și-om plăti la negustori
 și ni-al pui-u cheutori.

Auzit de la **Vasile Titu**, lăutar din cotuna Sireșel comu-
 na Focșeni.

103. Voailița și-on dudău
 și tu măteuș, pling și eș
 și tu m-en ci-l am eș,
 și tu l-o da Dumnedzău.
 și tu și che-trili-m părău
 și tu m-en ci-l am eș.
 și tu și trii maslini
 și tu și esti om pi lumi
 și tu și atralu ca mini;
 și tu și terla dim păduri;
 și tu și de-la nu-î străini

e-ari fraț și-ari surori.
 Numa frundza dim păduri
 și tu și inima dim mini.
 Numa frundza și iarbă
 și tu și di patima mea.
 Pătines nu pătines
 u-am cui și mă jălues.
 Jălui-m-aș casti meli:
 casa me-î plint di jăli
 dim pămint și ni-m podeli.

[Auzit de la **Vasile Titu**].

365. Frundzi verzi pădureț
 oțo llo frati razleț
 pi la noi cam rar ti-arăț.
 Di cin ti-ai răzlețit
 pi la noi n-ai mai vinut.
 Cum ti pling surorile
 pi tăti cărările.
 Cum ti plingi cei mai mari
 cu păr galben pi speinări
 si usuci frundza-n vali.
 Cum ti plingi mijlocii
 cu lacrimii pini-n bărbuți
 si usuci frundza-n gii.
 Cum ti plingi cei mai mari
 cu rocița di-*alagici*
 frundza-n codru sa despartă.
 Dari plingi cini plingi,
 da ti plingi maici-ta:
 văili si răsuna
 apili si tulbura
 peetrii si cufunda
 luna-n singi si-ncega.

(Acest cîntec l-a învățat **Vasile Babălău** (70 ani) cînd era copil mic, de la mama lui Ileana N. Babălău, în târuș, jud. Suceava).

366. Cu fata Oltănelului
 din ținutu Niamțului
 cini treci luncili?
 Ionel cu slugili.
 Cini treci lunca-n gîos?
 Ionelu cel frumos.
 Cini treci lumea mari?
 Ion Peetraru calari.
 Mai badiți, măi Dumitri,
 e stîagu și fa 'nainti
 și măi alegi vo cinci șai
 to ca tui laț in speli.
 Cîn îi vedz noaptea pi noi
 mni ti-apuci mari ciori.
 El nimnic rău nu face,
 făr la boeri si ducē
 cere bani di celtufali
 și strai di primintali.

(Auzit de la **Vasile Babălău**. Zice că să cînta pe cînd era el băet).

Culese de A. VASILIU

367. Foileana foi de nuc,
 hojma-mi vine să mă duc
 la bordeiul de sub crîng
 unde voinicii se duc
 de-și ascut cuțitele
 și-și încarcă puștele.
 Foae verde foi de rugi,
 puică cu coadele lungi,

A fost odată albă floare,
 A fost odată rușla din soare,
 Iud cu mine
 Iu fi bine,
 Iu fi bine, pufeuță, bine :
 A fost și cu masline,
 A fost și cu tescovine ;
 A fost și cu suta
 A fost și cu oiu numără,
 A fost și cu oiu lua,
 A fost și cu oiu hie, numa'n matasă,
 A fost și cu oiu a fi mai aleasă.

— x —

Foac verde fir sucit,
 Foac rusu-afurisit,
 A de cind el a venit
 A de cind și ne-a robit,
 A de cind nu ni-l casă,
 A de cind nu ni-l masă,
 A de cind ne-a pară-l tot pe dos
 A de cind e astelutul miuios.
 A de cind verde lozioară,
 A de cind pluge de s-omoară
 A de cind noi toți grămăgioară,
 A de cind cine mai știe
 A de cind cind are să fie !
 A de cind vișinie,
 A de cind ruginie

tu de jale tot să cînți,
 și să mi te duci la munți,
 c'am pical robii rusului,
 rusului muscalului.

— x —

369. Foac verde lozioară,
 la Nistru, la mârșioară,
 s-o strins frații grămăgioară
 și jălesc de-o surioară :
 surioară dintr'un singe
 cu trei lacrimie de sluge,
 unde pică
 lemn despica,
 unde cade
 pământ arde !

Foac verde trei masline
 i-auzi, maică. Prutu vine.
 Dare-ar D-zeu să sece,
 să rămle pietrele,
 să le ardă soarele
 să trec cu picioarele
 să-mi văd surioarele.
 Cîntă cucu 'n rădiu des,
 de-acu văd că s-o ales :
 că de-ace n'am să ies,
 n'am să ies și-am să robesc
 pentru neamul moscălesc.

Locul născut. Siluca (jud. Iași).

Culese de I. T. Popovici.

Baba și nepoata

(Povoste)

A fost odată ce-a fost, c'ă de n'ar fi foastă, nu s-ar

poveşti. A fost o muere şi a avut o fată. Fata o aşezase în cămărită, şi a avut şi ea o fată. Murind tată-său şi mămă, fata a rămas singurea numai cu baba-sa care o aşezase în cămărită. O dată trimete baba-sa pe fata ce o numea *Fironda* să meargă la doi viţeluşi ce avea. Şi strigă baba:

Firondă, mergi la viţele
că Ń-oi cumpăra mărgăle,
şi mergi la viţei
că Ń-oi lua circei.

Fironda a mers la viţei, i-a luat baba circei şi mărgălele, şi i-a spus să nu şadă lângă tufa, că tufa îi va lua circeii şi mărgălele. Inşă ea mergind în deal s-a culcat lângă tufă. Când s-a trezit, s-a aflat fără circei şi mărgălele, şi a început a plînge cu jale:

— Mai tufa, dă-mi circei şi mărgăle, că mă bate baba; inşă tufa nu i le-a dat. Merge la foc: şi zice: — Mă focule, arde tufa, că tufa nu-mi dă mărgălele şi circeii.

— Baiozo!

Se duce la un tău: — Măi tăule, stinge focul, că focul nu arde tufa, tufa nu dă mărgălele şi circeii, şi pe mine mă bate baba.

— Baiozo!

Apoi se duce la doi boi: — Măi boi, beţi tăul, că tăul nu stinge focul, focul nu arde tufa, tufa nu dă mărgălele şi circeii, şi pe mine mă bate baba.

— Baiozo!

Vede nişte lupi. Se duce la ei: — Măi lupi, nîmca boi, că boii nu beţi tăul, tăul nu stinge focul, focul nu arde tufa, tufa nu dă mărgălele şi circeii, şi pe mine mă bate baba.

— Baiozo!

Intilneşte o puşcă şi o roagă să puşte lupii; apoi

și se culcă cu un șoarece, și în capăt se întinește cu o

— Mai miță, mînuică șoarecele, că șoarecele nu roade pușca, pușca nu pușcă lupii, lupii nu mîncă boii, boii nu mîncă taul, taul nu stinge focul, focul nu arde tufa, tufa nu arde mărgelele și circeii, și pe mine mă bate baba.

Mița grabnic întreabă : inde-î (unde-î) ?

Șoarecele cătră miță : nu mă mîuca, că rod pușca. Pușca : nu mă roade, că pușcă lupii. Lupii : nu ne pușcă, că mîncăm boii. Boii : nu ne mîuca, că bem taul. Taul : nu mă beji, că stîng focul. Focul : nu mă stînge, că ard tufa. Tufa : nu mă arde că dau circeii și mărgelele.

Pironda rămase voioasă, mergînd cu circeii și mărgelele cătră casă.

Cine o știe mai lungă, fugă s'o ajungă.

Tip mazere pe părete, mai minciunos cine mă crede.

(Din Vașcău, comitatul Biharului, în Transilvania).

VASILE SALA.

Frămintări de limbă 1)

- 1 Merge pîrciul pîrtea'n brînci, pîrciul pute-a pîrciū.
(Din com. Buciumeni, jud. Tecuciū).
- 2 Focul pute-a petică, petica pute-a foc.
- 3 Eă pup poala popei, popa pupă poala mea. 2].
[Din jud. Putna]

1) Frămintările de limbă se spun pe la șezători. Ele trebuie a se rostii sepele, fără groșell în pronunțare. Cînd le spune fără greș, se consideră că le știe și purtat prin lume.

2) Cunoscută și în jud. Suceava (M. Lupescu).

4. Au venit la noi doi oaspeți proaspeți, și au lăsat
caif de coadă, de coamă, de cuele podului. 1)

(Din jud. Tecuci)

G. Mărculescu.

5. Cupă cu copac, copac cu cupă.

6. Flutur pe punte, flutur sub punte.

7. Vinturaf sara malai, vinturigă pungă lungă, el
richici cu pila'n pungă.

8. Tuști purea pe cupțioru, na puri purea'napoi.

9. Trecuți punte-alunecoasă și 'utlăniță față frumoză
ș'o sărutăi: cind în izmă, cind în chizmă, cind în izmă
izmei chizmei.

10. Fala popei lui Euachi nachi sapa, printre gar
nachi-ți da.

[Din jud. Suceava]

M. Lupescu.

Vinderea copiilor

Cind unui țaran nu-i trăesc copiii, nu-i semă bun
El umblă și cu D-zeu și cu dracu numai să capete men
tenitori. La mulți vezi în rindul icoanelor pe sfântul Ște
lian, care are în samă creșterea copiilor, și căruia din
neața și sara ambil gospodari, și mai ales gospodina,
îndreaptă rugele lor calde de a darui zile copilașilor lor.
Uncle femeii umblă cu babe, cu vrăji, cu descintece, ș.
pentru a face pe copiii lor să trăiască; altele dau *salin*

1) Se ropota partoa înală.

pe la mănăstiri și fac fel-de-fel de rugăciuni ca să se reproducă. Cel de sus a avea urmași. Căci țaranul se consideră ca o necinste neputința de a nu avea copii și se crede pedeapsă dumnezeiască împlinirea când îi mor copiii de a-rindul.

Antaloaea, o descântătoare iscusită din Broșteni, cu-șor și buruene de făcut copil.

— Oamenii, domnule, bătrâni, care nu măi trăgeau buruene să aibă copchil, cînd le-am dat buruenele mele și le-au dat, uite așa copchil, de nu știau ce să-mi facă că le-am dat să bea buruene de-a mele*.

Tot ea mi-a spus, că dacă omu vede că nu-l trăesc buruene să -l vindă celor ce li trăesc. Vinderea se face așa: într-o Joi, zi de țirg, femeea cărcia îi trăesc copchil, și ea cu mal întâi s-a grăit cu cea căreia nu-l trăesc, vi-nderea casa gospodarului ce n'are parte de copil.

Atunci ajunge în ogradă, femeea ce vinde copilul, scoa-rea și deschide o fereastă de la odăea unde se află și stă cu copilul în brațe.

Cumpărătoarea care în totdeauna e o femeie în vrîs-ta, se călără femeea cu copil :

- Ce ai de vînzare nevastă ?
- Un băet (orî fată).
- Și-l vinzi ?
- Da de ce nu ?!
- Ce-ai să faci cu banii ?
- Am să cumpăr cu ei țămle și smirnă, și am să fac un pomenirea sf. Stelian.
- Cui cel pe băet (orî fată) ?
- Nu ț-otî cere mult, ia două parale !
- Nu-ți daî atîta, că-î prea scump și nu face.

— Ba face, dragă, că puil ce-ți vind îi bun și mușel!

— Eū îi daū o pară; de-ți place prețu ista bine și bine, iar de nu, rănuți cu bine.

— De ce nu dați cît cer cū? Ți -l daū cū albie pelinci, cu tot ce-l trebuie, numai să-ți trăiască și să aibă parte de el, că la mine nu-l merge bine!

— Dacă ui-l dați așa, îl ieți; uște două parale, și încoia!

Și cumpărătoarea ia pe fereastră copilul în brațe și învâlește în pelinci, se face că pleacă, dă banii și în urmă mă vine cu el în casă, îl lușază ea, îl adăarme și pe urmă mă cinsteste adalmașul cumpărături cu vinzătoarea.

Adalmașu costă din rachiū fert.

Cu banii ce mama ia pe copil, cumpără tîmbac și dă la biserică.

Și se spune, că copiii vinduți pe fereastră trăiesc.

M. Lupescu

Țiganul staroste

În vrenile mai vechi, cînd flăcăii se duceau la vinzătoare -- după împețit -- pe lingă părinți, mai lîmbește ei și cîte un *mehenghin* bun de gură, rău de treabă și de dăros, că să spue glume și să fie în toate de partea căului.

O dată, un flăcău dintr'un sat departe de-aiçi, vîndu du î vremea de însurăciune, luă cu el pe lingă părinți un țigan, care să îndruge la laude în partea flăcăului. Căzînd la luvoială, părintele flăcăului se lauda cam așa:

— Da, oameni buni, băutul meu are cite va oiți, do-
pre, și două vaci hunișoare de lapte și frumoase.

— Ce hunișoare, ba chiar bune, adause țiganul.

— Băutul meu are și doi juncușori frumusei și buni...

— Ce frumusei, ba chiar frumoși, completă țiganul.

— Flăcăul ce vă cere fata, are căsuța lui hunișoară

frumoașă...

— Ce hunișoară, ba chiar bună, zise țiganul.

— Băutul meu, știe și o *țără de sloază*, și i om de

șăvâ.

— Ce o țără, ba știe hât multa carte.

După de urmară laudele, sâceanul cu flăcaul, ca să-și
tot de la suflet, căci era om drept și cinstit, gospo-
de la sat la el, mai adause :

— Băutul meu, oameni buni, are și o meteahnă : nu
toamnă bine de un ochiu.

— Ce nu vede bine, adause țiganul, ba chiar îi chior,
când că tot în binele flăcăului va fi și *huta* asta. Și
nu te adiverți și amu că „țiganul toamnă la mal se inecă“ !]

M. Lupescu.

Strigăte în joc

180. Hade viutu florile

și să muștră fețele

și să bătă gâniele.

181. Hade m'oi minie

și să mi l'oi bē

și să vin orf pe rachiu

și să i treaba nimăru!

numai eu chef să mă știu.

— x —

181. Foaie verde ș'om agut
bubouso nu te-ai lăut !

— Da de ce n'am avut unt ?

Num'o leacă am capatal

m'am scapat și l'am mîncat. fără suflet de barbat.

Da m'olū la
cînd a ploua
și m'olū unge
cînd a ninge.

— x —

182. Frunză verde ca nucū
ol saracu preutū
cînd aude clopotū
pune coasa 'n buruene
și se duce la pomene;
orī o pune 'utr'o răchită
și fuge la panahidă.

— x —

183. Foaie verde de măr dulce
însărăi sara la Cruce,
mîndra mea cu doi se duce;
însărăi sara la toacă,
mîndra mea la doi să roagă.

— x —

184. Frunză verde rostopască
strigă popa la fereastră;
dar a cusă ești nevasta?
Sînt a casa, stau pe vatră,
c'am venit de la spovadă
scirbită și suparată.
Preotu m'o spovedit
barbatu m'o nebunit,
și popa canun mi-o dat
să nu mă culc sara 'pat

185. Foaie verde tref smicele
clilor am fost fără vedere;
cînd m'am dus să-mi leu
notere.

mă lăcomii la avere
ș'o luai fără plăcere:
am s'o las pe lasi bogată
ș'am să ieu una saracă,
da numai să'mi fie dragă
și ce-oī zice eu să facă.

— x —

186. Eu la joc, mîma la ju
pogacea ¹⁾ se arde'n foc,
de ar fi fost mîmă a casă,
pogacea n'ar fi fost arsă.

— x —

187. Ol saracii feciorași
cum joacă de fidulașic
după ce s'or însura
li-l plăti și n'or juca

— x —

188. Frunzuleana iarbă lată
bogăția șede'n ladă
și urita stă pe vatră
cu picioare 'netrligate
și tot așteaptă sărutată,
bat-o D zeū s'o bată.

— x —

¹⁾ Pogaceea o o turtă de mămăligă, presăpă cu sare și coaptă în vatră n'șeză.

188. Oi silcaea mindra mea și neveste nici atita.
 și de bine mă ținea,
 și lante dintr'o lulea,
 și o țigă pe o surcea.

— x —

189. Cine joacă scultural
 cum nu-l om curat
 și aduce amestecat.

— x —

190. Ș'apoi foaea bobului
 și tula omului
 și capul țigului
 și sare la juncani,
 și pe la băetani.

— x —

191. Foaie verde ș'un spanac
 și de mine, mor de cald,
 și am baltă să mă scald.
 și una lingă noi
 și plină de lătunoi;
 și una mai aproape
 și plină de broaște moarte;
 și scaldat tot m'aș scalda
 și să tem că m'or minca
 și de aceea m'oiu lasa.

— x —

192. Strigă, strigă cu gura
 și urea te minca ciurma;
 și dusă la Brașău
 și ai minca capu tău.
 și ciurma, ce-l minca
 și du la țara ta
 și să fote nu ț'om da

194. Două lemne odolene
 două lemne a codrului
 Junia Brașăului.
 Cine-aduce funia
 pe-acela l'om acața
 numai trel țaramlala.

— x —

195. Din fetia mamei mele
 avui două torturile.
 Pusei pinză pe urzoi
 nu știu de-un an sau de doi.
 Pinză, pinză!
 fă-te mluză
 și te du la măt a casă
 și rîncează să te țasă.

— x —

196. Ș'apoi foae de-alunică,
 copila cilu-i de mică
 bate-o ș'o pune la fureă,
 că dacă va crește mare
 nimărui nu dă-ascultare.

— x —

197. Foaie verde mintă creaiă
 bucură-te, fa mireasă
 că bota-i pe grindă 'n casă
 și cioplita, dăltuita
 de spinarea ta gătită,
 și cioplită 'n patru muchi
 cil spinarea la de lungi,
 eum ț'a ridica hobotū
 să vezi casa socru-tu,

că pe afară-î văruiată
din lăuntru-î otrăvita,
pe-afară-î dală cu var
pe dinuntru-î vai ş'amar!

— x —

198. Numai încă, ş'o hurducă
şi-î dă drumu să se ducă,
să se ducă pe cea luncă :
pe cea luncă cu bulbuc
paşte badea nişte junci.
Lasă juncii la corbii
şi te dă cu yoincii.

— x —

199. Ş'apoi foae de bujor
nici la loamnă nu mă 'usor
că de fete nu duc dor,
de neveste nici altă
că mi-î tinară ursita.
Pân ce-a creşte ursita
m otă iubi cu puicuţa,
că puica firtatului
şede-n capu satului.

— x —

200. Foae verde de dudău
de ce n'a lasat D-zeu
ce-oi iubi să fie al meu.
C'am iubit o floare scumpă
ş'am luat o toantă slută.
ce se culcă ne 'nchiuată
şi mîmîcă nespălată
bat-o D-zeu s'o bată.

— x —

201. Măi fete şi măi neveste

ce vă fac
de nu vă plac,
de catrinţe nu vă trag.

— x —

202. Foae verde iarba grădii
du-mă doamne şi mă la
unde-î nevasta frumoasă
şi barbatu dus de-a casă

— x —

203. Copiliţa ce nu creşti
orî cu dracu te iubeşti ?
Mă era una ca tine
şi cu dracu trăia bine.

— x —

204. Bade, dorul de la tine
peste multe dealuri vine
şi nu-l poate opri mine,
nici şiganul cu scripea
numai că cu inima.

— x —

205. Mult mă mier şi mă de
babele la joc ce mer ?
Nevestele la ce cată
de stau cu gura cascată.

— x —

206. Fost-am mic
şi n'am perit,
ş-acum sunt mare şi peu
cînd sunt măi drag la femei

— x —

207. De-ar fi dorul vînzător la urlu nu mă sili.

De-ar aş eu negustor,
de-ar n-l-aş neguţa
de-ar de l-aş capata,
de-ar de l-aş şi l-aş vinde
de-ar de l-aş putea prinde

— x —

208. Cine intua plugul rău
merge pe la fagădău,
de-ar n-aş bani în juşcău
de-ar n-aş rachîul rău;
de-ar n-aş plugul bine
de-ar n-aş crîşună şi mai r. mîne
de-ar n-aş tot face voe bună.

— x —

209. De-ai maică m'ai fi făcut
de-ai bine m'ai fi perdut
de-ai un fermure de apă
de-ai eu să mă mtlească
de-ai să mă limpezască.
De-ai mîncuşiţa mea
de-ai n-aş fost dragă lumea
de-ai urlu nu mă mai da,
de-ai n-aş fost drag a trăi,

Man. Jud. Suceava

210. Frunză verde rostopască
D-zeu să te ferească
de dragostea muerească,
că te uscă şi te sacă,
te bagă 'n boala cînească,
şi te face numai iască.

— x —

211. Pe marginea de pămînt
merge badea sămănuînd
şi din gură cuvîntînd :
„să te faci grîule faci
„şi să stai la săcerat
„ca pulca la sărutat,
„şi să stai şi la 'mblătit
„ca şi pulca la iubit.

— x —

212. Foaie verde clocotiş
haideji fete tupiliş
ca vara prin smeuriş
iute urma, iute dîra
iute şi tăvălitura
unde-au tăvălit copila.

Culese de M. Lupescu.

213. Busuioce verde-n carare
de-ai plăt de o fată mare
de-ai plăt, da nu-i plivit.
de-ai banul de pe iubit
de-ai plăt de l-o plivit;
de-ai banul de pe sărutat.

am plătit de l-o udat.

— x —

214. Are lelea un bursuc
după dînsul mă usuc,
şi bursucu-i gălbior

după dmsul mă omor.

— x —

215. Pe dealu cu tufele
spală lelea rufele,
şi le-ninde pe clurcele,
cniîi hirieaă la ele ;
nu ştiu cniîi hirieau
sau paduchii moruăeau.

— x —

216. Cite tete să radică
nu pot face-o mămăligă,
numai una-i mai slătută
ş-areea o face crudă.
Cite tete-n sat la noi
loale-s bune de-un cîmpolū.

— x —

217. Aleleñ ce este astu
mî-a mincat lupi nevasta.
—Cat-o bine măi Romlne
ca nevasta ta-i supt mine.

— x —

218. Foaie verde ceapa cîoarei
să mărită fata chioarei
ş-o cunună popa Prună
şi-i dă zestre-o barabulă...

— x —

219. M-o trimes mama de-acasă
să jor lata cea frumioasă ;
am s-o jor şi pe cea hîdă
că i-I cămeşuică mindră.
ş-am s'o jor şi pe cea slută

Diu Orleşti, jud. Suceava

că ş-areea mă săruta.

— x —

220. Nu mă călea pe picu
că eu ştiu de ce Ńi-I dor,
nu mă călea pe ciubotă
că eu ştiu de ce Ńi-I poŃta

— x —

221. Tot o bate ş-o muştrou
ş-ontreabă unde-usărează ;
inserează la fintină
cu doi volnicei de mînu
unu-i Ńine cofiŃa
unu-i sughe gurija.

— x —

222. Bolovanul peste peatra
băitauul peste fată ;
peatra peste bolovan
fata peste băitan.

— x —

223. La pămînt cu bătuta
să moară ibovnica
şi să moară-n postu mare
cu fasole şi cu moare,
şi să moară de varsat
s-o mînuiei tu cu pasat.

— x —

224. Halde hal să nu'usără
să Ńringem toŃi cîte-un leina
să-ncălzim haba la Ńele
şi moşneagu la oŃele.

Culese de T. Luchian

227. O saraca bine o zice
 saraten s'o minince,
 saratea habelor
 saraten nevestelor

— x —

228. Hoop na! Numai na!
 saraten la pirlalnica
 saraten nu' de sarna ta.

— x —

229. Huin in ș'aș be rachiu

da de sară a cui să tii?
 la oiu ti ș'a dumnitale
 dacă 'i da ceva parale. ||

— x —

228. Eă la gioc, mama la gioc
 casa șede făr de foc.

— x —

229. Eă iubese in mahala
 mama ține ulița.

Din Ultrioape, jud. Suceava.

230. Cum il lelea călelușă
 saraten după ușa
 saraten due sara la é
 saraten prinde de cură;
 saraten unăr ne 'nvațat
 saraten pu haru la pat.

— x —

231. Bortug fetele la strinsură,
 saraten cu pipa'n gură
 saraten dinu dintr'o ripă
 saraten pu cărbuni in pipă.

— x —

232. Saraten, m. iu, sarmană fată
 saraten pu ma tu ț'i-i dată.

e deasupra dată mie
 din mica copilărie.

— x —

233. Bate popa din altar
 are ciudă pe olar;
 i-a făcut cănița lungă
 și nu poate 'n fund s'ajungă.

— x —

234.—Ce ești lele lată'ntrup?
 —C'am picat din car in drum;
 drumu era grunțuros
 mi-a făcut un șteaf ¹⁾ frumos.

— x —

¹⁾ Șteaf: adică o pată vînătă pe corp.

- 235.— Ce ești lele lată'n șele? 236.— Ce ești fat'ășa fudulă
— Am carat, dragă, ucele, —Cum n-oîu fi dacă's elă
și barbatu blesternat lură
cu multe m'a încareat. —Ce ești ful'ășa jucată
—Cum n-oîu fi dacă's bogă

— x —

Din Nigotești, jud. Suceava.

Culese de I. Bordianu

237. Pe dealul cu florile,
paște sirbu oile,
și sirboaica caprele.

— x —

238. Lelița cu busuțoc.
i-l barbatu cu moșoc
și îi dă inul pe foc.

— x —

239. Eu îi pun mincare'n masă,
el mă ia de cap prin casă;
eu îi pun zama de puțu,
el mi-arată biciu 'n cutu.

— x —

240. Vasilică păr roșcat.
vino țară pe 'nsarat.
că-l barbatu dus în sat.
El îndată c'a vinl,
pe arîndoi că ne-a găsi.

— x —

241. Cine joacă scuturat,
de trei zile u'o mincat.

— x —

242. Lelița cu părul creț,
cînd îi prinde-o. s'o bateț.

— x —

243. Usucă-te rufă'n gard.
că desară-l elacă 'n sat.

— x —

244. Lelița cu fuste roșil,
cîntă noaptea ca cucușil.

— x —

245. Hu, iu, iu, la lelea'n oțel
tot mă cheamă să-l descel
să-l descînt de potcitură,
c'o făcut beșică'n gură.

— x —

246. Foae verde ciunafat,
du-mă mamă la bulai
c'am trecut de nouă ai,
și-l bulaiu 'upungătoriu
valeu, că mă iau fiort.

—Draga mamei, nu te-otu
că mă tem că te-a strica.

— x —

249. Vai saraca toanta me,
 ce te camoşi ea avè ;
 ce sunt rupte,
 ce din sparte,
 ce nu se ţine'n spate.

— x —

250. Frunză verde baraboi,
 ce ţide'n sut la noi,
 ce sunt hane de cimpoi,
 ce sunt burdălănoasa.
 ce sunt de scaun la masă

— x —

251. Hacte cu pelea goală,
 ce sunt mluca carnea din oală,
 ce sunt zonus ciolanile
 ce sunt dulce babele,
 ce sunt de ca epele.

— x —

252. Doşcu cu barba caruntă,
 ce sunt domul dracu la nuntă

— x —

251. Unde-î jocu de jidanî,
 parcă-î tirlă de motanî.

— x —

252. Fetele din Ungureni,
 ce sunt ornate cu strujei,
 ce sunt varate cu tărîţe,
 ce şi li-s ochii ca la mişe,

— x —

253. Frunză verde şi-o lală,
 ce şi o pus furca pe tejghe,
 ce nici un fir pe fus n'ă pus,
 ce trei oacă pe git s'ău dus.

— x —

254. Constantin
 floare de spin,
 ce miudră floare
 ce ră duhoare.

— x —

255. Joacă numa din buric,
 ce s'o rupt cuiu prin dric,
 ce şi o dat nunu un irmilic,
 ce de i-o dres cuiu prin dric.

1900. Adulscu, jud. Suceava.

Culese de T. C. Ionescu

BIBLIOGRAFIE

X. *El. Marian*, *Resplata*. poveşti din Bucovina. Su-
 ceava, Redacţiunea şi editura societăţii „Şcoala romină”,
 1900. O broşură de 107 pagine.

Teodoru Daulu, Colinzi și cîntece populari. — Arad 1890, imprimata în tipografia diecesană. Broșură de 8 pagini.

Teodor T. Burada, O călătorie în satele moldovenești din Gubernia Cherson (Rusia). — Iași. Tipografia națională, 1893. — Br. 36 p.

— O călătorie la rominii din Bitinia (Asia mica). — Iași, Tip. Goldner, 1893. — Br. 34 p.

— O călătorie la rominii din Moravia. — Iași, Tip. Goldner, 1894. — Br. 36 p.

— Cercetări despre rominii din insula Veglia. — Iași, Tip. Națională, 1895. — Br. 14 p.

— Condiția Șireștilor, o veche instituție juridică. — Iași, Tip. Națională, 1895. — Br. 16 p.

— O călătorie în satele rominești din Istria. — Iași, Tip. Națională, 1896. — Un volum de 144 p.

Prof. Dr. Raimund Friedrich Kaindl, Bericht über die Arbeiten zur Landeskunde der Bukowina. während des Jahres 1896. — Czernowitz, H. Pardini, 1897.

Bulletin de la Société neuchâteloise de géographie, Tome VIII [1894-1895] și Tome IX (1896-1897). — Volumele VIII începe cu un studiu asupra obiceiurilor noastre de Crăciun [*Noël en Roumanie*] de Léopold Bachelin-Lesser (p. 5—39).

SEZĂTOAREA

Literatură și tradițiuni populare.

Director : *Artur Gorovei*

VOLUMUL V.

Fălticeni
TIPOGRAFIA A. GOLDNER
1899.

Teodoru Daulu, Colinți și cintece poporali. — Arad, 1890, imprimata în tipografia diecesauă. Broșură de 80 pagine.

Teodor T. Burada, O călătorie în satele moldovenești din Gubernia Cherson (Rusia). — Iași, Tipografia națională, 1893. — Br. 36 p.

— *O călătorie la rominii din Bitinia (Asia mică).* — Iași, Tip. Goldner, 1893. — Br. 34 p.

— *O călătorie la rominii din Moravia.* — Iași, Tip. Goldner, 1894. — Br. 36 p.

— *Cercetări despre rominii din insula Veglia.* — Iași, Tip. Națională, 1895. — Br. 14 p.

— *Condica Șireșilor, o veche instituțiune juridică.* — Iași, Tip. Națională, 1895. — Br. 16 p.

— *O călătorie în satele rominești din Istria.* — Iași, Tip. Națională, 1896. — Un volum de 144 p.

Prof. Dr. Raimund Friedrich Kaindl, Bericht über die Arbeiten zur Landeskunde der Bukowina. während des Jahres 1896. — Czernowitz. H. Pardini, 1897.

Bulletin de la Société neuchâteloise de géographie, Tome VIII [1894-1895] și Tome IX (1896-1897). — Vol. VIII începe cu un studiu asupra obiceiurilor noastre de la Crăciun [*Noël en Roumanie*] de Léopold Bachelin (p. 5—39).

